

*SITUAȚIA
SOCIAL-ECONOMICĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
în anul 2016*

CUPRINS

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în anul 2016.....	3
1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova	5
II. PRODUSUL INTERN BRUT	7
III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR	
3.1. Industrie.....	11
3.2. Agricultură	15
3.3. Investiții în active materiale pe termen lung	19
3.4. Transporturi	22
3.5. Turism.....	24
3.6. Cifra de afaceri în comerț și servicii	28
3.7. Comerțul exterior de mărfuri.....	30
IV. PREȚURI.....	47
V. FINANȚE	
5.1. Executarea bugetului public național.....	50
5.2. Credite, depozite și rulajul de casă	51
5.3. Asigurări	52
5.4. Piața valorilor mobiliare	53
VI. SITUAȚIA SOCIALĂ	
6.1. Nivelul de trai al populației	54
6.2. Situația demografică.....	60
6.3. Ocrotirea sănătății	63
6.4. Învățământ.....	65
6.5. Infracțiuni.....	68
PRECIZĂRI METODOLOGICE	70

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în anul 2016¹

Rezultatele activității economiei naționale se prezintă astfel:

- **Produsul intern brut**, în ianuarie-septembrie 2016, a însumat 98280 mil. lei, prețuri curente de piață, fiind în creștere, în termeni reali, cu 3,3% față de ianuarie-septembrie 2015.
- **Indicele volumului producției industriale** în anul 2016 în raport cu anul 2015 a constituit 100,9%. Majorarea volumului producției industriale a fost determinată de creșterea volumului producției în industria prelucrătoare cu 1,8%.
- **Indicele volumului producției agricole** în gospodăriile de toate categoriile în anul 2016, conform estimărilor preliminare, a marcat 118,6% (în prețuri comparabile) față de anul 2015. Majorarea producției globale agricole a fost determinată de creșterea producției vegetale cu 26,0% și a producției animaliere – cu 3,1%.
- **Investițiile în active materiale pe termen lung** din contul tuturor surselor de finanțare realizate în economia națională în anul 2016 au fost însușite în valoare de 19405,7 mil. lei (în prețuri curente), din care lucrările de construcții-montaj au constituit 9912,0 mil. lei, sau respectiv 86,1% și 90,0% (în prețuri comparabile) în raport cu anul 2015. Darea în folosință a caselor de locuit s-a micșorat cu 18,4% față de anul 2015.
- **Întreprinderile de transport feroviar, rutier, fluvial și aerian** au transportat în anul 2016 mărfuri în volum de circa 13,7 mil. tone, cu 1,6% mai puțin față de anul 2015. Parcursul mărfurilor a totalizat 4002,9 mil. tone-km, cu 2,3% mai mult comparativ cu anul 2015.
- **Cifra de afaceri din comerțul cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) în anul 2016 s-a majorat cu 1,1% (în prețuri comparabile) în raport cu anul 2015.
- **Cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației** în anul 2016 a crescut cu 0,6% (în prețuri comparabile) comparativ cu anul 2015.
- **Cifra de afaceri din comerțul cu autovehicule și motociclete** în anul 2016 s-a majorat cu 20,6% (în prețuri curente) față de anul 2015.
- **Cifra de afaceri din comerțul cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) în anul 2016 a crescut cu 3,0% (în prețuri curente) comparativ cu anul 2015.
- **Cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate întreprinderilor** în anul 2016 s-a majorat cu 1,9% (în prețuri curente) față de anul 2015.
- **Exporturile** de mărfuri realizate în anul 2016 au totalizat la 2045,3 mil. dolari SUA, volum superior celui realizat în anul 2015 cu 4,0%. **Importurile** de mărfuri au însumat 4020,3 mil. dolari SUA, fiind în creștere cu 0,8% față de anul 2015. **Balanța comercială** s-a soldat cu un deficit în valoare de 1975,0 mil. dolari SUA, cu 45,0 mil. dolari SUA (-2,2%) mai mic față de cel înregistrat în anul 2015.
- **Cîștigul salarial mediu** al unui salariat din economia națională în luna decembrie 2016 a constituit 6003,7 lei, înregistrînd o creștere de 14,8% față de luna decembrie 2015. În sfera bugetară cîștigul salarial mediu a constituit în luna decembrie 2016 – 4492,6 lei, fiind în creștere cu 8,0% față de decembrie 2015, iar în sectorul economic (real) – 6648,3 lei (+17,0%).

¹ Indicatorii economico-sociali sînt prezentați fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender

- **Numărul șomerilor** oficial înregistrați, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 ianuarie 2017 a fost de 26,9 mii persoane. Numărul șomerilor, estimat conform definiției Biroului Internațional al Muncii, în trimestrul III 2016 a fost de aproximativ 39 mii persoane.

- **Indicele prețurilor de consum** în anul 2016 față de anul 2015 a constituit 106,4%, iar pentru perioada ianuarie-decembrie 2016 față de decembrie 2015 – 102,4%.

1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova

	2012	2013	2014	2015	2016*
Produsul intern brut, mil. lei	88 228	100 510	112 050	122 563	98 280 ¹
în % față de anul precedent	99,3	109,4	104,8	99,6	103,3 ²
Valoarea producției industriale, mil. lei	36 362,2	39 403,3	43 548,0	45 654,9	40 289,8 ³
Indicele volumului producției industriale, %	98,1	108,6	107,3	100,6	100,9
Producția agricolă, mil. lei	19 922	23 814	27 254	27 193	...
în % față de anul precedent	77,7	139,1	108,6	86,2	118,6
Investiții în active materiale pe termen lung din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	17 153,9	19 132,3	21 158,5	21 123,3	19 405,7
în % față de anul precedent	98,9	104,2	103,8	90,6	86,1
inclusiv lucrări de construcții-montaj	8 784,6	9 881,2	11 103,8	10 130,4	9 912,0
în % față de anul precedent	100,5	103,9	103,9	84,5	90,0
Darea în exploatare a locuințelor (suprafața totală) din contul tuturor surselor de finanțare, mii m ²	502,5	515,0	497,3	609,7	497,5
în % față de anul precedent	90,0	102,5	96,6	122,6	81,6
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport – total, mil. tone-km	3 847,6	4 461,8	4 256,3	3 914,6	4 002,9
în % față de anul precedent	103,9	116,0	95,4	92,0	102,3
din care:					
feroviar	959,5	1 226,9	1 181,4	963,5	791,3
în % față de anul precedent	80,2	127,9	96,3	81,6	82,1
rutier ⁴	2 885,9	3 233,3	3 073,1	2 949,9	3 210,6
în % față de anul precedent	115,2	112,0	95,0	96,0	108,8
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport – total, mii tone	10 922,5	13 867,0	14 648,3	13 870,2	13 652,0
în % față de anul precedent	108,6	127,0	105,6	95,9	98,4
din care:					
feroviar	4 163,8	5 430,6	5 008,4	4 157,9	3 501,5
în % față de anul precedent	91,4	130,4	92,2	83,0	84,2
rutier ⁴	6 612,9	8 272,5	9 411,9	9 559,7	10 014,4
în % față de anul precedent	123,6	125,1	113,8	101,6	104,8
Cifra de afaceri din comerțul cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele), mil. lei	x	x	38 230,6	40 642,3	43 647,9
în % față de anul precedent	x	x	107,5 ⁵	93,6 ⁵	101,1 ⁵
Cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației, mil. lei	8 094,2	10 650,8	12 871,2	13 659,2	14 713,0
în % față de anul precedent	103,1 ⁵	110,7 ⁵	107,4 ⁵	101,2 ⁵	100,6 ⁵
Cifra de afaceri din comerțul cu autovehicule și motocicletele, mil. lei	x	x	5 899,5	5 366,7	7 484,1
în % față de anul precedent	x	x	111,6 ⁶	89,1 ⁶	120,6 ⁶
Cifra de afaceri din comerțul cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele), mil. lei	x	x	71 532,4	74 588,2	76 942,0
în % față de anul precedent	x	x	112,0 ⁶	105,7 ⁶	103,0 ⁶
Cifra de afaceri din serviciile de piață prestate întreprinderilor, mil. lei	24 840,2	28 694,3	32 823,2	34 925,2	36 838,3
în % față de anul precedent	98,7 ⁶	106,9 ⁶	110,2 ⁶	105,5 ⁶	101,9 ⁶
Export, mil. dolari SUA	2 161,9	2 428,3	2 339,5	1 966,8	2 045,3
în % față de anul precedent	97,5	112,3	96,3	84,1	104,0
Import, mil. dolari SUA	5 212,9	5 492,4	5 317,0	3 986,8	4 020,3
în % față de anul precedent	100,4	105,4	96,8	75,0	100,8

	2012	2013	2014	2015	2016*
Balanța comercială, mil. dolari SUA	-3 051,0	-3 064,1	-2 977,5	-2 020,0	-1 975,0
în % față de anul precedent	102,6	100,4	97,2	67,8	97,8
Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională⁷, lei	3 386,2	3 674,2	4 089,7	4 538,4	5 084,0 ⁸
în % față de anul precedent	111,3	108,5	111,3	111,0	110,3
Cîștigul salarial real al unui salariat					
în % față de anul precedent	106,4	103,7	105,9	101,2	103,7
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la sfîrșitul anului), mii persoane	26,3	20,9	20,7	26,9	26,9
în % față de anul precedent	67,9	79,4	99,3	129,8	99,9
Indicele prețurilor de consum	104,6	104,6	105,1	109,7	106,4
mărfuri alimentare	103,8	106,6	106,5	109,8	107,4
mărfuri nealimentare	104,2	104,3	105,5	111,8	106,3
servicii	106,2	102,6	102,5	106,2	104,9

* Date preliminare

¹ Ianuarie-septembrie 2016

² Ianuarie-septembrie 2016 în % față de ianuarie-septembrie 2015

³ Valoarea producției fabricate de către întreprinderile cuprinse în cercetarea statistică lunară

⁴ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transporturi rutiere de mărfuri și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

⁵ Prețuri comparabile

⁶ Prețuri curente

⁷ Datele cuprind unitățile economice, sociale și toate instituțiile bugetare cu unu și mai mulți salariați

⁸ Datele cuprind unitățile economice și sociale cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați

II. PRODUSUL INTERN BRUT

În trimestrul III 2016, Produsul intern brut (PIB) **pe serie brută**, a însumat 39749 mil. lei prețuri curente de piață, în creștere – în termeni reali – cu 6,3% față de trimestrul III 2015. Pe **seria ajustată sezonier**, Produsul intern brut s-a majorat cu 7,3% față de același trimestru din 2015 și cu 3,0% față de trimestrul II 2016.

Evoluția produsului intern brut trimestrial

		Trim.I	Trim.II	Trim.III	Trim. IV	Anul
- în % față de perioada respectivă din anul precedent						
Serie brută	2014	103,8	104,4	106,0	104,4	104,8
	2015	104,8	102,5	96,3	96,7	99,5
	2016	100,8	101,8	106,3	-	-
Serie ajustată sezonier	2014	105,0	105,2	105,9	104,2	-
	2015	104,1	102,3	95,7	97,0	-
	2016	100,6	101,7	107,3	-	-
- în % față de trimestrul precedent						
Serie ajustată sezonier	2014	98,9	101,9	104,2	99,2	-
	2015	98,7	100,2	97,5	100,5	-
	2016	102,4	101,3	103,0	-	-

Contribuția categoriilor de resurse și de utilizări la modificarea PIB în trimestrul III 2016

Categoriile de resurse

Valoarea adăugată brută pe economie (VAB) s-a majorat, în trimestrul III 2016, cu 7,1% în raport cu perioada respectivă a anului anterior, contribuind la creșterea și formarea PIB cu 6,1% și cu 85,9%, respectiv.

Contribuții pozitive la creșterea PIB, în perioada de referință, au înregistrat următoarele activități economice:

- Agricultură, silvicultură și pescuitul (+4,9%), cu o pondere de 20,6% la formarea PIB și o majorare a VAB cu 24,2%;
- Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor (+0,8%), cu o pondere de 11,9% la formarea PIB și o majorare a VAB cu 6,8%;
- Industria extractivă și industria prelucrătoare; transport și depozitare; informații și comunicații (cu câte +0,2%), cu o pondere la formarea PIB de 11,7%; 4,8% și 5,1%, respectiv și o majorare a VAB cu 1,2%; 3,3% și cu 2,9%, corespunzător.

Volumul impozitelor pe produse s-a majorat cu 3,1% în raport cu perioada similară a anului anterior, contribuind la creșterea și formarea PIB cu 0,4% și cu 14,4%, respectiv.

Impact negativ asupra indicelui volumului fizic al PIB au avut-o următoarele activități economice:

- Construcțiile; administrația publică și apărare, asigurări sociale obligatorii, învățământ, sănătate și asistență socială (cu câte -0,1%), cu o pondere la formarea PIB de 3,7% și 12,2% și o diminuare a VAB cu 2,8% și cu 0,8%, respectiv;
- Alte activități (-0,5%), cu o pondere de 9,1% la formarea PIB și o diminuare a VAB cu 5,3%.

Categoriile de utilizări

Din punct de vedere al utilizării PIB, creșterea s-a datorat:

- Consumului final al gospodăriilor populației (+4,2%), cu o pondere de 85,3% la formarea PIB și o majorare a volumului cu 4,9%;
- Exportului net de bunuri și servicii (+1,2%), consecință a creșterii cu 16,4% a exporturilor de bunuri și servicii corelată cu o creștere mai redusă a importurilor de bunuri și servicii (+7,4%).

Impact negativ (-0,3%) asupra creșterii PIB a avut-o formarea brută de capital fix, a cărui volum s-a situat sub nivelul perioadei respective a anului precedent cu 1,1%, cu o pondere la formarea PIB de 21,8%.

Revizuirii

Seria ajustată sezonier a PIB trimestrial a fost recalculată ca urmare a includerii calculelor pentru trimestrul III 2016, fiind revizuită față de varianta publicată la 15 iunie 2016. Astfel:

- rezultatele trimestrului I 2016 față trimestru I 2015 s-au modificat de la 100,3% la 100,6%;
- rezultatele trimestrului II 2016 față de trimestrul II 2015 s-au modificat de la 101,0% la 101,7%;
- rezultatele trimestrului I 2016 față de trimestrul IV 2015 s-au modificat de la 101,7% la 102,4%;
- rezultatele trimestrului II 2016 față de trimestrul I 2016 s-au modificat de la 100,6% la 101,3%.

În ianuarie-septembrie 2016 PIB a constituit în valoare nominală 98 280 mil. lei, prețuri curente de piață, fiind în creștere - în termeni reali – cu 3,3% față de ianuarie-septembrie 2015.

Produsul intern brut în ianuarie-septembrie 2016

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Ianuarie-septembrie
Milioane lei, prețuri curente	27 097	31 434	39 749	98 280
În % față de perioada corespunzătoare din anul precedent	100,8	101,8	106,3	103,3
În % față de trimestrul precedent	102,4	101,3	103,0	–

Contribuția categoriilor de resurse și de utilizări la modificarea PIB în ianuarie-septembrie 2016

Categoriile de resurse

Creșterea PIB, în ianuarie-septembrie 2016 față de ianuarie-septembrie 2015, s-a datorat, îndeosebi, următoarelor activități economice:

- Agriculturii, silviculturii și pescuitului (+2,1%), cu o pondere de 11,5% la formarea PIB și o creștere a VAB cu 18,5%;
- Comerțului cu ridicata și cu amănuntul; întreținerii și reparării autovehiculelor și a motocicletelor (+0,6%), cu o pondere de 13,9% la formarea PIB și o majorare a VAB cu 4,9%;
- Informațiilor și comunicațiilor (+0,3%), cu o pondere de 5,9% la formarea PIB și o creștere a VAB cu 4,5%;
- Impozitelor pe produse (+0,3%), cu o pondere de 15,2% și o majorare a volumului cu 2,0%.

Contribuții negative asupra indicelui volumului fizic al PIB au avut-o:

- Alte activități (-0,9%), cu o pondere de 10,4% la formarea PIB și o diminuare a VAB cu 7,9%;
- Construcțiile (-0,3%), cu o pondere de 3,6% la formarea PIB și o reducere a VAB cu 7,9%.

Categoriile de utilizări

Pe categoriile de utilizări creșterea s-a datorat consumului final al gospodăriilor populației (+2,9%), cu o contribuție la formarea PIB de 87,3% și o majorare a volumului cu 3,3%.

Contribuții negative asupra indicelui volumului fizic al PIB au avut-o:

- Formarea brută de capital fix (-1,1%), cu o pondere la formarea PIB de 21,8% și o reducere a volumului cu 4,5%;
- Exportul net (-1,3%), consecință a contribuției importurilor de bunuri și servicii cu 3,3% în raport cu contribuția exporturilor de bunuri și servicii, cu 2,0%.

Resursele și utilizările produsului intern brut în trimestrul III 2016

		Prețuri curente, mii. lei	Indicii volumului fizic în % față de trimestrul III 2015	Contribuția la formarea PIB, %	Contribuția la creșterea/descreșterea PIB (+/-), %
RESURSE					
	Valoarea adăugată brută - total	34 143 868	107,1	85,9	6,1
A	Agricultură, silvicultură și pescuit	8 202 849	124,2	20,6	4,9
B,C	Industria extractivă; industria prelucrătoare	4 647 631	101,2	11,7	0,2
D,E	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea				
	deșeurilor, activități de decontaminare	730 501	99,2	1,8	0,0
F	Construcții	1 463 322	97,2	3,7	-0,1
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	4 731 310	106,8	11,9	0,8
H	Transport și depozitare	1 918 853	103,3	4,8	0,2
J	Informații și comunicații	2 027 494	102,9	5,1	0,2
L	Tranzacții imobiliare	1 719 839	100,2	4,3	0,0
M	Activități profesionale, științifice și tehnice	689 587	106,7	1,7	0,1

		Prețuri curente, mii. lei	Indicii volumului fizic în % față de trimestrul III 2015	Contribuția la formarea PIB, %	Contribuția la creșterea/ descreșterea PIB (+/-), %
O,P,Q	Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială	4 840 983	99,2	12,2	-0,1
I,K,N,R,S,T	Alte activități	3 636 065	94,7	9,1	-0,5
	Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate	-464 566	x	-1,2	0,5
	Impozite nete pe produse (impozite minus subvenții)	5 605 465	101,7	14,1	0,2
	din care: impozite pe produse	5 719 789	103,1	14,4	0,4
	PRODUSUL INTERN BRUT	39 749 333	106,3	100,0	6,3
	UTILIZĂRI				
	Consumul final – total	39 624 717	104,1	99,7	4,2
	Consumul final al gospodăriilor populației	33 886 946	104,9	85,3	4,2
	Consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	5 737 771	99,6	14,4	0,0
	Formarea brută de capital	9 556 787	x	24,0	0,9
	Formarea brută de capital fix	8 667 727	98,9	21,8	-0,3
	Variația stocurilor	889 060	x	2,2	1,2
	Exportul net de bunuri și servicii	-9 432 171	x	-23,7	1,2
	Exportul de bunuri și servicii	15 247 624	116,4	38,4	5,9
	Importul de bunuri și servicii (-)	24 679 796	107,4	62,1	4,7

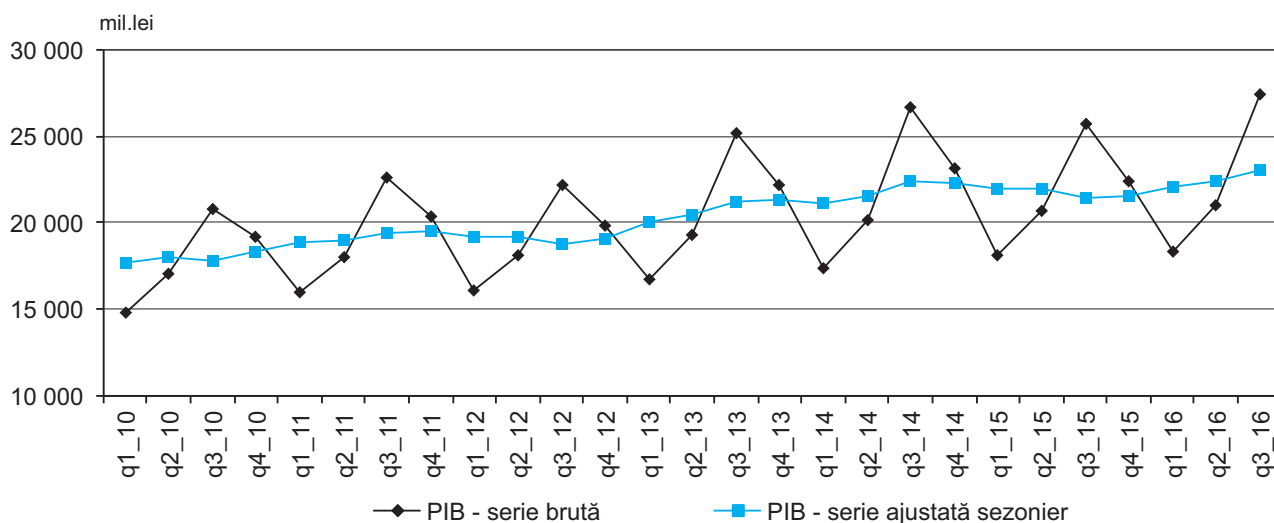
Resursele și utilizările produsului intern brut în ianuarie-septembrie 2016

		Prețuri curente, mii. lei	Indicii volumului fizic în % față de ianuarie- septembrie 2015	Contribuția la formarea PIB, %	Contribuția la creșterea/ descreșterea PIB (+/-), %
	RESURSE				
	Valoarea adăugată brută – total	83 738 376	103,8	85,2	3,2
A	Agricultură, silvicultură și pescuit	11 287 239	118,5	11,5	2,1
B,C	Industria extractivă; industria prelucrătoare	12 047 937	101,4	12,3	0,2
D,E	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	2 699 303	97,8	2,7	-0,1
F	Construcții	3 571 090	92,1	3,6	-0,3
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	13 612 122	104,9	13,9	0,6
H	Transport și depozitare	5 069 252	102,6	5,2	0,1
J	Informații și comunicații	5 809 127	104,5	5,9	0,3
L	Tranzacții imobiliare	5 096 053	100,6	5,2	0,0
M	Activități profesionale, științifice și tehnice	2 046 673	109,0	2,1	0,2
O,P,Q	Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială	13 750 067	98,8	14,0	-0,2
I,K,N,R,S,T	Alte activități	10 220 379	92,1	10,4	-0,9
	Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate	-1 470 866	x	-1,5	1,1

	Prețuri curente, mii. lei	Indicii volumului fizic în % față de ianuarie- septembrie 2015	Contribuția la formarea PIB, %	Contribuția la creșterea/ descreșterea PIB (+/-), %
Impozite nete pe produse (impozite minus subvenții)	14 542 193	100,8	14,8	0,1
din care: impozite pe produse	14 907 114	102,0	15,2	0,3
PRODUSUL INTERN BRUT	98 280 569	103,3	100,0	3,3
UTILIZĂRI				
Consumul final – total	103 503 185	102,7	105,3	2,9
Consumul final al gospodăriilor populației	85 767 446	103,3	87,3	2,9
Consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	17 735 740	100,0	18,0	0,0
Formarea brută de capital	22 904 703	x	23,3	1,8
Formarea brută de capital fix	21 452 849	95,5	21,8	-1,1
Variația stocurilor	1 451 853	x	1,5	2,9
Exportul net de bunuri și servicii	-28 127 319	x	-28,6	-1,3
Exportul de bunuri și servicii	41 547 481	104,7	42,3	2,0
Importul de bunuri și servicii (-)	69 674 800	104,6	70,9	3,3

Nota: În unele cazuri pot apărea decalaje neînsemnate între totalurile indicate și sumele componente incluse, fapt ce se explică prin rotunjirea datelor.

*Dinamica Produsului Intern Brut trimestrial 2010-2016
(2010 = 100)*

III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR

3.1. Industrie

În anul 2016 indicele volumului producției industriale în raport cu anul 2015 a constituit 100,9%. În luna decembrie în raport cu decembrie 2015 acest indice a marcat 108,7%.

Nivelul producției fabricate și livrate ale întreprinderilor industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, după tipuri de activități se prezintă în tabelul ce urmează:

	2016			
	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
	mil. lei (prețuri curente)	în % față de 2015	total	inclusiv pe piața externă
Industrie, total	40 289,8	100,9	40 091,8	14 634,4
Industria extractivă	578,1	84,2	539,9	1,1
Industria prelucrătoare	35 305,9	101,8	35 147,2	14 633,3
din care:				
Industria alimentară	13 338,3	101,0	13 263,0	3 528,3
producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne	2 942,8	103,0	2 887,4	152,8
prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor	320,4	148,2	309,6	–
prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	1 820,1	89,0	1 927,4	1 543,3
fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale	1 675,6	85,1	1 520,3	358,8
fabricarea produselor lactate	2 221,4	106,1	2 206,1	286,0
fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon	258,0	101,8	254,3	32,6
fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase	1 832,9	101,9	1 823,4	231,6
fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	1 468,6	102,6	1 462,8	87,4
fabricarea altor produse alimentare	2 220,3	107,3	2 287,9	923,1
fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase	785,8	105,5	789,4	79,7
fabricarea băuturilor	4 663,9	94,6	4 662,1	2 639,8
distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice	1 000,5	97,8	1 108,5	774,7
fabricarea vinurilor din struguri	2 606,7	100,3	2 485,0	1 836,6
producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate	326,9	64,5	366,3	1,4
Fabricarea produselor din tutun	220,1	91,5	233,9	48,6
Fabricarea produselor textile	2 283,0	131,8	2 287,5	1 888,2
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	2 045,6	115,1	2 029,1	1 660,2
Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	440,2	110,1	431,9	300,4
fabricarea încălțăminte	326,8	114,8	318,2	198,8
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	216,8	150,2	209,7	100,0
Fabricarea hîrtiei și a produselor din hîrtie	470,8	121,7	470,2	65,5
Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	1 079,4	117,2	1 053,9	86,6
Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	586,5	98,7	618,1	208,9

	2016			
	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
	mil. lei (prețuri curente)	în % față de 2015	total	inclusiv pe piața externă
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	1 271,3	94,5	1 261,8	573,5
Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	3 008,7	91,0	3 063,8	694,6
Industria metalurgică	69,3	89,4	69,7	0,9
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	948,9	103,9	944,1	194,6
Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	473,6	92,4	475,6	405,4
Fabricarea echipamentelor electrice	1 600,5	82,6	1 525,7	1 188,9
Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	461,9	102,6	456,1	259,6
Fabricarea de mobilă	992,8	127,5	967,8	350,7
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	4 405,8	99,0	4 404,7	–
Producția, transportul și distribuția energiei electrice	4 112,8	98,2	4 111,7	–
Furnizarea de abur și aer condiționat	293,0	102,3	293,0	–

Ponderea **producției livrate** pe piața externă de către întreprinderile nominalizate în perioada de raport a constituit 36,5% din totalul producției livrate (în anul 2015 – 33,7%) și respectiv pe piața internă – 63,5% (în anul 2015 – 66,3%).

Întreprinderile din *industria extractivă* au obținut producție cu 15,8% mai puțin, decât în anul 2015.

Situația din sectorul industrial al economiei este determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din *industria prelucrătoare*, cărora în anul 2016 le-au revenit 87,6% din valoarea totală a producției, obținute la întreprinderile cu activități principale de industrie cuprinse în cercetare statistică lunară. Volumul producției fabricate de către aceste întreprinderi a crescut cu 1,8% față de anul 2015.

În anul 2016 față de anul 2015 industria alimentară în ansamblu a înregistrat o creștere a volumului de producție cu 1,0%. Creșterea volumului producției în industria alimentară se datorează creșterii acestuia la activitățile: prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor – cu 48,2%; fabricarea produselor lactate – cu 6,1%; fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase – cu 5,5%; producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 3,0%; fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie – cu 2,6% ș.a.

În același timp, s-au înregistrat reduceri ale volumului de producție la următoarele activități ale industriei alimentare: producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate – cu 35,5%; fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 14,9%; prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 11,0%; distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice – cu 2,2% etc.

Creșteri ale volumului producției industriale a fost înregistrat și în alte activități ale industriei prelucrătoare, cum ar fi: prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite – cu 50,2%; fabricarea produselor textile – cu 31,8%; fabricarea de mobilă – cu 27,5%; fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie – cu 21,7%; fabricarea substanțelor și a produselor chimice – cu 17,2%; fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – 15,1%; fabricarea încălțămintei – cu 14,8%; industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații – cu 3,9% ș.a.

Totodată, a avut loc reducerea volumului de producție la alte activități, cum ar fi: fabricarea echipamentelor electrice – cu 17,4%; industria metalurgică – cu 10,6%; fabricarea altor produse din minerale nemetalice – cu 9,0%; fabricarea produselor din tutun – cu 8,5%; fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice – cu 7,6%; fabricarea produselor din cauciuc și mase plastic – cu 5,5%; fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice – cu 1,3% etc.

Sectorul energetic în perioada de raport a marcat o descreștere cu 1,0%, descreșterea nivelului producției în sectorul energetic a fost cauzată în mare parte de descreșterea producției la activitatea producția, transportul și distribuția energiei electrice cu 1,8%. Totodată, la activitatea furnizarea de abur și aer condiționat s-a înregistrat creșterea producției cu 2,3%.

Producția principalelor produse industriale în întreprinderile, cuprinse în cercetare statistică lunară, se prezintă în următorul tabel:

	Unitatea de măsură	Decembrie 2016		2016	
		cantitatea	în % față de decembrie 2015	cantitatea	în % față de 2015
Industria extractivă					
ecausin și alte pietre calcaroase pentru cioplit sau pentru construcții cu greutatea specifică ≥ 2,5	mii tone	8,3	61,1	172,2	83,0
alte pietre pentru cioplit sau pentru construcții, exclusiv granit sau gresie	- " -	13,0	35,3	411,5	70,4
pietriș, prundiș, bolovani și silex	- " -	158,2	121,3	2 209,9	88,2
Industria alimentară					
carne, inclusiv subproduse de categoria I	tone	1 674,2	97,8	14 571,0	101,9
carne de pasăre	- " -	2 687,8	110,0	24 968,6	98,9
mezeluri	- " -	1 638,7	106,4	16 061,4	95,2
conserve din carne	- " -	79,0	de 2,9 ori	521,6	98,1
pește uscat, nesărat; uscat și sărat, în sare, exclusiv afumat și fileu	- " -	593,0	118,3	3 708,0	119,3
pește afumat, inclusiv fileuri	- " -	302,6	145,8	2 404,6	155,4
sucuri de legume și fructe	mii litri	1 794,3	100,6	36 728,6	97,7
conserve de legume și fructe	tone	237,5	40,5	14 578,3	118,8
fructe prelucrate și conservate	- " -	192,9	de 8,2 ori	7 547,9	101,1
lapte și frișcă cu grăsime de pînă la 6%, neconcentrate, neîndulcite	- " -	5 999,8	113,0	85 844,2	107,5
unt	- " -	414,0	89,0	5 867,0	122,6
cașcaval și brînză grase	- " -	97,6	69,1	2 381,4	98,2
lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smîntînă, lapte acru, lapte acidulat și lapte covăsit	- " -	2 588,0	101,6	32 736,0	100,2
înghețată și alte forme de gheață comestibilă, cu sau fără cacao	mii litri	182,9	49,1	16 223,6	103,1
făină	tone	6 038,3	104,9	58 746,7	91,7
crupe, grișuri și aglomerate	- " -	353,8	100,9	3 548,4	101,5
produse de cofetărie făinoase	- " -	2 954,1	104,8	29 534,7	98,9
pîine proaspătă fără adaos de miere, ouă, cașcaval, fructe	- " -	8 811,7	98,9	97 668,8	96,2
paste făinoase, fără umplutură	- " -	366,3	73,7	4 500,9	84,4
produse de cofetărie zaharoase	- " -	1 799,0	95,6	14 006,1	101,5
rachiuri și lichioruri	mii litri 100% alcool	325,8	91,7	3 079,4	99,3
divin	- " -	184,3	60,3	1 433,4	65,6
vinuri spumante	mii dal	93,2	90,5	598,7	119,2
vinuri naturale de struguri	- " -	1 642,7	75,6	12 131,3	102,6
vinuri de Porto, Madeira, Sheary, Tokay și alte vinuri speciale avînd o concentrație alcoolică mai mare de 15% vol.	- " -	24,3	47,6	464,0	125,3
ape minerale și gazoase	- " -	725,6	83,9	11 935,8	103,4
băuturi nealcoolice	- " -	213,1	83,2	4 455,5	70,2
Fabricarea produselor textile					
articole tricotate	mii buc.	1 637,7	141,9	16 432,5	109,5
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte					
articole de îmbrăcăminte pentru lucru	mii buc.	341,2	131,9	3 659,5	102,1
paltoane, impermeabile, canadiene, pelerine și articole similare	- " -	5,9	51,9	124,5	66,2
sacouri, jachete și blazere	- " -	30,6	40,2	474,9	72,9
pantaloni lungi și scurți, salopete și șorturi	- " -	93,5	98,8	1 342,2	123,4
fuste și fuste-pantaloni	- " -	14,2	15,9	473,0	90,7
bluze și cămăși pentru femei și fete	- " -	246,9	de 2,6 ori	2 501,4	115,9

	Unitatea de măsură	Decembrie 2016		2016	
		cantitatea	în % față de decembrie 2015	cantitatea	în % față de 2015
Fabricarea încălțămintei					
încălțăminte	mii per.	118,9	90,5	1 792,1	101,0
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite					
uși plane și ramele lor, pervaze și praguri, din lemn	buc.	329	29,3	4 868	58,4
Fabricarea articolelor din hârtie și carton					
cutii și lăzi din hârtie sau cartoane ondulate	tone	2 316,6	de 2,3 ori	10 989,6	115,2
hârtie și articole din hârtie, de uz gospodăresc	- " -	361,2	61,5	4 700,0	79,4
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice					
tuburi și țevi din materiale plastice	tone	86,7	69,0	1 459,2	91,8
ferestre, uși, vitralii și cadrele acestora din material plastic	mii buc.	8,4	87,4	76,0	107,4
Producția altor produse din minerale nemetalifere					
sticlă izolantă cu straturi multiple	mii m ²	34,3	90,8	371,1	88,5
sticle și flacoane din sticlă	mil. buc.	16,4	76,6	218,5	95,5
amestecuri uscate de ghips	mii tone	8,7	122,0	191,3	107,5
elemente prefabricate pentru construcții din ciment, beton sau piatră artificială	- " -	14,7	102,0	249,9	98,7
Industria metalurgică					
piese turnate din fontă cenușie	tone	50,6	114,2	636,1	97,1
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații					
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din metale feroase	buc.	111	74,0	810	59,9
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din aluminiu	- " -	692	34,2	9 751	65,8
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat					
energie electrică	mil. kWh	150,0	108,4	897,2	95,9
energie termică	mii Gcal	379,7	133,2	1 842,1	106,8

Producția industrială, fabricată de către întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie, cuprinse în cercetare statistică lunară, pe regiuni de dezvoltare în anul 2016 a evoluat în felul următor:

	Valoarea producției fabricate în prețuri curente, mil. lei	Ponderea în total industrie, %	Valoarea producției livrate în prețuri curente, total mil. lei	din care, pe piața externă	
				mil. lei	ponderea în total livrări, %
Industrie – total	40 289,8	100,0	40 091,8	14 634,4	36,5
Mun. Chișinău	22 278,5	55,3	22 276,3	6 092,4	27,3
Nord	8 855,6	22,0	8 776,1	3 904,7	44,5
Centru	6 559,0	16,3	6 326,7	2 863,5	45,3
Sud	1 289,5	3,2	1 468,0	880,3	60,0
UTA Găgăuzia	1 307,2	3,2	1 244,7	893,5	71,8

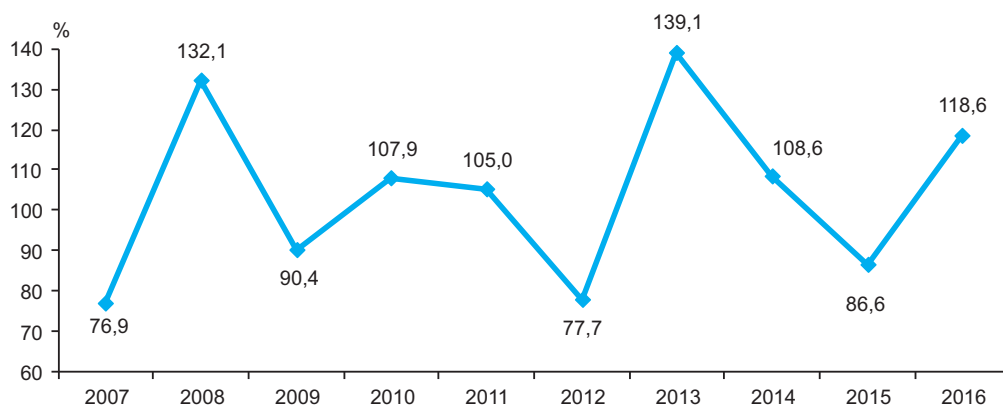
Datele în profil pe regiuni de dezvoltare atestă faptul concentrării activităților industriale în proporție de 55,3% în municipiul Chișinău, 22,0% – în regiunea Nord și 16,3% – în regiunea Centru. Regiunea Sud și UTA Găgăuzia dețin cele mai mici ponderi în totalul producției pe țară, respectiv câte 3,2%.

În cadrul regiunilor de dezvoltare cea mai mare pondere a producției livrate pe piața externă o dețin întreprinderile situate pe teritoriul UTA Găgăuzia cu 71,8% și cele din regiunea de dezvoltare Sud – cu 60,0%.

3.2. Agricultură

Indicele volumului producției agricole în gospodăriile de toate categoriile (întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile populației) în anul 2016, conform estimărilor preliminare, a marcat 118,6% față de anul 2015. Majorarea producției globale agricole a fost determinată de creșterea producției vegetale – cu 26,0 % și a producției animaliere – cu 3,1%.

*Indicii volumului producției agricole în 2007 – 2016
(în % față de anul precedent)*

Producția principalelor produse agricole în gospodăriile de toate categoriile se prezintă astfel:

	Producția, mii tone			Producția agricolă în 2016, în % față de 2015 ^{1,2}	Gradul de influență a producției asupra creșterii (+), descreșterii (-) producției agricole globale în 2016 față de 2015 ¹ , %
	2014	2015	2016 ¹		
Total producția agricolă	x	x	x	118,6	18,6
Producția vegetală	x	x	x	126,0	17,6
din care pe principalele tipuri:					
Cereale și leguminoase boabe – total ³	2 922	2 206	2 978	134,6	8,1
din care: grâu ³	1 102	922	1 290	139,8	3,5
porumb pentru boabe	1 556	1 077	1 379	128,8	3,4
floarea soarelui ³	547	485	673	138,9	4,5
sfeclă de zahăr ³	1 356	538	590	109,8	0,1
tutun	1,4	1,2	0,9	71,3	0,0
soia	109	48	39	81,4	-0,2
rapiță	68	16	43	de 2,7 ori	0,7
cartofi	268	158	214	135,0	1,0
legume – total	327	246	293	112,1	0,8
fructe, nuci și pomușoare – total	497	485	590	119,2	1,5
struguri	594	599	615	102,8	0,2
Producția animalieră	x	x	x	103,1	1,0
din care pe principalele tipuri:					
vite și păsări (în masă vie)	176	186	196	104,8	0,9
lapte	525	520	513	99,2	-0,1
ouă (mil. bucăți)	645	625	667	107,0	0,2

¹ Conform estimărilor preliminare

² Reieșind din calculele producției agricole în prețurile comparabile

³ În masă după finisare

Analiza impactului diferitor tipuri de producție asupra ritmului volumului fizic al producției agricole în anul 2016 față de anul 2015 indică, că o influență pozitivă mai semnificativă a avut creșterea producției de cereale și leguminoase boabe (cu 34,6%), floarea soarelui (cu 38,9%), fructe, nuci și pomușoare (cu 19,2%), cartofi (cu 35,0%), vite și păsări (în masă vie) (cu 4,8%), legume (cu 12,1%), rapiță (de 2,7 ori), care a generat majorarea producției globale agricole, corespunzător, cu 8,1%, cu 4,5%, cu 1,5%, cu 1,0%, cu 0,9%, cu 0,8%, cu 0,7%.

În anul 2016 ponderea producției vegetale în total producția agricolă a constituit 72% (în anul 2015 – 68%), din care de cereale și leguminoase boabe – 26,4% (23,3%), culturi tehnice – 17,4% (15,1%), cartofi – 3,3% (2,9%), legume – 6,3% (6,7%), fructe, nuci și pomușoare – 8,0% (8,0%), struguri – 7,0% (8,1%). Producției animale i-a revenit 28% (în anul 2015 – 32%), din care de vite și păsări – 16,0% (18,2%), lapte – 7,9% (9,4%), ouă – 2,9% (3,2%).

Fitotehnie. Recolta anului 2016 se caracterizează prin majorarea considerabilă a producției vegetale, care a fost generată de creșterea roadei medii a culturilor agricole, ca impact a condițiilor climaterice favorabile a acestui an. Așadar, recolta globală a cerealelor și leguminoaselor boabe în anul de raport față de anul precedent s-a majorat cu 772 mii tone sau cu 35% mai mult (din ele a grâului – cu 368 mii tone sau cu 40%, porumbului pentru boabe – cu 302 mii tone sau cu 28%), sfeclii de zahăr - cu 53 mii tone (cu 10%), floarei soarelui – cu 188 mii tone (cu 39%), rapiței – cu 27 mii tone (de 2,7 ori), cartofilor - cu 56 mii tone (cu 35%), legumelor – cu 47 mii tone (cu 19%), fructelor, nucilor și pomușoarelor - cu 105 mii tone (cu 22%) și strugurilor - cu 16 mii tone (cu 3%).

Structura recoltei globale a culturilor agricole pe categorii de gospodării în anul 2016 se prezintă după cum urmează:

procente

	Gospodăriile de toate categoriile	din ele:		
		întreprinderile agricole	gospodăriile țărănești (de fermier)	gospodăriile populației
Cereale și leguminoase boabe – total	100	52	28	20
din care:				
cereale și leguminoase boabe (exclusiv porumb)	100	73	26	1
porumb pentru boabe	100	28	32	40
Floarea soarelui	100	73	26	1
Sfeclă de zahăr	100	93	7	0,0
Tutun	100	77	23	0,0
Soia	100	78	22	0,0
Rapiță – total	100	92	8	-
Cartofi	100	11	17	72
Legume	100	14	9	77
Culturi bostănoase alimentare	100	2	60	38
Fructe, nuci și pomușoare	100	35	52	13
Struguri	100	25	31	44

În anul 2016 întreprinderile agricole au produs partea principală a volumului de sfeclă de zahăr - 93%, rapiță –92%, soia – 78%, tutun – 77%, cereale și leguminoase pentru boabe (exclusiv porumb) și floarea soarelui – câte 73%. Totodată, 98% din volumul total de culturi bostănoase, 89% de cartofi, 86% de legume, 75% de struguri, 72% de porumb pentru boabe și 65% de fructe, nuci și pomușoare au fost produse de gospodăriile populației și cele țărănești (de fermier).

Roada medie a principalelor culturi agricole în gospodăriile de toate categoriile se caracterizează prin următoarele date:

chintale la 1 hectar

	2014	2015	2016	2016 în % față de 2015
Cereale și leguminoase pentru boabe – total¹	31,2	23,4	31,5	134,6
din care:				
grâu ¹	31,7	26,7	34,8	130,3
porumb pentru boabe	33,5	22,0	29,8	135,5
Floarea soarelui ¹	17,7	14,7	18,7	127,2
Sfeclă de zahăr ¹	498,8	252,6	312,1	123,6
Tutun	16,3	15,5	14,3	92,3
Soia	20,7	7,3	12,0	164,4
Rapiță – total ¹	23,3	18,7	24,0	128,3
Cartofi	117,7	71,5	104,1	145,6
Legume de câmp	98,0	84,7	97,0	114,5
Fructe, nuci și pomușoare	53,4	43,4	52,9	121,9
Struguri	43,7	45,6	46,9	102,9

¹ În masă după finisare

Analiza roadei medii la un hectar a principalelor culturi agricole în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)¹ în profil teritorial indică, că cea mai înaltă roadă medie, față de cea pe țară, a fost înregistrată în gospodăriile: municipiului Chișinău – de rapiță (cu 26%), regiunii de dezvoltare Nord – de cereale și leguminoase pentru boabe – cu 3% (din care: de porumb pentru boabe (cu 6%) de orz – cu 4% și de grâu – cu 1%), regiunii de dezvoltare Centru – de soia (cu 13%), regiunii de dezvoltare Sud – de cartofi (cu 60%) și de floarea soarelui (cu 9%), iar în UTA Găgăuzia - de legume de câmp (de 3,7 ori), de fructe, nuci și pomușoare (cu 64%), de culturi bostănoase (cu 54%), de tutun (cu 34%) și de struguri (cu 11%).

Sub roada anului 2016 în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)² la un hectar de semănături au fost introduse câte 49,87 kg de fertilizanți chimici (recalculați la 100% substanțe nutritive) față de 45,75 kg în anul 2015 (sau cu 9% mai mult), iar suprafața îngrășată s-a mărit cu 11%. Introducerea fertilizanților naturali la 1 hectar a constituit 0,08 tone, față de 0,07 tone în anul 2015.

Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)² în toamna anului 2016 au efectuat aratul de toamnă pe o suprafață de 326 mii ha (cu 7% mai puțin față de a. 2015) și aratul de zăble pe o suprafață de 483 mii ha (cu 1% mai mult față de a. 2015). Au fost semănate culturi de toamnă pe suprafața de 322 mii ha (față de 351 mii ha în a. 2015).

Zootehnie. În anul 2016 față de anul precedent în gospodăriile de toate categoriile a fost înregistrată majorarea producției (creșterii) vitelor și păsărilor în masă vie cu 5% (în întreprinderile agricole – cu 12,1%, în gospodăriile populației – cu 0,8%). Producția de ouă a crescut cu 6,6% (în întreprinderile agricole - cu 14,4%, în gospodăriile populației – cu 1,5%).

Producția de lapte de toate tipurile în gospodăriile de toate categoriile s-a micșorat cu 1,2%. În gospodăriile populației volumul producției de lapte a scăzut cu 1,6%, în întreprinderile agricole – a crescut cu 6,8%.

Efectivul de animale pe principalele specii se prezintă astfel:

	La 1 ianuarie 2017		Ponderea (în % față de total)
	mii capete	în % față de 1 ianuarie 2016	
Bovine – total	185,3	98,1	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ³	17,5	119,4	9,5
gospodăriile populației	167,8	96,3	90,5
din ele vaci – total	124,4	96,8	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ³	5,4	92,6	4,3
gospodăriile populației	119,0	97,0	95,7
Porcine – total	457,0	97,3	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ³	192,7	105,4	42,2
gospodăriile populației	264,3	92,1	57,8
Ovine și caprine – total	880,2	98,5	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ³	26,0	95,7	3,0
gospodăriile populației	854,2	98,6	97,0
Păsări (întreprinderile agricole)³	4439,0	125,6	x

Conform stării la 1 ianuarie 2017 față de data respectivă a anului precedent a avut loc diminuarea efectivului de vaci, ovine și caprine atât în întreprinderile agricole, cât și în gospodăriile populație. Totodată, efectivul de bovine și porcine în întreprinderile agricole s-a mărit.

În anul 2016 volumul de creștere a vitelor și păsărilor față de anul precedent în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare Centru s-a majorat cu 22%, iar în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare municipiul Chișinău, Sud, UTA Găgăuzia, Nord – s-a micșorat, corespunzător, cu 50%, cu 24%, cu 8%, cu 2%.

Volumul de vânzare a vitelor și păsărilor pentru sacrificare a crescut în regiunile de dezvoltare: UTA Găgăuzia – cu 19%, Centru – cu 17%. Totodată, volumul vânzărilor s-a micșorat în regiunile de dezvoltare Sud – cu 14% și Nord – cu 6%.

Volumul producției de lapte de vacă în anul 2016 în întreprinderile agricole s-a majorat cu 7% față de anul 2015. Majorarea producției de lapte de vacă s-a înregistrat în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare: Nord – cu 15%, Centru – cu 4%, municipiul Chișinău și UTA Găgăuzia – cu câte 3%. Totodată, volumul producției de lapte de vacă în regiunea de dezvoltare Sud s-a micșorat cu 12%.

¹ Cu suprafața terenurilor agricole de 10 ha și peste

² Cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

³ Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la bilanț animale (ferme)

Volumul producției de ouă de găină în întreprinderile agricole s-a mărit cu 15%. Mărirea producției de ouă de găină s-a înregistrat în regiunile de dezvoltare: Nord – cu 20%, Centru – cu 15%, UTA Găgăuzia – cu 14%, Sud – cu 11%, iar în municipiul Chișinău a fost marcată o micșorare – cu 14%.

În întreprinderile agricole în anul 2016 față de anul 2015 s-a ameliorat păstrarea efectivului de bovine. Nivelul mortalității bovinelor a scăzut și a constituit 1,7% (în anul 2015 – 1,8%). Nivelul mortalității porcinelor, ovinelor și caprinelor a crescut și a constituit, corespunzător, 14,6% (în anul 2015 – 12,1%) și 7,5% (4,8%).

3.3. Investiții în active materiale pe termen lung

În ianuarie-decembrie 2016 valoarea investițiilor în activele materiale pe termen lung a constituit 19405,7 mil. lei (în prețuri curente). Comparativ cu perioada respectivă a anului precedent, acest indicator a marcat o descreștere de 13,9% (în prețuri comparabile).

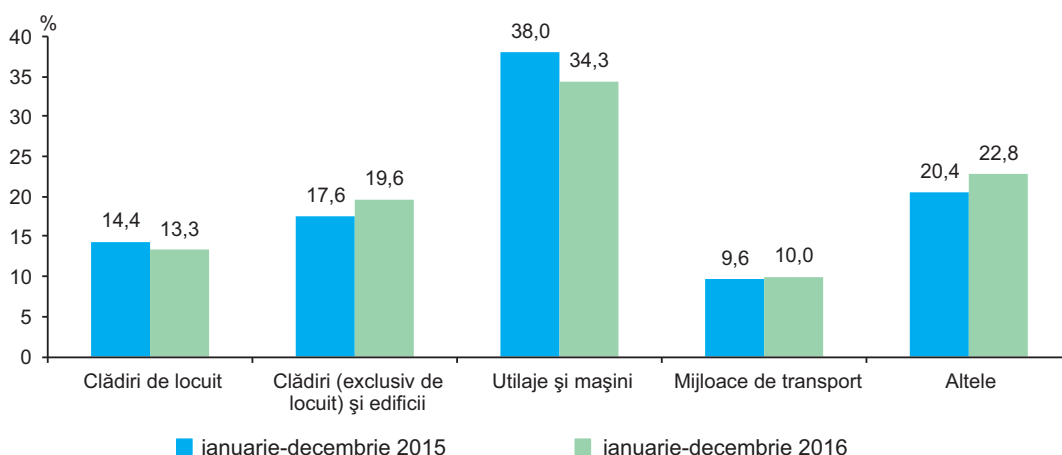
Investiții în active materiale pe tipuri de mijloace fixe. În ianuarie-decembrie 2016 valoarea investițiilor (în prețuri comparabile) s-a diminuat față de perioada respectivă a anului precedent la clădiri de locuit cu 20,6%; clădiri (exclusiv de locuit) și edificii – cu 3,9%; utilaje, mașini, instalații de transmisie – cu 21,6%; mijloace de transport – cu 9,3% față de perioada respectivă a anului trecut.

Structura investițiilor în active materiale pe termen lung pe tipuri de mijloace fixe în ianuarie-decembrie 2016, se prezintă astfel:

	Realizări, mil. lei	în % față de:		Informativ: ianuarie- decembrie 2015 în % față de total
		ianuarie- decembrie 2015	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	19 405,7	86,1	100,0	100,0
din care:				
clădiri de locuit	2 581,0	79,4	13,3	14,4
clădiri (exclusiv de locuit) și edificii	3 803,5	96,1	19,6	17,6
utilaje, mașini, instalații de transmisie	6 661,6	78,4	34,3	38,0
mijloace de transport	1 940,0	90,7	10,0	9,6
altele	4 419,6	95,7	22,8	20,4

Din total investiții realizate în ianuarie-decembrie 2016, cea mai mare pondere revine investițiilor în utilaje, mașini, instalații de transmisie, care a constituit 34,3%.

Structura investițiilor în active materiale pe termen lung pe tipuri de mijloace fixe

Investiții în active materiale pe surse de finanțare. Pentru realizarea procesului investițional în ianuarie-decembrie 2016 au fost utilizate preponderent mijloacele proprii ale investitorului, care au constituit 12594,3 mil. lei, reprezentând 64,9% din valoarea totală a mijloacelor utilizate pentru realizarea investițiilor.

Structura investițiilor în active materiale pe termen lung pe surse de finanțare în ianuarie-decembrie 2016 se prezintă după cum urmează:

	Realizări, mil. lei	în % față de:		Informativ: ianuarie- decembrie 2015 în % față de total
		ianuarie- decembrie 2015	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	19 405,7	86,1	100,0	100,0
din care, finanțate din contul:				
bugetului de stat	931,5	50,9	4,8	8,1
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	892,7	88,2	4,6	4,5
mijloacelor proprii	12 594,3	90,3	64,9	61,9
surselor din străinătate	1 494,2	93,8	7,7	7,1
altor surse	3 493,0	80,0	18,0	18,4

În ianuarie-decembrie 2016, pentru asigurarea necesităților investiționale din contul surselor bugetare, au fost utilizate 1824,2 mil. lei, ceea ce constituie 9,4% din total investiții.

Locuințe date în exploatare. În ianuarie-decembrie 2016 au fost date în exploatare 5402 locuințe (apartamente și case individuale de locuit) cu suprafața totală de 497,5 mii m², sau cu 18,4% mai puțin față de ianuarie-decembrie 2015.

Datele privind locuințele date în exploatare în ianuarie-decembrie 2016, se prezintă astfel:

	Locuințe, unități	Suprafața totală	
		mii m ²	în % față de ianuarie-decembrie 2015
Total	5 402	497,5	81,6
apartamente	4 162	321,8	83,8
case individuale de locuit	1 240	175,7	77,9
din total în:			
mediu urban	4 830	422,3	81,8
mediu rural	572	75,2	80,3

Distribuția după mediul de rezidență arată, că din volumul total al locuințelor în mediul urban au fost date în exploatare 4830 locuințe cu suprafața totală de 422,3 mii m² sau cu 18,2% mai puțin față de nivelul înregistrat în ianuarie-decembrie 2015.

Autorizațiile de construire eliberate pentru clădiri. În anul 2016, s-au eliberat 3947 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în scădere cu 8,5% față de anul 2015.

Autorizații de construire eliberate pentru clădiri în anul 2016, se prezintă după cum urmează:

	Total, număr	în % față de:		<i>Informativ:</i> anul 2015 în % față de total
		anul 2015	total	
Total	3 947	91,5	100,0	100,0
din care pentru clădiri:				
- rezidențiale (inclusiv pentru colectivități)	2 328	93,2	59,0	57,9
- nerezidențiale	1 619	89,1	41,0	42,1
din total, în:				
mediul urban	2 112	88,6	53,5	55,2
mediul rural	1 835	95,0	46,5	44,8

Distribuția după mediul de rezidență arată, că din numărul total al autorizațiilor de construire eliberate pentru clădiri, în mediul urban au fost eliberate 2112 autorizații, iar în mediul rural 1835, sau în scădere față de nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent respectiv cu 11,4% și 5,0%.

Activitatea în antrepriză. În ianuarie-decembrie 2016 volumul lucrărilor executate de organizațiile cu genul principal de activitate „Construcții” a constituit 8177,4 mil. lei sau 91,6% (în prețuri comparabile) față de nivelul înregistrat în perioada respectivă a anului 2015.

Datele privind lucrările de construcții pe elemente de structură și obiecte de construcții în ianuarie-decembrie 2016 se prezintă după cum urmează:

	Realizări, mil. lei	În % față de:		<i>Informativ:</i> ianuarie- decembrie 2015 în % față de total
		ianuarie- decembrie 2015	total	
Volumul lucrărilor de construcții executate – total	8 177,4	91,6	100,0	100,0
din care:				
Pe elemente de structură				
construcții noi	4 579,1	91,7	56,0	55,9
reparații capitale	1664,9	84,1	20,4	22,2
lucrări de întreținere și reparații curente	1653,8	100,3	20,2	18,5
alte lucrări	279,6	91,1	3,4	3,4
Pe obiecte de construcții				
clădiri rezidențiale	2 322,2	84,9	28,4	30,6
clădiri nerezidențiale	2 032,5	86,9	24,9	26,2
construcții inginerești	3 543,1	100,0	43,3	39,7

Pe elemente de structură a lucrărilor executate, predomină efectuarea lucrărilor de construcții noi, realizate în volum de 4579,1 mil. lei, ponderea cărora a constituit 56,0% din volumul total al lucrărilor de construcții executate, fiind în descreștere cu 8,3% față de perioada respectivă a anului precedent. Lucrările de reparații capitale și curente au însumat 3318,7 mil. lei. Comparativ cu ianuarie-decembrie 2015 acest volum s-a micșorat cu 8,5% (în prețuri comparabile).

Pe obiecte de construcții, în ianuarie-decembrie 2016 volumul lucrărilor de construcții executate la clădirile rezidențiale și nerezidențiale a scăzut cu 15,1% și respectiv cu 13,1% față de ianuarie-decembrie 2015.

3.4. Transporturi

În anul 2016 **întreprinderile de transport feroviar, rutier, fluvial și aerian** au transportat mărfuri în volum de 13,7 mil. tone, sau cu 1,6% mai puțin față de anul 2015. Reducerea volumelor de mărfuri transportate a fost înregistrată la întreprinderile de transport aerian (-15,9%), feroviar (-15,8%) și fluvial (-10,8%).

Parcursul mărfurilor a totalizat 4002,9 mil. tone-km, cu 2,3% mai mult comparativ cu cel înregistrat în anul 2015. Diminuarea parcursului mărfurilor s-a marcat la întreprinderile de transport fluvial (-28,4%), feroviar (-17,9%) și aerian (-11,3%). Totodată, întreprinderile de transport rutier au înregistrat creșteri față de anul 2015 atât la volumul de mărfuri transportate (+4,8%) cât și la parcursul acestora (+8,8%).

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor în anul 2016, pe moduri de transport se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de 2015	mil. tone-km	în % față de 2015
Întreprinderi de transport – total	13 652,0	98,4	4 002,9	102,3
din care:				
feroviar	3 501,5	84,2	791,3	82,1
rutier ¹	10 014,4	104,8	3 210,6	108,8
fluvial	135,6	89,2	0,3	71,6
aerian	0,5	84,1	0,7	88,7

În anul 2016 **întreprinderile de transport rutier** au transportat 10,0 mil. tone de mărfuri, cu 4,8% mai mult față de anul 2015.

Ponderi considerabile în volumul total de mărfuri transportate cu transportul rutier revin întreprinderilor din municipiul Chișinău (41,5%), regiunile Nord (25,0%) și Centru (28,3%).

Volumul de mărfuri transportate cu transportul rutier și parcursul mărfurilor în anul 2016, pe regiuni de dezvoltare se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de 2015	mil. tone-km	în % față de 2015
Întreprinderi de transport rutier¹ – total	10 014,4	104,8	3 210,6	108,8
din care:				
mun. Chișinău	4 158,3	94,6	1 694,1	101,0
Nord	2 499,4	116,8	627,6	131,0
Centru	2 838,4	106,0	611,1	111,5
Sud	355,6	127,6	223,8	106,8
UTA Găgăuzia	162,7	de 2,3 ori	54,0	147,9

Cu mijloacele de transport feroviar în anul 2016 au fost transportate 3,5 mil. tone de mărfuri, volum inferior celui înregistrat în anul 2015 cu 15,8%. În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele grupe de mărfuri: cereale și produse de panificație – 38,2% (în anul 2015 – 34,4%), materiale de construcție și ciment – 11,0% (în anul 2015 – 8,9%), metale feroase și fier vechi – 9,0% (în anul 2015 – 11,7%), petrol și produse petroliere – 8,1% (în anul 2015 – 5,9%).

În transportul feroviar s-a majorat durata medie de staționare în stațiile tehnice a vagoanelor de marfă în tranzit, de la 42,13 ore în anul 2015 la 44,26 ore în anul 2016 și durata medie de staționare a vagoanelor de marfă la operațiile de încărcare-descărcare de la 53,55 ore la 60,23 ore. Durata medie de rotație a vagoanelor de marfă a crescut de la 8,26 zile în anul 2015 la 9,30 zile în anul 2016.

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor în anul 2016, pe moduri de transport public se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de 2015	mil. pasageri-km	în % față de 2015
Total	247 880,8	99,7	5 291,4	104,3
din care :				
transportul feroviar	2 258,1	69,1	121,5	67,2
autobuze și microbuze	101 898,7	99,3	3 000,8	105,9
transportul fluvial	138,7	99,5	0,3	103,1

¹ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări rutiere de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de 2015	mil. pasageri-km	în % față de 2015
transportul aerian	1 128,5	104,0	1 651,3	107,0
taximetre	4 748,7	95,9	102,1	101,6
troleibuze	137 708,1	100,8	415,4	100,5

În anul 2016, comparativ cu anul 2015 s-a micșorat numărul de pasageri transportați cu transportul public (-0,3%), totodată, parcursul acestora a fost în creștere cu 4,3%.

Numărul de pasageri transportați cu autobuze și microbuze și parcursul pasagerilor în anul 2016, pe regiuni de dezvoltare se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de 2015	mil. pasageri-km	în % față de 2015
Total	101 898,7	99,3	3 000,8	105,9
din care:				
Mun. Chișinău	62 078,0	102,0	1 809,2	109,1
Nord	11 890,1	92,3	361,0	100,2
Centru	17 610,8	96,2	563,9	101,0
Sud	8 462,3	98,0	181,0	93,9
UTA Găgăuzia	1 857,5	93,9	85,7	131,7

Ponderi semnificative în numărul total de pasageri transportați cu autobuze și microbuze dețin agenții transportatori din municipiul Chișinău (60,9%), regiunile Nord (11,7%), Centru (17,3%) și Sud (8,3%).

3.5. Turism

3.5.1. FRECVENTAREA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ COLECTIVĂ CU FUNCȚIUNI DE CAZARE

În anul 2016 structurile de primire turistică colectivă cu funcțiuni de cazare au fost frecventate de 306,3 mii de turiști, din care 185,0 mii de turiști moldoveni (60,4% din total) și 121,3 mii de turiști străini (39,6%). Comparativ cu anul 2015 s-a majorat numărul de turiști cazați la structurile de primire turistică colectivă (+9,8%), pe seama creșterii acestuia la pensiuni turistice și agroturistice (de 2,3 ori), hoteluri și moteluri (+21,8%). Totodată, s-a redus numărul de turiști cazați la structuri de odihnă (-14,4%), cămine pentru vizitatori (-13,2%), tabere de vacanță pentru elevi (-10,4%), structuri de întremare (-0,1%).

Numărul de turiști cazați la structurile de primire turistică colectivă, se prezintă astfel:

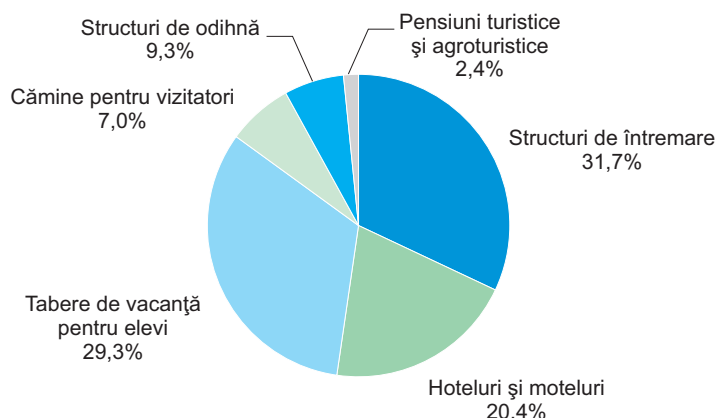
	2016		2016 în % față de 2015	
	turiști	din care, nerezidenți	turiști	din care, nerezidenți
Total	306 307	121 340	109,8	128,6
din care:				
Hoteluri și moteluri	159 454	110 618	121,8	127,5
Cămine pentru vizitatori	6 079	490	86,8	de 1,6 ori
Pensiuni turistice și agroturistice	21 343	2 725	de 2,3 ori	de 1,6 ori
Structuri de întremare	32 324	701	99,9	107,5
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă)	39 915	6 783	85,6	de 1,4 ori
Tabere de vacanță pentru elevi	47 192	23	89,6	34,3

Ponderi mai însemnate în numărul total de turiști străini cazați la structurile de primire turistică colectivă le-au revenit turiștilor din România (24,6%), Ucraina (13,5%), Federația Rusă (8,0%), Statele Unite ale Americii (6,6%), Germania (4,6%), Italia (4,2%), Turcia (3,7%), Regatul Unit al Marii Britanii Irlandei de Nord (3,2%), Polonia (2,9%), Franța (2,1%), Israel (2,0%), Bulgaria și Olanda (cîte 1,5%), Austria (1,4%), Suedia (1,0%), Belarus, Spania și Republica Cehă (cîte 0,9%).

La structurile de primire turistică colectivă în anul 2016 au fost înregistrate 1 480,4 mii de înnoptări, cu 1,7% mai puțin comparativ cu anul 2015. Micșorarea numărului de înnoptări ale turiștilor este condiționată de diminuarea acestora la tabere de vacanță pentru elevi (-11,9%), structuri de întremare (-2,6%), hoteluri și moteluri (-1,5%), cămine pentru vizitatori (-1,3%). Din numărul total de înnoptări, 83,3% revin înnoptărilor turiștilor moldoveni și 16,7% – înnoptărilor turiștilor nerezidenți.

În anul 2016 durata medie de ședere a unui turist la structurile de primire turistică colectivă cu funcțiuni de cazare a constituit 5,8 zile, din care 7,7 zile – pentru turiștii moldoveni și 3,0 zile – pentru turiștii nerezidenți.

Numărul de înnoptări înregistrate la structurile de primire turistică colectivă cu funcțiuni de cazare, pe tipuri de structuri, în anul 2016 (în % față de total înnoptări)

În anul 2016 indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune pe total structuri de primire turistică colectivă a constituit 34,3%, inclusiv la hoteluri și moteluri – 19,4%, cămine pentru vizitatori – 57,2%, pensiuni turistice și agroturistice – 16,1%, structuri de întremare – 72,6%, structuri de odihnă – 20,7%, tabere de vacanță pentru elevi – 42,3%.

3.5.2. TURISMUL ORGANIZAT DE AGENȚIILE DE TURISM ȘI TUROPERATORI

Agențiile de turism și turoperatorii au acordat în anul 2016 servicii turistice la 234,2 mii de turiști și excursionsiști, cu 3,4% mai puțin decât în anul 2015. Reducerea numărului de turiști și excursionsiști a fost condiționată de micșorarea participanților la turismul emițător (-6,6%). Totodată, numărul acestora a fost în creștere la turismul intern (+10,8%) și receptor (+1,0%).

Numărul de turiști și excursionsiști după scopul vizitelor se prezintă astfel:

	2016		2016 în % față de 2015	
	turiști și excursionsiști	turiști-zile	turiști și excursionsiști	turiști-zile
Total	234 217	1 558 192	96,6	92,3
Turism receptor (primirea cetățenilor străini în țară) – total	15 668	46 920	101,0	105,5
din care, în scopuri de:				
odihnă, recreere și agrement	11 454	28 010	113,4	124,3
afaceri și profesionale	3 062	9 438	73,0	71,9
tratament	606	7 828	124,2	118,4
alte scopuri	546	1 644	74,5	74,3
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate) – total	177 252	1 229 335	93,4	91,8
din care, în scopuri de:				
odihnă, recreere și agrement	175 364	1 215 872	93,2	91,7
afaceri și profesionale	863	3 118	127,7	92,2
tratament	1 024	10 335	125,5	126,1
alte scopuri	1	30	6,5	3,4
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic)	41 297	281 917	110,8	92,3

Din cei 15,7 mii de turiști și excursionsiști străini, care au vizitat Republica Moldova în anul 2016 beneficiind de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor, 73,1% au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement, 19,5% - de afaceri și profesionale și 3,9% – de tratament.

Numărul de turiști și excursionsiști străini, care au vizitat Republica Moldova în anul 2016 prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, se prezintă astfel:

	Turiști și excursionsiști străini sosiți în țară	
	total	în % față de total
Total	15 668	100,0
din care:		
România	3 563	22,7
Federația Rusă	1 871	11,9
Ucraina	1 560	10,0
Germania	1 363	8,7
Statele Unite ale Americii	775	4,9
Polonia	572	3,7
Israel	554	3,5
Italia	463	3,0
Turcia	455	2,9
Japonia	436	2,9
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	380	2,4
Olanda	356	2,3
Franța	290	1,8
Danemarca	256	1,6
Bulgaria	212	1,4
Serbia	207	1,3
China	204	1,3
Finlanda	203	1,3
Suedia	156	1,0
Elveția	138	0,9
Belarus	121	0,8

	Turiști și excursioniști străini sosiți în țară	
	total	în % față de total
Austria	114	0,7
Belgia	112	0,7
Spania	111	0,7
Alte țări	1 196	7,6

În anul 2016 prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor au plecat în străinătate 177,3 mii de turiști și excursioniști moldoveni, cu 6,6% mai puțin comparativ cu anul 2015. Majoritatea cetățenilor moldoveni au plecat în străinătate în scopuri de odihnă, recreere și agrement (98,9%).

Numărul de turiști și excursioniști moldoveni, care au plecat în străinătate în anul 2016, beneficiind de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor se prezintă astfel:

	Turiști și excursioniști moldoveni plecați în străinătate	
	total	în % față de total
Total	177 252	100,0
din care:		
Turcia	56 561	31,9
Bulgaria	47 289	26,7
România	24 095	13,6
Grecia	23 428	13,2
Ucraina	4 897	2,8
Egipt	2 800	1,6
Spania	2 320	1,3
Montenegro	2 254	1,3
Italia	2 013	1,0
Republica Cehă	1 455	0,8
Austria	1 139	0,6
Ungaria	998	0,6
Emiratele Arabe Unite	871	0,5
Israel	633	0,4
Federația Rusă	550	0,3
China	547	0,3
Franța	541	0,3
Germania	459	0,3
Thailanda	304	0,2
Insulele Maldive	278	0,2
Cipru	254	0,1
Croația	205	0,1
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	169	0,1
Statele Unite ale Americii	148	0,1
Alte țări	3 044	1,7

3.5.3. NUMĂRUL DE TRAVERSĂRI ALE FRONTIEREI DE STAT DE CĂTRE CETĂȚENII STRĂINI ȘI CETĂȚENII REPUBLICII MOLDOVA

În 2016 **numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii străini, la intrarea în Republica Moldova**, a totalizat 3,4 milioane, cu 18,9% mai mult decât în anul 2015. Ponderi considerabile în numărul total de cetățeni străini, care au traversat frontiera de stat le-au revenit cetățenilor din România (54,9%), Ucraina (28,7%) Federația Rusă (7,3%), Bulgaria (1,6%), Italia (1,0%), Germania (0,7%), Turcia și Israel (cîte 0,6%), Statele și Unite ale Americii (0,5%), Belarus și Polonia (cîte 0,4%), Portugalia (0,3%). Cetățenii străini au preferat să călătorească cu mijloacele de transport auto (84,0% din numărul total de traversări), aerian (14,3%) și feroviar (1,7%).

În anul 2016 **numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii Republicii Moldova, la ieșirea din țară**, a constituit 5,8 milioane, cu 3,6 % mai mult decât în anul 2015. Mijloacele de transport auto au fost cele mai des utilizate pentru plecările în străinătate a cetățenilor moldoveni, reprezentînd 88,1% din numărul total de traversări.

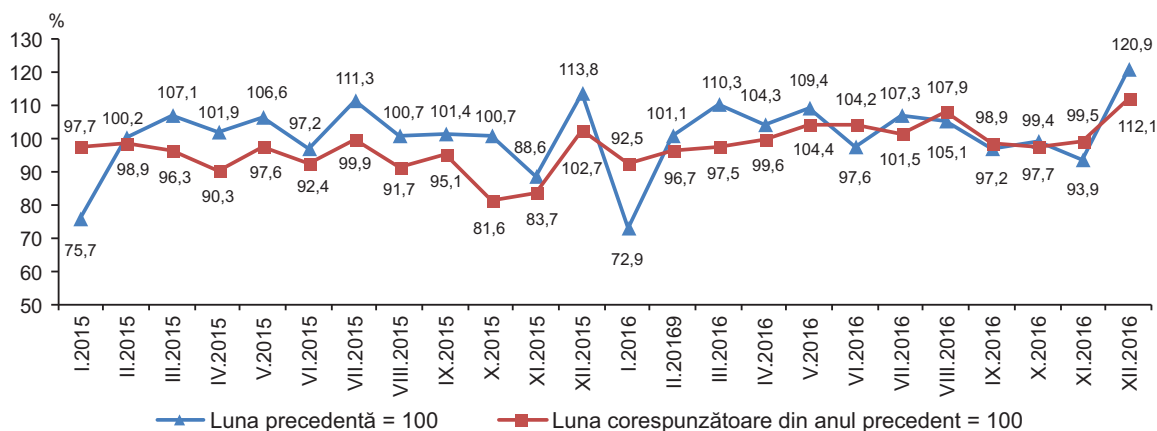
Numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii străini și cetățenii Republicii Moldova, în anul 2016, divizate pe mijloace de transport se prezintă astfel:

	Total	din care cu mijloacele de transport:			
		auto	aerian	feroviar	fluvial
Numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii străini, la intrarea în Republica Moldova	3 395 132	2 850 834	485 833	56 246	2 039
din care:					
România	1 864 586	1 729 866	123 060	11 140	520
Ucraina	974 357	913 942	37 029	23 047	339
Federația Rusă	247 846	51 229	180 875	15 697	45
Bulgaria	55 391	50 935	4 374	67	15
Italia	34 829	10 725	24 004	100	–
Germania	22 925	10 540	11 307	274	804
Turcia	21 193	8 164	12 916	57	56
Israel	20 551	8 274	12 042	235	–
Statele Unite ale Americii	18 263	5 270	12 652	337	4
Belarus	13 930	8 675	1 667	3 588	–
Polonia	12 411	8 778	3 582	50	1
Portugalia	10 654	6 072	4 543	39	–
Alte țări	98 196	38 364	57 782	1 795	255
Numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii Republicii Moldova, la ieșirea din țară	5 811 882	5 118 529	547 108	146 185	60

3.6. Cifra de afaceri în comerț și servicii

În luna decembrie 2016 **cifra de afaceri din comerțul cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele) a înregistrat o creștere de 20,9% (în prețuri comparabile) față de luna noiembrie 2016 și de 12,1% comparativ cu luna decembrie 2015.

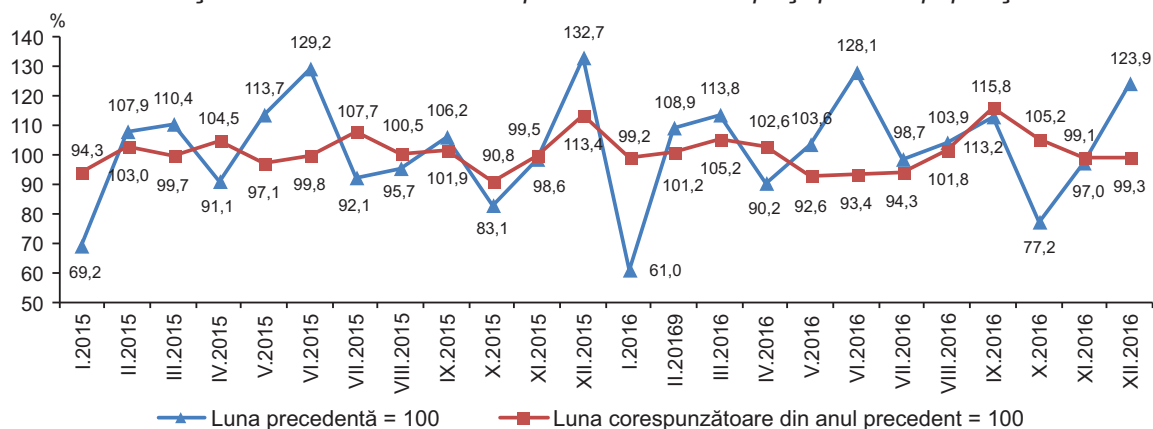
Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul

În anul 2016 **cifra de afaceri din comerțul cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele) s-a majorat cu 1,1% (în prețuri comparabile) în raport cu anul 2015.

În luna decembrie 2016 **cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației** a fost în creștere cu 23,9% (în prețuri comparabile) față de luna noiembrie 2016 și în scădere cu 0,7% comparativ cu luna decembrie 2015.

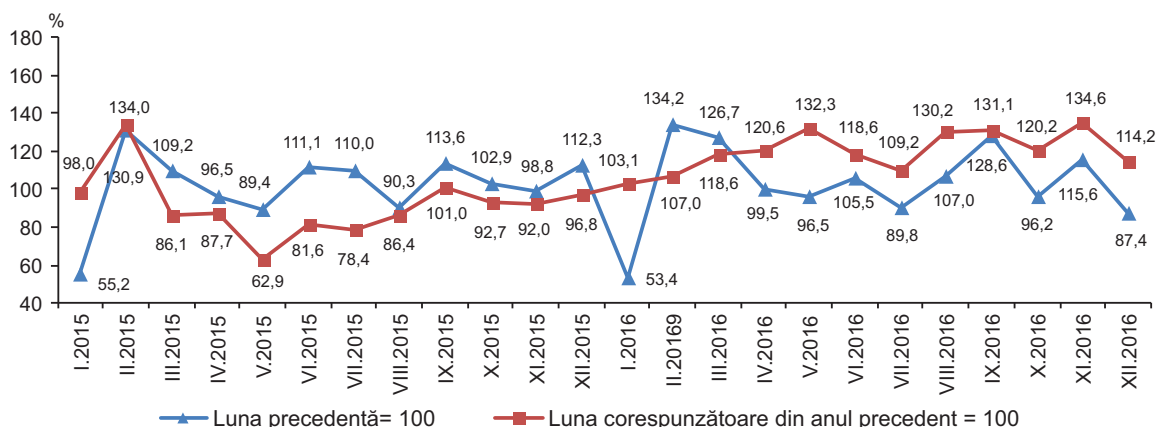
Evoluția lunară a cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației

În anul 2016 **cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației** a crescut cu 0,6% (în prețuri comparabile) față de anul 2015.

În luna decembrie 2016 **cifra de afaceri din comerțul cu autovehicule și motocicletele** a înregistrat o scădere de 12,6% (în prețuri curente) față de luna noiembrie 2016 și o creștere de 14,2% comparativ cu luna decembrie 2015.

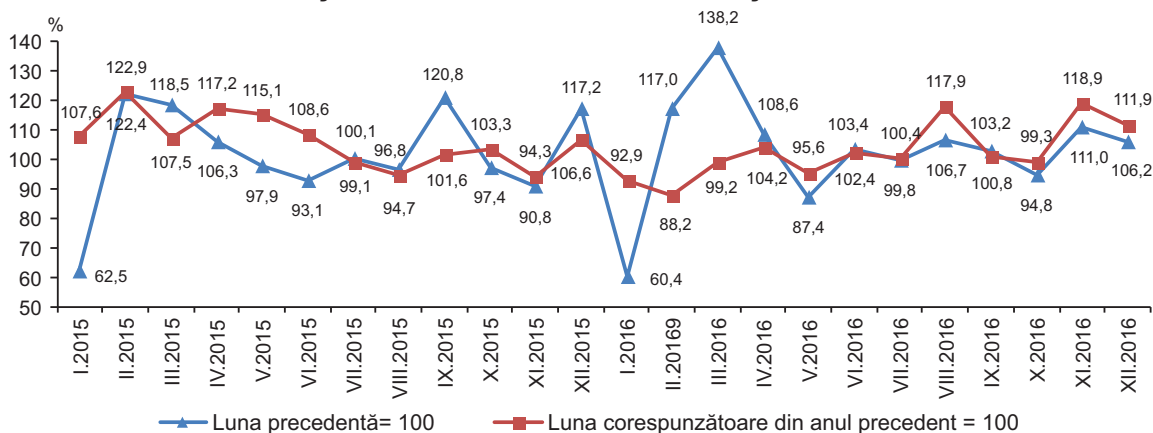
Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor

În anul 2016 **cifra de afaceri din comerțul cu autovehicule și motociclete** s - a majorat cu 20,6% (în prețuri curente) comparativ cu anul 2015.

În luna decembrie 2016 **cifra de afaceri din comerțul cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) a fost în creștere cu 6,2% (în prețuri curente) față de luna noiembrie 2016 și cu 11,9% comparativ cu luna decembrie 2015.

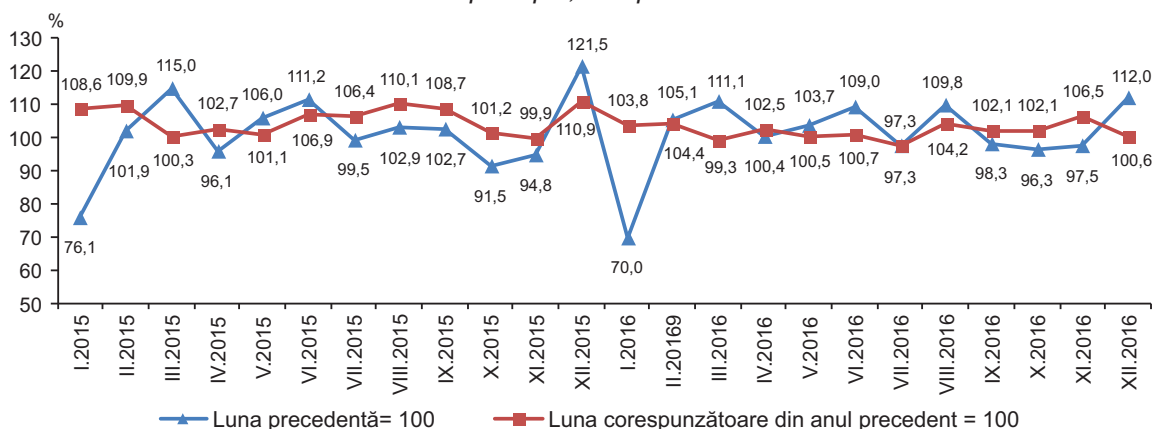
Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata

În anul 2016 **cifra de afaceri din comerțul cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) s-a majorat cu 3,0% (în prețuri curente) față de anul 2015.

În luna decembrie 2016 **cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate, în principal, întreprinderilor** a fost în creștere cu 12,0% (în prețuri curente) față de luna noiembrie 2016 și cu 0,6% comparativ cu luna decembrie 2015.

Evoluția lunară a cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate, în principal, întreprinderilor

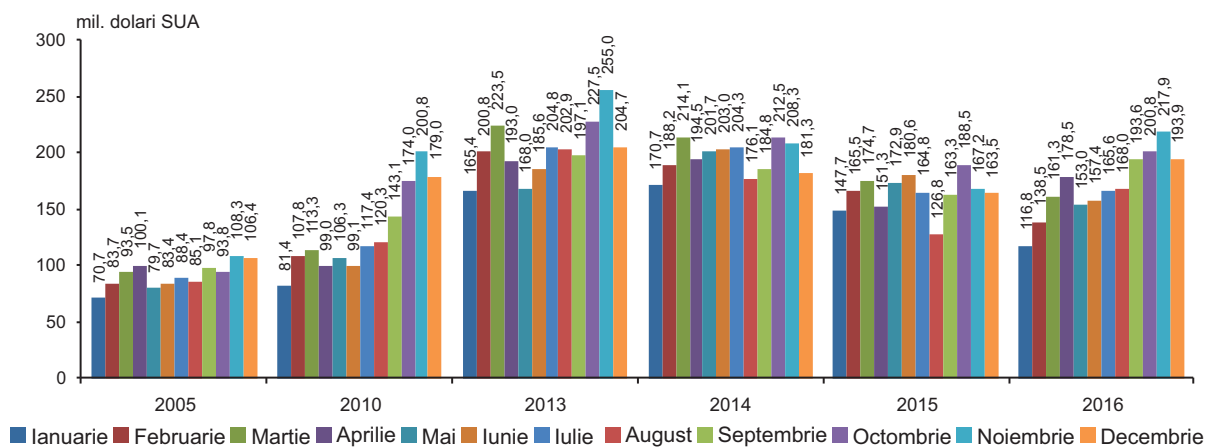

În anul 2016 **cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate, în principal, întreprinderilor** s-a majorat cu 1,9% (în prețuri curente) în raport cu anul 2015.

3.7. Comerțul exterior de mărfuri

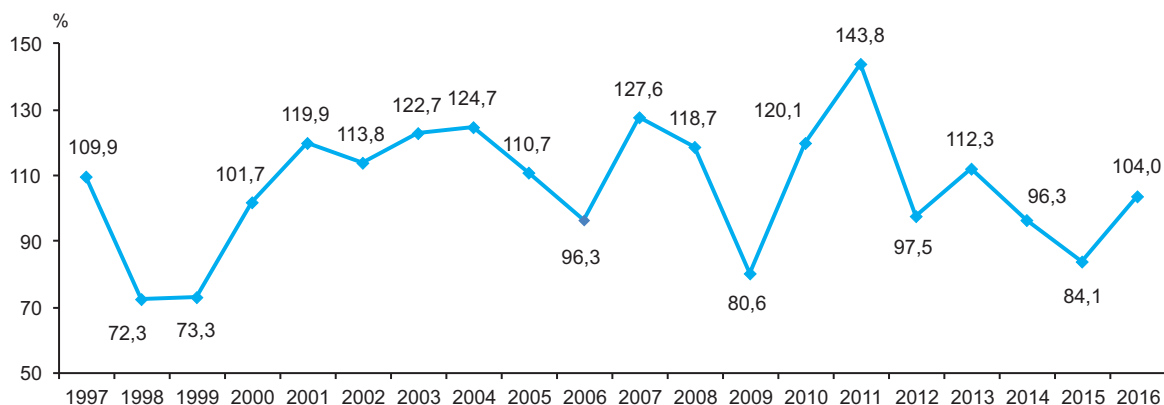
Exporturile de mărfuri realizate în luna decembrie 2016 s-au cifrat la 193,9 mil. dolari SUA, cu 11,0% mai puțin față de luna precedentă și cu 18,6% mai mult – comparativ cu luna decembrie 2015.

Evoluția lunară a exporturilor

În anul 2016 **exporturile de mărfuri** au totalizat **2 045,3 mil. dolari SUA**, volum superior celui realizat în anul 2015 **cu 4,0%**.

Evoluția indicilor valorici ai exporturilor (anul precedent=100)

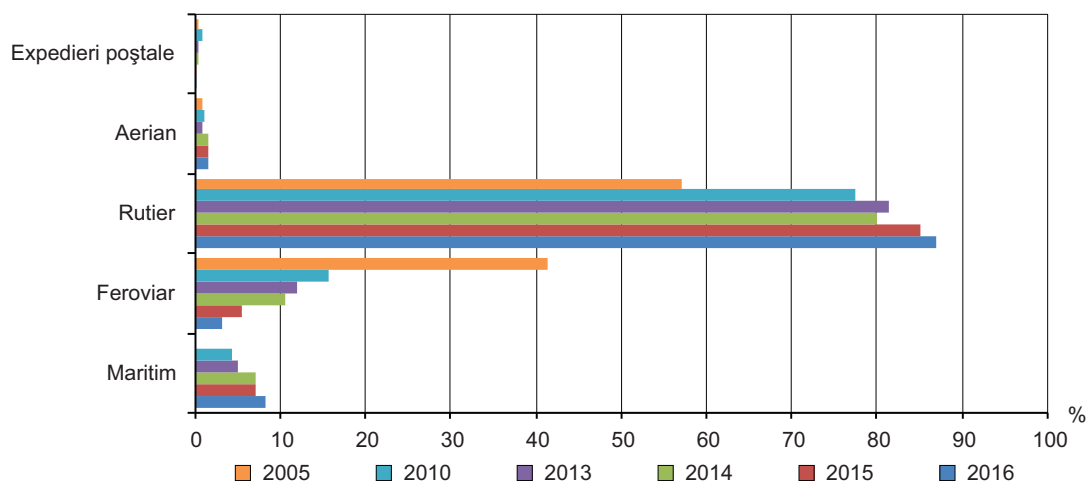

Exporturile structurate pe moduri de transport

	2016		Structura, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016
EXPORT – total	2 045,3	104,0	100,0	100,0
din care, pe moduri de transport:				
Rutier	1 778,5	106,1	85,2	86,9
Maritim	168,3	118,2	7,2	8,2
Feroviar	64,8	59,4	5,6	3,2
Aerian	30,1	99,3	1,5	1,5
Expedieri poștale	3,4	67,2	0,3	0,2

¹ În prețuri curente

Structura exporturilor după modul de transport

Exporturile de mărfuri autohtone au constituit **1 350,9 mil. dolari SUA** (66,0% din total exporturi), fiind în creștere cu **3,6%** față de anul 2015, care a contribuit la majorarea pe total exporturi cu 2,4%.

Reexporturile de mărfuri străine au însumat **694,4 mil. dolari SUA** (34,0% din total exporturi), majorându-se cu **4,8%** comparativ cu anul 2015. Reexporturile de mărfuri după prelucrare au deținut 22,1% din total exporturi, iar reexporturile de mărfuri clasice, care nu au suferit transformări esențiale – 11,9%.

Exporturile structurate pe principalele țări de destinație a mărfurilor și grupe de țări

	2016		Structura, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016	2015 ¹	2016 ¹
EXPORT – total	2 045,3	104,0	100,0	100,0	-15,9	4,0
din care:						
Țările Uniunii Europene (UE-28)	1 332,4	109,4	61,9	65,1	-1,2	5,8
România	513,1	114,9	22,7	25,1	0,5	3,4
Italia	198,3	100,6	10,0	9,7	-2,0	0,1
Germania	126,6	108,0	6,0	6,2	-0,9	0,5
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	114,3	82,8	7,0	5,6	1,3	-1,2
Bulgaria	76,0	de 2,7 ori	1,4	3,7	-0,4	2,4
Polonia	73,4	107,2	3,5	3,6	0,2	0,3
Franța	44,7	103,8	2,2	2,2	0,2	0,1
Grecia	29,5	116,1	1,3	1,4	-0,1	0,2
Republica Cehă	28,3	102,2	1,4	1,4	-0,1	0,0
Austria	27,2	126,1	1,1	1,3	-0,1	0,3
Olanda	26,9	111,0	1,2	1,3	0,2	0,1
Spania	18,8	101,2	0,9	0,9	0,3	0,0
Belgia	9,9	104,8	0,5	0,5	-0,1	0,0
Ungaria	9,2	de 2,1 ori	0,2	0,5	-0,1	0,2
Lituania	7,5	86,7	0,4	0,4	-0,3	-0,1
Slovacia	6,8	76,9	0,5	0,3	0,0	-0,1
Portugalia	5,5	de 14,9 ori	0,0	0,3	0,0	0,3
Letonia	5,3	50,2	0,5	0,3	0,0	-0,3
Cipru	3,7	53,3	0,4	0,2	0,0	-0,2
Estonia	3,4	80,4	0,2	0,2	0,0	0,0
Danemarca	1,1	36,0	0,2	0,1	0,1	-0,1
Finlanda	1,0	de 2,8 ori	0,0	0,0	0,0	0,0
Suedia	0,7	22,5	0,2	0,0	0,0	-0,1
Slovenia	0,4	107,6	0,0	0,0	0,0	0,0

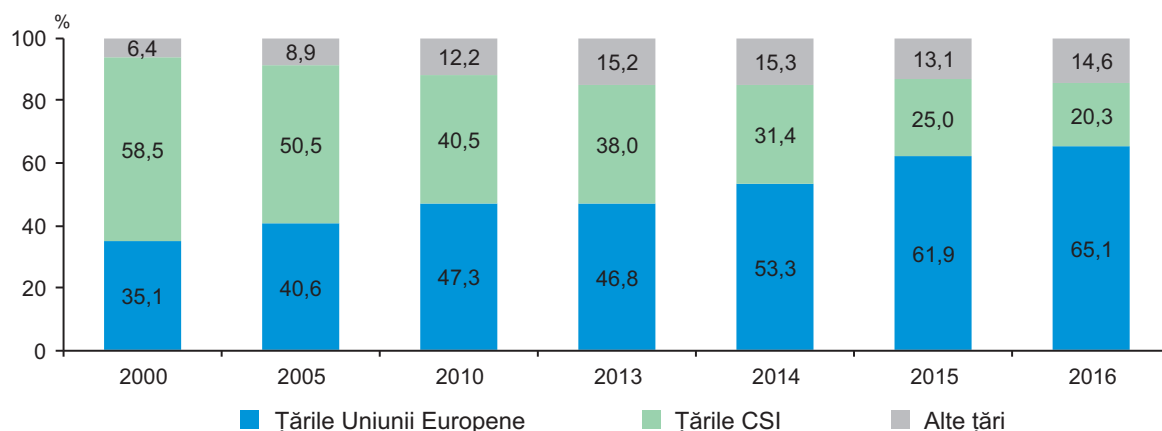
	2016		Structura, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016	2015 ¹	2016 ¹
Irlanda	0,3	116,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Croația	0,2	94,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Luxemburg	0,1	27,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Malta	0,1	25,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Țările CSI	414,2	84,1	25,0	20,3	-10,4	-4,0
Federația Rusă	233,2	96,9	12,2	11,4	-7,8	-0,4
Belarus	103,5	78,7	6,7	5,1	-0,1	-1,4
Ucraina	49,7	108,4	2,3	2,4	-2,7	0,2
Kazahstan	13,2	22,5	3,0	0,6	0,6	-2,3
Uzbekistan	5,6	85,4	0,3	0,3	-0,1	0,0
Azerbaidjan	4,7	132,3	0,2	0,2	-0,1	0,1
Kîrgîzstan	1,8	94,2	0,1	0,1	-0,1	0,0
Turkmenistan	1,1	59,4	0,1	0,1	0,0	0,0
Armenia	0,9	82,4	0,1	0,0	0,0	0,0
Tadjikistan	0,5	73,3	0,0	0,0	-0,1	0,0
Celelalte țări ale lumii	298,7	116,3	13,1	14,6	-4,3	2,1
Turcia	61,7	95,7	3,3	3,0	-1,7	-0,1
Elveția	44,5	125,8	1,8	2,2	-0,6	0,5
Irak	26,3	153,8	0,9	1,3	0,3	0,5
Statele Unite ale Americii	17,0	77,2	1,1	0,8	-0,4	-0,3
Georgia	16,9	94,2	0,9	0,8	-0,3	-0,1
China	14,5	de 1,7 ori	0,4	0,7	0,0	0,3
Liban	11,2	130,5	0,4	0,5	-0,1	0,1
Malaysia	10,4	de 3,3 ori	0,2	0,5	-0,1	0,4
Israel	7,7	de 3,4 ori	0,1	0,4	0,0	0,3
Siria	5,6	98,5	0,3	0,3	0,1	0,0
Macedonia	4,8	de 2,6 ori	0,1	0,2	0,0	0,2
Myanmar	4,6	de 4,5 ori	0,1	0,2	0,0	0,2
Egipt	4,2	135,9	0,2	0,2	-0,2	0,1
Indonezia	3,9	33,4	0,6	0,2	0,2	-0,4
Serbia	3,7	145,0	0,1	0,2	0,0	0,1
Iordania	2,6	de 4,3 ori	0,0	0,1	0,0	0,1
Canada	2,4	93,4	0,1	0,1	0,1	0,0
India	1,9	de 6,6 ori	0,0	0,1	0,0	0,1
Arabia Saudită	1,8	de 3,3 ori	0,0	0,1	0,0	0,1
Taiwan, provincie a Chinei	1,7	127,3	0,1	0,1	0,0	0,0
Bosnia și Herțegovina	1,6	de 2,1 ori	0,0	0,1	0,0	0,0
Bangladesh	1,4	de 2,6 ori	0,0	0,1	0,0	0,0
Vietnam	1,3	148,9	0,0	0,1	-0,1	0,0
Iran	0,9	102,0	0,0	0,0	-0,1	0,0
Libia	0,9	de 3,3 ori	0,0	0,0	-0,1	0,0
Pakistan	0,9	140,8	0,0	0,0	-0,3	0,0
Japonia	0,8	64,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Emiratele Arabe Unite	0,8	103,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Nigeria	0,8	98,7	0,0	0,0	-0,1	0,0
Oman	0,8	—	—	0,0	—	—
Norvegia	0,5	82,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Cote D'Ivoire	0,5	100,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Ghana	0,5	91,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Thailanda	0,5	54,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Cambodgia	0,5	de 4,1 ori	0,0	0,0	—	0,0

¹ În prețuri curente

Exporturile de mărfuri destinate țărilor Uniunii Europene (UE-28) au însumat 1 332,4 mil. dolari SUA (cu 9,4% mai mult față de anul 2015), deținând o cotă de 65,1% în total exporturi (61,9% – în anul 2015).

Țările CSI au fost prezente în exporturile Moldovei cu o pondere de 20,3% (25,0% – în anul 2015), ce corespunde unei valori de 414,2 mil. dolari SUA. Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au micșorat cu 15,9%, comparativ cu anul 2015.

Structura exporturilor pe grupe de țări

Analiza evoluției **exporturilor pe țări** în anul 2016, comparativ cu anul 2015, relevă **majorarea exporturilor** către România (+14,9%), Bulgaria (de 2,7 ori), Germania (+8,0%), Elveția (+25,8%), Irak (+53,8%), Malaysia (de 3,3 ori), Polonia (+7,2%), Austria (+26,1%), China (de 1,7 ori), Israel (de 3,4 ori), Portugalia (de 14,9 ori), Ucraina (+8,4%), Grecia (+16,1%), Ungaria (de 2,1 ori), Macedonia (de 2,6 ori) și Myanmar (de 4,5 ori), care a favorizat creșterea pe total exporturi cu 10,0%.

În același timp, **s-au redus livrările** către Kazahstan (-77,5%), Belarus (-21,3%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (-17,2%), Federația Rusă (-3,1%), Indonezia (-66,6%), Statele Unite ale Americii (-22,8%), Letonia (-49,8%) și Cipru (-46,7%), atenuând astfel creșterea pe total exporturi cu 6,4%.

Exporturile structurate pe grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional

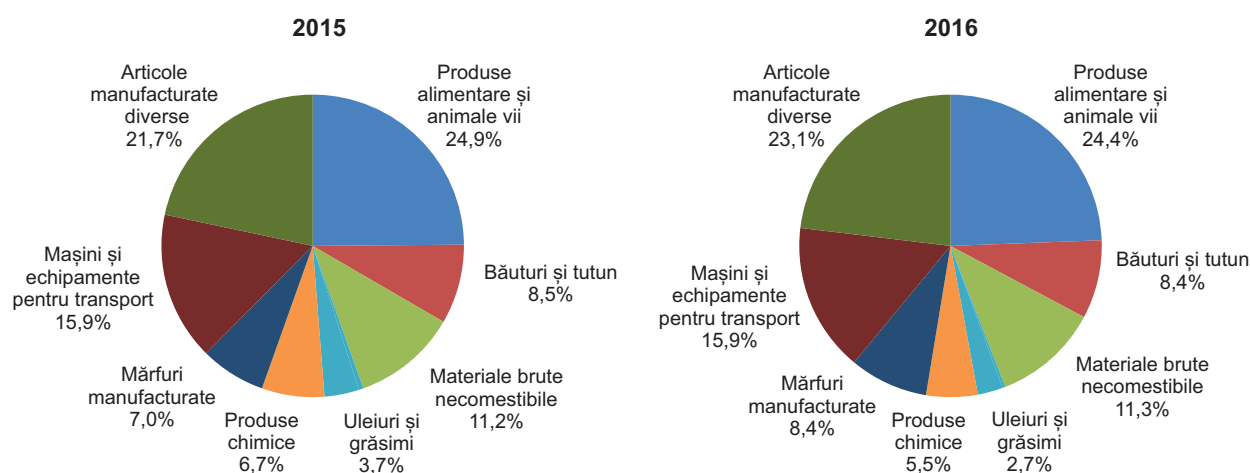
	2016		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016	2015 ¹	2016 ¹
EXPORT – total	2 045,3	104,0	100,0	100,0	-15,9	4,0
din care:						
Produse alimentare și animale vii	498,5	101,9	24,9	24,4	-5,6	0,5
Animale vii	10,1	99,5	0,5	0,5	0,2	0,0
Carne și preparate din carne	8,5	95,1	0,5	0,4	-1,1	0,0
Produse lactate și ouă de păsări	18,6	129,4	0,7	0,9	0,0	0,2
Cereale și preparate pe bază de cereale	172,5	134,0	6,5	8,4	-3,1	2,2
Legume și fructe	206,0	81,2	12,9	10,1	-0,6	-2,4
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	52,8	109,9	2,4	2,6	-0,7	0,2
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	8,3	116,0	0,4	0,4	0,0	0,1
Hrană destinată animalelor (exclusiv cerealele nemăcinate)	15,9	100,0	0,8	0,8	-0,2	0,0
Produse și preparate alimentare diverse	5,8	de 3,0 ori	0,1	0,3	0,0	0,2
Băuturi și tutun	171,7	102,5	8,5	8,4	-1,8	0,2
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	158,1	102,2	7,9	7,7	-1,6	0,2
Tutun brut și prelucrat	13,6	107,0	0,6	0,7	-0,2	0,0
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	231,7	105,6	11,2	11,3	0,4	0,6

	2016		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016	2015 ¹	2016 ¹
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	3,6	86,5	0,2	0,2	-0,1	0,0
Semințe și fructe oleaginoase	201,5	113,6	9,0	9,9	1,0	1,2
Lemn și plută	1,9	93,5	0,1	0,1	0,0	0,0
Pastă de hîrtie și deșeuri de hîrtie	2,6	128,7	0,1	0,1	0,0	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	0,8	20,5	0,2	0,0	0,1	-0,2
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	7,5	110,6	0,3	0,4	-0,2	0,0
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	10,7	60,7	0,9	0,5	-0,4	-0,4
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	2,9	81,6	0,2	0,1	0,0	0,0
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	6,7	66,5	0,5	0,3	-0,3	-0,2
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	6,7	67,0	0,5	0,3	-0,2	-0,2
Oleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	54,3	75,5	3,7	2,7	-0,3	-0,9
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	54,1	75,2	3,7	2,6	-0,2	-0,9
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	113,4	86,6	6,7	5,5	-1,9	-0,9
Produse chimice organice	17,9	de 2,9 ori	0,3	0,9	0,2	0,6
Produse chimice anorganice	0,9	de 4,8 ori	0,0	0,0	0,0	0,0
Produse tanante și colorante	1,4	116,9	0,1	0,1	0,0	0,0
Produse medicinale și farmaceutice	48,9	64,4	3,9	2,4	-2,1	-1,4
Oleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	35,0	91,0	2,0	1,7	0,0	-0,2
Materiale plastice sub forme primare	3,0	62,7	0,2	0,1	0,1	-0,1
Materiale plastice prelucrate	3,3	156,7	0,1	0,2	-0,1	0,1
Alte materiale și produse chimice	3,0	143,9	0,1	0,1	0,0	0,0
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	171,9	125,1	7,0	8,4	-1,6	1,8
Piele, altă piele și blană prelucrate	2,4	de 1,6 ori	0,1	0,1	0,0	0,0
Cauciuc prelucrat	12,4	107,6	0,6	0,6	0,2	0,0
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	7,7	130,7	0,3	0,4	0,0	0,1
Hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton	6,5	107,0	0,3	0,3	-0,3	0,0
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	75,3	141,6	2,7	3,7	-0,4	1,1
Articole din minerale nemetalice	35,0	103,8	1,7	1,7	-0,8	0,1
Fier și oțel	3,4	137,5	0,1	0,2	-0,1	0,0
Metale neferoase	2,1	65,8	0,2	0,1	0,0	-0,1
Articole prelucrate din metal	27,2	136,3	1,0	1,3	-0,1	0,4
Mașini și echipamente pentru transport	325,0	103,7	15,9	15,9	-1,0	0,6
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	2,5	39,5	0,3	0,1	0,0	-0,2
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	10,7	92,6	0,6	0,5	0,0	0,0

	2016		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016	2015 ¹	2016 ¹
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	2,2	99,7	0,1	0,1	0,0	0,0
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	28,5	78,5	1,8	1,4	-0,1	-0,4
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	2,3	de 2,4 ori	0,0	0,1	0,0	0,1
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	3,0	78,7	0,2	0,1	0,0	0,0
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	249,1	105,7	12,0	12,2	-0,4	0,7
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	26,3	de 2,3 ori	0,6	1,3	-0,3	0,8
Alte echipamente de transport	0,5	10,1	0,3	0,0	-0,2	-0,2
Articole manufacturate diverse	471,8	110,6	21,7	23,1	-3,9	2,3
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	6,2	de 1,9 ori	0,2	0,3	0,0	0,1
Mobilă și părțile ei	122,3	125,1	5,0	6,0	-0,5	1,2
Articole de voiaj; sacoșe și similare	14,7	96,0	0,8	0,7	-0,3	0,0
Îmbrăcăminte și accesorii	244,6	106,7	11,7	12,0	-2,1	0,8
Încălțăminte	28,9	121,7	1,2	1,4	-0,4	0,3
Instrumente și aparate profesionale, științifice și de control	24,3	100,4	1,2	1,2	-0,3	0,0
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	2,0	110,8	0,1	0,1	0,0	0,0
Alte articole diverse	28,7	92,0	1,6	1,4	-0,3	-0,1

¹ În prețuri curente

Structura exporturilor pe grupe de mărfuri

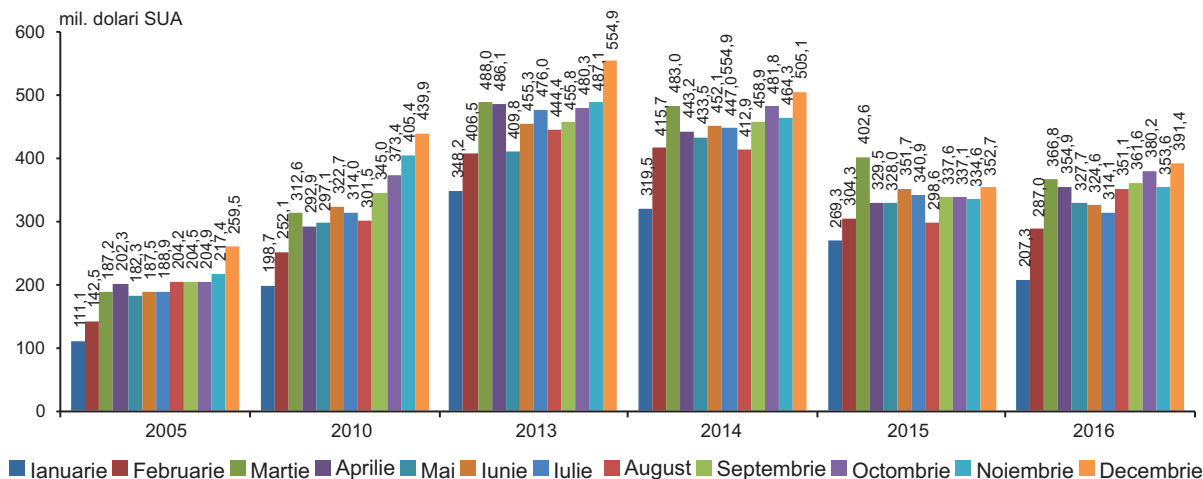

În anul 2016, comparativ cu anul 2015 **s-au marcat creșteri la exporturile** de cereale și preparate pe bază de cereale (+34,0%), semințe și fructe oleaginoase (+13,6%), mobilă și părțile ei (+25,1%), fire, țesături și articole textile (+41,6%), îmbrăcăminte și accesorii (+6,7%), vehicule rutiere (de 2,3 ori), mașini și aparate electrice (+5,7%), produse chimice organice (de 2,9 ori), articole prelucrate din metal (+36,3%), încălțăminte (+21,7%), băuturi alcoolice și nealcoolice (+2,2%), zahăr, preparate pe bază de zahăr, miere (+9,9%), produse lactate și ouă de păsări (+29,4%), care au contribuit la majorarea pe total exporturi cu 9,9%.

Totodată, **s-au micșorat exporturile** de legume și fructe (-18,8%), produse medicinale și farmaceutice (-35,6%), grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (-24,8%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (-21,5%), minereuri metalifere și deșeuri de metale (-39,3%), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaleta, produse pentru înfrumusețare (-9,0%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (-33,0%), mașini generatoare de putere și echipamentele lor (-60,5%), fibre textile (-79,5%), atenuând astfel creșterea pe total exporturi cu 6,2%.

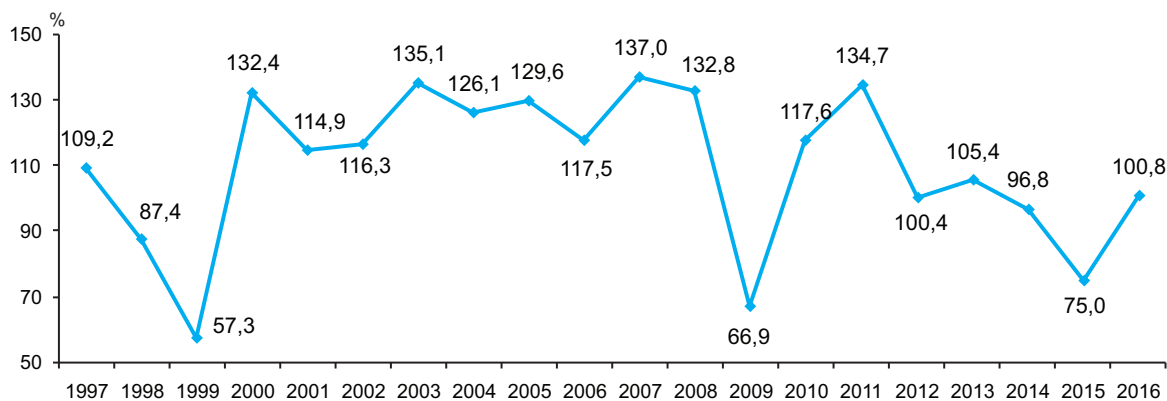
Importurile de mărfuri realizate în luna decembrie 2016 au însumat 391,4 mil. dolari SUA, cu 10,7% mai mult față de luna anterioară și cu 11,0% – comparativ cu luna decembrie 2015.

Evoluția lunară a importurilor

În anul 2016 **importurile de mărfuri** au totalizat **4 020,3 mil. dolari SUA**, volum superior celui realizat în anul 2015 **cu 0,8%**.

Evoluția indicilor valorici ai importurilor (anul precedent=100)

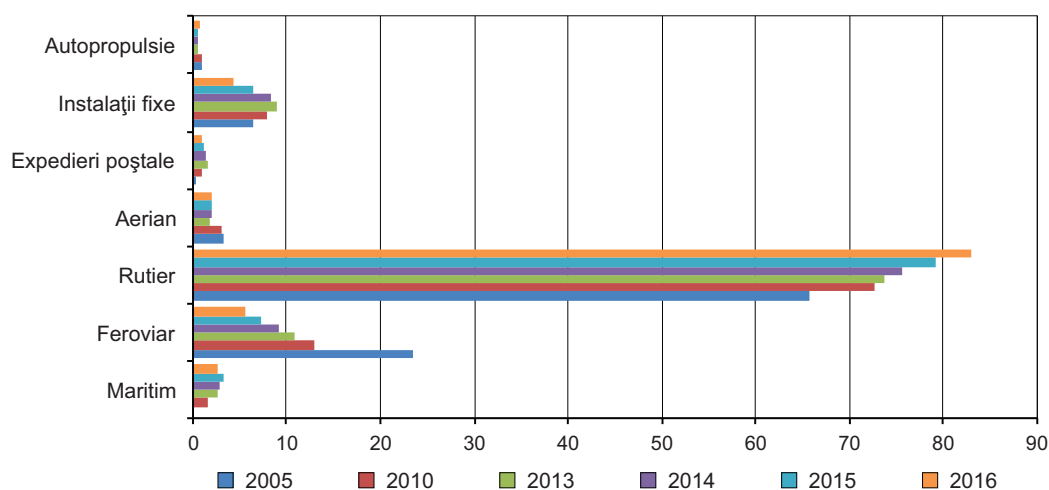

Importurile structurate pe moduri de transport

	2016		Structura, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016
IMPORT – total	4 020,3	100,8	100,0	100,0
din care, pe moduri de transport:				
Rutier	3 338,0	105,6	79,3	83,0
Feroviar	226,8	79,3	7,2	5,6
Instalații fixe	201,1	77,6	6,5	5,0
Maritim	105,7	79,8	3,3	2,6
Aerian	81,5	102,2	2,0	2,0
Expedieri poștale	41,1	85,9	1,2	1,0
Autopropulsie	26,1	123,4	0,5	0,7

¹ În prețuri curente

Structura importurilor după modul de transport

Importurile structurate pe principalele țări de origine a mărfurilor și grupe de țări

	2016		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016	2015 ¹	2016 ¹
IMPORT – total	4 020,3	100,8	100,0	100,0	-25,0	0,8
din care:						
Țările Uniunii Europene (UE-28)	1 973,7	101,0	49,0	49,1	-11,5	0,5
România	551,5	99,3	13,9	13,7	-4,7	-0,1
Germania	316,4	98,5	8,1	7,9	-2,0	-0,1
Italia	280,8	100,6	7,0	7,0	-1,4	0,0
Polonia	132,2	108,1	3,1	3,3	-0,6	0,2
Franța	90,0	111,0	2,0	2,2	-0,2	0,2
Ungaria	80,1	115,6	1,7	2,0	-0,3	0,3
Austria	73,7	82,4	2,2	1,8	-0,4	-0,4
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	62,0	116,8	1,3	1,5	-0,3	0,2
Bulgaria	57,6	84,2	1,7	1,4	-0,2	-0,3
Republica Cehă	56,1	110,0	1,3	1,4	-0,3	0,1
Spania	50,0	111,6	1,1	1,2	-0,1	0,1
Olanda	43,4	104,2	1,0	1,1	-0,3	0,0
Belgia	30,7	93,5	0,8	0,8	-0,1	-0,1
Grecia	19,5	99,2	0,5	0,5	-0,3	0,0
Suedia	18,6	113,0	0,4	0,5	-0,1	0,1
Slovacia	18,3	118,4	0,4	0,5	-0,1	0,1
Slovenia	17,5	89,8	0,5	0,4	0,0	0,0
Lituania	14,3	129,4	0,3	0,4	0,0	0,1
Portugalia	12,5	de 1,7 ori	0,2	0,3	0,0	0,1
Danemarca	12,0	80,5	0,4	0,3	0,0	-0,1
Finlanda	11,9	91,4	0,3	0,3	-0,1	0,0
Letonia	8,8	101,6	0,2	0,2	0,0	0,0
Irlanda	6,3	90,0	0,2	0,2	0,0	0,0
Estonia	4,3	70,2	0,2	0,1	0,0	0,0
Luxemburg	2,4	96,3	0,1	0,1	0,0	0,0
Croația	1,9	94,7	0,1	0,0	0,0	0,0
Cipru	0,6	94,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Malta	0,4	de 2,0 ori	0,0	0,0	0,0	0,0
Țările CSI	1 027,4	100,9	25,5	25,6	-8,1	0,2
Federația Rusă	535,2	99,9	13,4	13,3	-3,4	0,0
Ucraina	383,9	103,4	9,3	9,5	-3,3	0,3

	2016		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016	2015 ¹	2016 ¹
Belarus	101,3	120,4	2,1	2,5	-1,1	0,4
Kazahstan	3,2	28,6	0,3	0,1	-0,3	-0,2
Uzbekistan	2,8	23,0	0,3	0,1	-0,1	-0,2
Azerbaidjan	0,6	de 2,3 ori	0,0	0,0	0,0	0,0
Armenia	0,3	57,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Kîrgîzstan	0,1	55,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Turkmenistan	0,0	0,8	0,1	0,0	0,1	-0,1
Tadjikistan	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Celelalte țări ale lumii	1 019,2	100,5	25,5	25,3	-5,4	0,1
China	393,7	107,4	9,2	9,8	-2,2	0,7
Turcia	272,0	95,4	7,2	6,8	-0,3	-0,3
Statele Unite ale Americii	53,3	105,0	1,3	1,3	-0,5	0,1
Elveția	30,6	95,4	0,8	0,8	-0,2	0,0
Japonia	28,1	66,9	1,1	0,7	-0,1	-0,3
India	22,4	85,5	0,7	0,6	-0,2	-0,1
Vietnam	22,4	de 1,9 ori	0,3	0,6	-0,1	0,3
Coreea de Sud	21,4	94,2	0,6	0,5	-0,3	0,0
Serbia	17,5	110,3	0,4	0,4	-0,1	0,0
Taiwan, provincie a Chinei	15,0	131,5	0,3	0,4	-0,1	0,1
Israel	11,3	40,0	0,7	0,3	0,1	-0,4
Ecuador	10,2	137,9	0,2	0,3	0,0	0,1
Bangladesh	6,9	126,3	0,1	0,2	0,0	0,0
Malaysia	6,5	87,5	0,2	0,2	-0,1	0,0
Islanda	6,5	162,8	0,1	0,2	0,0	0,1
Norvegia	6,3	103,3	0,2	0,2	-0,1	0,0
Macedonia	6,0	de 3,3 ori	0,0	0,2	0,0	0,1
Egipt	5,9	94,8	0,2	0,1	-0,1	0,0
Argentina	5,9	102,1	0,1	0,1	-0,1	0,0
Thailanda	5,7	109,4	0,1	0,1	-0,1	0,0
Indonezia	4,7	100,5	0,1	0,1	0,0	0,0
Canada	4,3	74,7	0,1	0,1	0,0	0,0
Brazilia	3,9	73,1	0,1	0,1	-0,6	0,0
Mexic	3,4	94,5	0,1	0,1	0,0	0,0
Hong Kong, RAS a Chinei	3,3	97,2	0,1	0,1	0,0	0,0
Maroc	3,3	de 2,4 ori	0,0	0,1	0,0	0,0
Africa de Sud	2,8	61,4	0,1	0,1	0,0	0,0
Pakistan	2,1	66,7	0,1	0,1	0,0	0,0
Bosnia și Herțegovina	2,1	108,6	0,0	0,1	0,0	0,0
Singapore	2,0	84,9	0,1	0,0	0,0	0,0
Filipine	1,9	144,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Iordania	1,9	de 3,1 ori	0,0	0,0	0,0	0,0
Ghana	1,6	96,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Iran	1,6	147,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Georgia	1,5	79,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Costa Rica	1,5	82,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Chile	1,5	104,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Cote D'Ivoire	1,5	71,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Sri Lanka	1,3	63,6	0,1	0,0	0,0	0,0
ins. Faroe	1,2	54,3	0,1	0,0	0,0	0,0
Emiratele Arabe Unite	1,1	120,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Uruguay	1,0	97,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Tunisia	1,0	49,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Liban	0,9	de 2,0 ori	0,0	0,0	0,0	0,0
Cambodgia	0,8	137,4	0,0	0,0	0,0	0,0

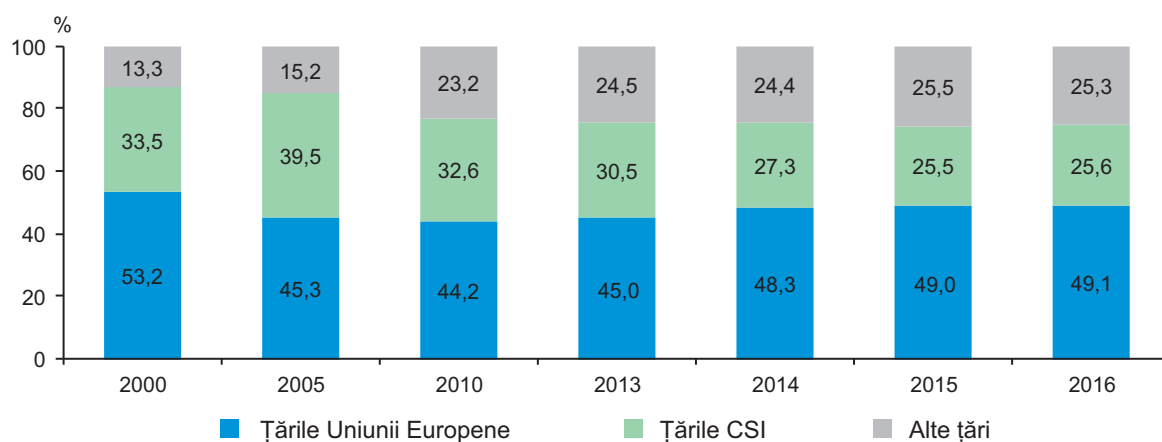
	2016		Pondere, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016	2015 ¹	2016 ¹
Columbia	0,8	de 1,9 ori	0,0	0,0	0,0	0,0
Arabia Saudită	0,8	de 3,5 ori	0,0	0,0	0,0	0,0
Noua Zeelandă	0,7	36,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Australia	0,7	94,1	0,0	0,0	0,0	0,0
San Marino	0,6	de 9,2 ori	0,0	0,0	0,0	0,0

¹ În prețuri curente

Importurile de mărfuri din țările Uniunii Europene (UE-28) s-au cifrat la **1 973,7 mil. dolari SUA** (cu **1,0% mai mult** față de anul 2015), deținând o pondere de 49,1% în total importuri (49,0% - în anul 2015).

Importurile de mărfuri provenite din țările CSI au avut o valoare de **1 027,4 mil. dolari SUA** (cu **0,9% mai mult** decât în anul 2015), care echivalează cu o cotă de 25,6% în total importuri (25,5% – în anul 2015).

Structura importurilor pe grupe de țări

Analiza evoluției **importurilor pe țări** în anul 2016, comparativ cu anul 2015 relevă **creșteri la importurile** din China (+7,4%), Belarus (+20,4%), Ucraina (+3,4%), Ungaria (+15,6%), Vietnam (de 1,9 ori), Polonia (+8,1%), Franța (+11,0%) și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (+16,8%), contribuind astfel la majorarea pe total importuri cu 2,7%.

Totodată, s-a înregistrat **micșorarea livrărilor** din Austria (-17,6%), Israel (-60,0%), Turcia (-4,6%), Bulgaria (-15,8%), Japonia (-33,1%), Kazahstan (-71,4%) și Uzbekistan (-77,0%), atenuând creșterea pe total importuri cu 2,2%.

Importurile structurate pe grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional

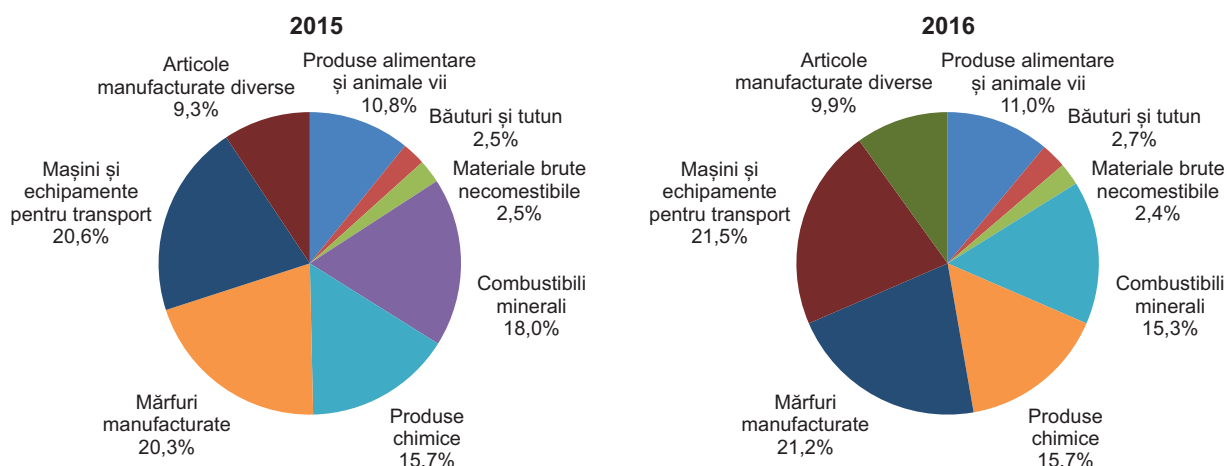
	2016		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016	2015 ¹	2016 ¹
IMPORT – total	4 020,3	100,8	100,0	100,0	-25,0	0,8
din care:						
Produse alimentare și animale vii	440,6	102,3	10,8	11,0	-2,1	0,2
Animale vii	6,6	80,7	0,2	0,2	-0,2	0,0
Carne și preparate din carne	25,3	88,9	0,7	0,6	-0,5	-0,1
Produse lactate și ouă de păsări	39,7	114,8	0,9	1,0	-0,2	0,1
Pește, crustacee, moluște	43,2	117,8	0,9	1,1	-0,3	0,2
Cereale și preparate pe bază de cereale	58,2	100,1	1,5	1,4	-0,3	0,0
Legume și fructe	95,0	81,1	2,9	2,4	0,0	-0,6
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	26,4	de 2,0 ori	0,3	0,7	-0,1	0,3

	2016		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016	2015 ¹	2016 ¹
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	49,6	112,3	1,1	1,2	-0,2	0,1
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	27,4	104,7	0,7	0,7	-0,1	0,0
Produce și preparate alimentare diverse	69,3	108,3	1,6	1,7	-0,3	0,1
Băuturi și tutun	108,8	109,6	2,5	2,7	-0,3	0,2
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	49,9	125,9	1,0	1,2	-0,3	0,3
Tutun brut și prelucrat	58,9	98,7	1,5	1,5	0,0	0,0
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	96,3	96,5	2,5	2,4	-0,2	-0,1
Semințe și fructe oleaginoase	25,5	108,2	0,6	0,6	0,1	0,0
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	0,7	24,4	0,1	0,0	-0,1	-0,1
Lemn și plută	27,3	101,4	0,7	0,7	0,0	0,0
Pastă de hârtie și deșeurile de hârtie	0,6	de 1,7 ori	0,0	0,0	0,0	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	7,9	68,9	0,3	0,2	0,0	-0,1
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	11,4	108,7	0,3	0,3	-0,1	0,0
Minerale metalifere și deșeurile de metale	0,8	89,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	21,9	94,4	0,6	0,5	0,0	0,0
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	615,1	85,7	18,0	15,3	-7,9	-2,6
Cărbune, cocs și brichete	9,8	49,7	0,5	0,2	0,0	-0,2
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	375,6	92,1	10,2	9,3	-3,8	-0,8
Gaz și produse industriale obținute din gaz	229,4	79,4	7,2	5,7	-3,2	-1,5
Energie electrică	0,3	21,2	0,0	0,0	-0,9	0,0
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	10,1	113,0	0,2	0,3	-0,1	0,0
Uleiuri și grăsimi de origine animală	1,0	118,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	7,2	112,7	0,2	0,2	0,0	0,0
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate	1,9	111,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Produce chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	629,4	100,5	15,7	15,7	-3,2	0,1
Produce chimice organice	17,6	92,8	0,5	0,4	0,1	0,0
Produce chimice anorganice	12,9	101,0	0,3	0,3	-0,1	0,0
Produce tanante și colorante	29,0	104,9	0,7	0,7	-0,1	0,0
Produce medicinale și farmaceutice	185,0	99,0	4,7	4,6	-1,7	0,0
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	110,8	99,6	2,8	2,8	-0,4	0,0
Îngrășăminte minerale sau chimice	51,4	100,4	1,3	1,3	0,0	0,0
Materiale plastice sub forme primare	45,2	91,5	1,2	1,1	-0,2	-0,1
Materiale plastice prelucrate	85,6	100,6	2,1	2,1	-0,6	0,0
Alte materiale și produse chimice	91,9	110,8	2,1	2,3	-0,2	0,2

	2016		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2015 ¹	2015	2016	2015 ¹	2016 ¹
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	853,3	105,6	20,3	21,2	-3,5	1,1
Piele, altă piele și blană prelucrate	39,4	121,2	0,8	1,0	0,0	0,2
Cauciuc prelucrat	59,5	112,2	1,3	1,5	-0,3	0,2
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	57,7	100,8	1,4	1,4	-0,3	0,0
Hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton	80,4	101,7	2,0	2,0	-0,4	0,0
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	249,6	120,1	5,2	6,2	-0,9	1,0
Articole din minerale nemetalice	99,5	100,5	2,5	2,5	-0,5	0,0
Fier și oțel	91,1	90,5	2,5	2,3	-0,6	-0,2
Metale neferoase	53,9	81,6	1,7	1,3	0,0	-0,3
Articole prelucrate din metal	122,1	108,5	2,8	3,0	-0,5	0,2
Mașini și echipamente pentru transport	864,4	105,3	20,6	21,5	-5,7	1,1
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	12,2	91,5	0,3	0,3	0,0	0,0
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	125,2	106,5	2,9	3,1	-1,3	0,2
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	6,9	87,4	0,2	0,2	0,0	0,0
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	118,0	89,0	3,3	2,9	-0,6	-0,4
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	38,0	125,5	0,8	0,9	-0,3	0,2
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	91,1	106,1	2,2	2,3	-0,4	0,1
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	268,1	101,6	6,6	6,7	-1,0	0,1
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	203,9	123,4	4,1	5,1	-1,6	1,0
Alte echipamente de transport	1,1	24,3	0,1	0,0	-0,5	-0,1
Articole manufacturate diverse	398,3	107,4	9,3	9,9	-2,1	0,7
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	34,1	97,2	0,9	0,8	-0,2	0,0
Mobilă și părțile ei	42,8	102,3	1,1	1,1	-0,3	0,0
Articole de voiaj; sacoșe și similare	4,8	130,0	0,1	0,1	-0,1	0,0
Îmbrăcăminte și accesorii	100,9	130,1	1,9	2,5	-0,4	0,6
Încălțăminte	25,0	147,9	0,4	0,6	-0,2	0,2
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	38,8	73,7	1,3	1,0	-0,2	-0,3
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	8,0	99,7	0,2	0,2	0,0	0,0
Alte articole diverse	143,9	106,5	3,4	3,6	-0,6	0,2

¹ În prețuri curente

Structura importurilor pe grupe de mărfuri

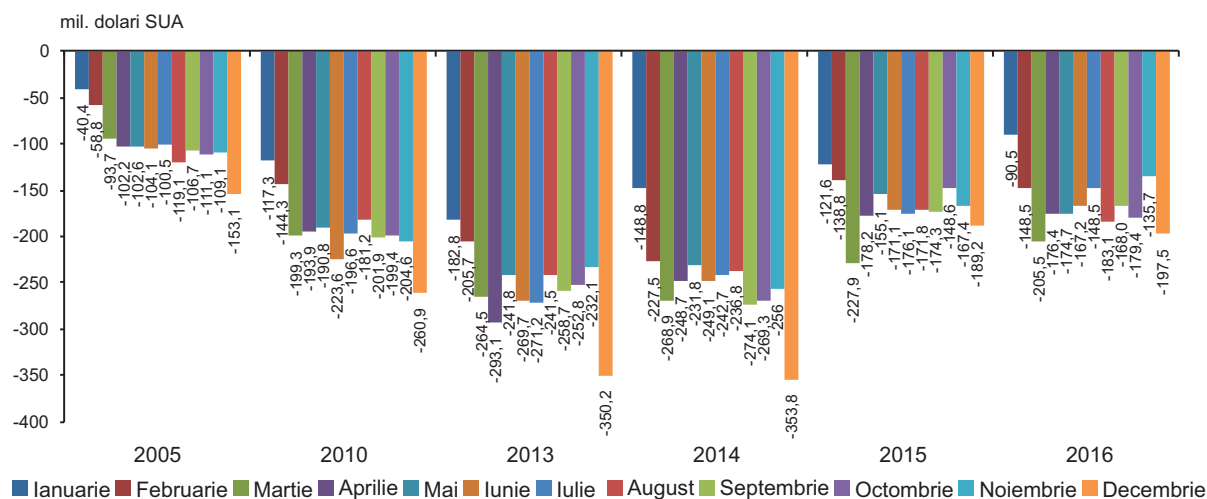

În anul 2016, comparativ cu anul 2015 **au sporit importurile** de fire, țesături și articole textile (+20,1%), vehicule rutiere (+23,4%), îmbrăcăminte și accesorii (+30,1%), băuturi alcoolice și nealcoolice (+25,9%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (de 2,0 ori), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (+6,5%), articole prelucrate din metal (+8,5%), cauciuc prelucrat (+12,2%), pește, crustacee, moluște (+17,8%), piele și blană prelucrate (+21,2%), mașini și aparate de birou sau de prelucrarea automată a datelor (+25,5%), încălțăminte (+47,9%), contribuind la creșterea pe total importuri cu 4,5%.

Totodată, **s-au redus importurile** de gaz și produse industriale obținute din gaz (-20,6%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (-7,9%), legume și fructe (-18,9%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (-11,0%), metale neferoase (-18,4%), instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control (-26,3%), fier și oțel (-9,5%), cărbune, cocs și brichete (-50,3%), atenuând majorarea pe total importuri cu 4,4%.

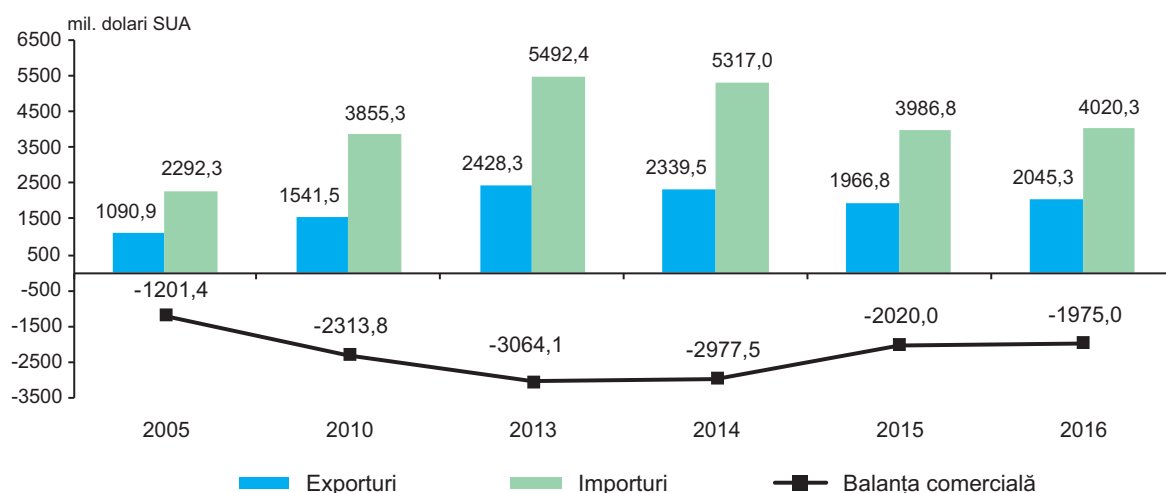
Deficitul balanței comerciale în luna decembrie 2016 a fost de **197,5 mil. dolari SUA**, cu 61,8 mil. dolari SUA (+45,5%) **mai mare** decât cel înregistrat în luna noiembrie 2016 și cu 8,3 mil. dolari SUA (+4,4%) – comparativ cu luna decembrie 2015.

Evoluția lunară a balanței comerciale

Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat acumularea în anul 2016 a unui **deficit al balanței comerciale în valoare de 1975,0 mil. dolari SUA**, cu 45,0 mil. dolari SUA (-2,2%) **mai mic** față de cel înregistrat în anul 2015. **Cu țările Uniunii Europene (UE-28)** balanța comercială s-a încheiat cu un **deficit de 641,3 mil. dolari SUA** (în anul 2015 – 736,7 mil. dolari SUA), iar **cu țările CSI** - de **613,2 mil. dolari SUA** (în anul 2015 – 525,8 mil. dolari SUA).

Tendențele comerțului exterior

Balanța comercială structurată pe principalele țări și grupe de țări

	2015	2016	2016 în % față de 2015 ¹
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-2 020,0	-1 975,0	97,8
din care:			
Țările Uniunii Europene (UE-28)	-736,7	-641,3	87,1
Germania	-204,1	-189,8	93,0
Italia	-82,1	-82,5	100,5
Ungaria	-65,0	-70,9	109,1
Polonia	-53,9	-58,8	109,1
Austria	-67,9	-46,5	68,5
Franța	-37,9	-45,2	119,3
România	-108,8	-38,4	35,3
Spania	-26,2	-31,2	118,9
Republica Cehă	-23,4	-27,9	119,2
Belgia	-23,4	-20,8	89,0
Suedia	-13,3	-17,9	134,1
Slovenia	-19,0	-17,0	89,5
Olanda	-17,5	-16,5	94,7
Slovacia	-6,5	-11,4	de 1,8 ori
Finlanda	-12,7	-11,0	86,3
Danemarca	-11,8	-10,9	92,0
Portugalia	-7,2	-7,0	97,5
Lituania	-2,3	-6,7	de 2,9 ori
Irlanda	-6,7	-6,0	89,0
Letonia	1,9	-3,5	x
Luxemburg	-2,2	-2,3	107,7
Croația	-1,8	-1,7	94,7
Estonia	-1,8	-0,9	46,5
Malta	0,1	-0,3	x
Cipru	6,4	3,1	49,1
Grecia	5,7	10,0	de 1,7 ori
Bulgaria	-40,3	18,4	x
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	85,1	52,3	61,5
Țările CSI	-525,8	-613,2	116,6
Ucraina	-325,3	-334,2	102,7
Federația Rusă	-295,0	-302,0	102,4
Tadjikistan	0,7	0,5	83,6
Armenia	0,5	0,6	109,9
Turkmenistan	-0,9	1,0	x
Kîrgîzstan	1,7	1,7	99,1

	2015	2016	2016 în % față de 2015 ¹
Belarus	47,4	2,3	4,7
Uzbekistan	-5,7	2,8	x
Azerbaidjan	3,3	4,1	124,4
Kazahstan	47,6	10,0	21,1
Celelalte țări ale lumii	-757,5	-720,5	95,1
China	-357,9	-379,2	106,0
Turcia	-220,7	-210,3	95,3
Statele Unite ale Americii	-28,7	-36,3	126,2
Japonia	-40,8	-27,3	67,0
Coreea de Sud	-22,6	-21,1	93,6
Vietnam	-10,9	-21,1	de 1,9 ori
India	-25,9	-20,5	79,0
Serbia	-13,3	-13,8	103,6
Taiwan, provincie a Chinei	-10,1	-13,3	132,0
Ecuador	-7,4	-10,2	137,9
Islanda	-4,0	-6,5	161,8
Argentina	-5,8	-5,9	102,0
Norvegia	-5,5	-5,8	105,7
Bangladesh	-4,9	-5,5	111,5
Thailanda	-4,3	-5,2	120,6
Brazilia	-5,4	-3,9	72,9
Israel	-26,0	-3,6	13,8
Mexic	-3,5	-3,3	94,0
Maroc	-1,4	-3,2	de 2,4 ori
Hong Kong, RAS a Chinei	-3,2	-3,1	96,0
Africa de Sud	-4,4	-2,7	61,3
Canada	-3,1	-1,9	59,3
Egipt	-3,2	-1,7	54,6
Singapore	-1,9	-1,7	91,0
Filipine	-1,0	-1,7	160,2
Costa Rica	-1,8	-1,5	82,6
Chile	-1,4	-1,4	102,8
Sri Lanka	-0,4	-1,3	de 3,3 ori
Pakistan	-2,6	-1,2	48,5
ins. Faroe	-2,2	-1,2	54,3
Macedonia	0,1	-1,2	x
Ghana	-1,1	-1,1	99,7
Uruguay	-1,0	-1,0	97,5
Cote D'Ivoire	-1,6	-1,0	61,8
Tunisia	-1,9	-0,9	47,5
Indonezia	7,0	-0,8	x
Noua Zeelandă	-1,9	-0,7	34,8
Iran	-0,2	-0,7	de 3,9 ori
San Marino	-0,1	-0,6	de 9,2 ori
Bosnia și Herțegovina	-1,2	-0,5	43,2
Australia	-0,5	-0,4	78,0
Cambodgia	-0,5	-0,4	77,5
Emiratele Arabe Unite	-0,1	-0,3	de 2,3 ori
Columbia	-0,4	-0,1	de 2,1 ori
Iordania	0,0	0,7	x
Oman	0,0	0,8	x
Nigeria	0,8	0,8	98,6
Libia	-0,3	0,9	x
Arabia Saudită	0,3	1,0	de 3,2 ori
Malaysia	-4,4	3,8	x
Myanmar	1,0	4,5	de 4,5 ori

	2015	2016	2016 în % față de 2015 ¹
Siria	5,7	5,6	97,5
Liban	8,2	10,4	126,8
Elveția	3,3	13,9	de 4,2 ori
Georgia	16,0	15,4	96,0
Irak	17,1	26,3	153,8

¹ În prețuri curente

*Balanța comercială structurată pe grupe de mărfuri,
conform Clasificării Standard de Comerț Internațional*

	2015	2016	2016 în % față de 2015 ¹
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-2 020,0	-1 975,0	97,8
din care:			
Produse alimentare și animale vii	58,2	57,8	99,4
Animale vii	1,9	3,5	179,9
Carne și preparate din carne	-19,5	-16,8	86,0
Produse lactate și ouă de păsări	-20,2	-21,1	104,4
Pește, crustacee, moluște	-36,6	-43,1	117,9
Cereale și preparate pe bază de cereale	70,6	114,3	161,9
Legume și fructe	136,7	111,0	81,2
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	34,7	26,4	76,2
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	-36,9	-41,2	111,6
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	-10,3	-11,6	111,9
Produse și preparate alimentare diverse	-62,0	-63,5	102,3
Băuturi și tutun	68,1	62,9	92,3
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	115,1	108,2	94,0
Tutun brut și prelucrat	-47,0	-45,3	96,5
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	119,7	135,4	113,1
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	4,1	3,4	83,5
Semințe și fructe oleaginoase	153,8	176,0	114,4
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	-0,9	-0,6	63,6
Lemn și plută	-24,9	-25,4	102,1
Pastă de hârtie și deșeuri de hârtie	1,7	2,0	119,5
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	-7,6	-7,1	93,4
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	-3,7	-3,9	105,1
Mineruri metalifere și deșeuri de metale	16,8	10,0	59,3
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	-19,6	-19,0	96,7
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	-707,6	-608,4	86,0
Cărbune, cocs și brichete	-19,7	-9,8	49,7
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	-397,8	-368,9	92,7
Gaz și produse industriale obținute din gaz	-288,9	-229,4	79,4
Energie electrică	-1,2	-0,2	20,8
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	63,0	44,2	70,2
Uleiuri și grăsimi de origine animală	-0,9	-1,0	115,7
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	65,5	46,9	71,6
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală	-1,7	-1,7	101,6
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	-495,2	-516,1	104,2

	2015	2016	2016 în % față de 2015 ¹
Produse chimice organice	-12,8	0,3	x
Produse chimice anorganice	-12,6	-12,0	95,4
Produse tanante și colorante	-26,5	-27,6	104,4
Produse medicinale și farmaceutice	-111,0	-136,1	122,6
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	-72,8	-75,8	104,1
Îngrășăminte minerale sau chimice	-51,1	-51,4	100,6
Materiale plastice sub forme primare	-44,6	-42,2	94,6
Materiale plastice prelucrate	-82,9	-82,3	99,2
Alte materiale și produse chimice	-80,8	-88,9	110,0
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	-670,4	-681,4	101,6
Piele, altă piele și blană prelucrate	-31,0	-37,0	119,3
Cauciuc prelucrat	-41,6	-47,2	113,4
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	-51,3	-50,0	97,4
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	-73,0	-73,9	101,2
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	-154,6	-174,3	112,8
Articole din minerale nemetalice	-65,3	-64,5	98,9
Fier și oțel	-98,2	-87,7	89,4
Metale neferoase	-62,9	-51,8	82,4
Articole prelucrate din metal	-92,6	-94,9	102,5
Mașini și echipamente pentru transport	-507,5	-539,4	106,3
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	-6,9	-9,6	139,4
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	-106,0	-114,5	108,0
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	-5,7	-4,7	82,8
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	-96,3	-89,5	92,9
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	-29,4	-35,8	121,8
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	-82,1	-88,1	107,4
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	-28,4	-19,1	67,1
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	-153,7	-177,5	115,5
Alte echipamente de transport	0,9	-0,6	x
Articole manufacturate diverse	55,7	73,6	132,0
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	-31,8	-27,9	87,8
Mobilă și părțile ei	55,9	79,5	142,2
Articole de voiaj; sacoșe și similare	11,6	9,9	85,3
Îmbrăcăminte și accesorii	151,6	143,7	94,8
Încălțăminte	6,9	3,9	57,1
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	-28,4	-14,5	50,9
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	-6,2	-5,9	96,3
Alte articole diverse	-103,9	-115,1	110,8

¹ În prețuri curente

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în anul 2016 a fost de 50,9%, față de 49,3% înregistrat în anul 2015.

Persoanele fizice au importat în anul 2016 mărfuri și produse în valoare de **87,7 mil. dolari SUA, cu 13,4% mai mult** față de anul 2015. Majorarea importurilor a fost condiționată, în principal, de creșterea livrărilor de autoturisme și autovehicule (+8,6%), cărora le-au revenit 86,9% din importurile realizate de persoanele fizice.

IV. PREȚURI

Evoluția prețurilor în economia națională în ianuarie-decembrie 2016 în comparație cu perioadele corespunzătoare ale anilor precedenți se prezintă astfel :

	Ianuarie-decembrie în % față de aceeași perioadă a anului precedent				
	2012	2013	2014	2015	2016
Indicele prețurilor de consum	104,6	104,6	105,1	109,7	106,4
Indicele prețurilor producătorului producției industriale	103,1	103,3	105,5	106,3	104,5
Indicele prețurilor la lucrările de construcții -montaj	109,9	108,3	108,2	108,0	108,7

Prețurile de consum în luna decembrie 2016 față de decembrie 2015 au crescut cu 2,4 la sută (în decembrie 2015 față de decembrie 2014 a fost o creștere a prețurilor de 13,6 la sută).

Pe parcursul anului 2016 prețurile la produsele alimentare s-au majorat în medie cu 2,8 la sută, inclusiv la: usturoi – cu 25,6%, ouă de găină – cu 16,5%, ardei grași – cu 14,3%, miere de albiși – cu 12,1%, zahăr – cu 10,1%, ciuperci proaspete – cu 9,2%, unt țărănesc – cu 8,7%, fructe proaspete – cu 8,4% (în special: fructe de livadă sămânțoase – cu 7,7%, fructe exotice – cu 4,5%, citrice – cu 3,7%), apă minerală – cu 7,3%, ulei vegetal – cu 6,4%, paste făinoase – cu 6,3%, bomboane, halva, creme de ciocolată – cu 6,0%, carne de oi – cu 5,5%, pește și conserve din pește – cu 5,0%, carne de porc – cu 4,3%, ceai – cu 3,6%, smântână – cu 2,9%, cașcaval și brânză – cu 2,5%.

Dacă ne referim la mărfurile nealimentare, prețurile au crescut cu 3,2 la sută. S-au observat creșteri ale prețurilor la: dispozitive medicale – cu 11,7%, aspiratoare – cu 10,1%, încălțăminte – cu 9,4%, obiecte pentru călătorii și galanterie – cu 9,1%, accesorii pentru scris – cu 8,3%, aparate de aer condiționat – cu 7,8%, plite electrice – cu 6,8%, unelte și accesorii mici – cu 6,2%, unelte de muncă electrice – cu 5,5%, articole de menaj din țesături – cu 5,1%, confecții – cu 4,9% (în special: cămăși, bluze, tricouri pentru copii – cu 10,6%, scurte pentru copii, bărbați și femei – cu 10,2%, 8,6% și respectiv 6,8%, costume și pantaloni pentru copii – cu 7,1% și respectiv 5,6%), tricotaș – 4,7%, detergenți – cu 4,0%, mărfuri chimice de uz casnic – cu 3,7%, mobilă – cu 2,7%, combustibili – cu 1,6% (în special: gaz lichefiat ambalat în butelii – cu 15,1%, lemne pentru foc – cu 7,7%, cărbune de pământ – cu 4,1%), materiale de construcție pentru repararea cosmetică a locuințelor – cu 1,4%, țigări – cu 15,3%.

În perioada de raport prețurile și tarifele la serviciile prestate populației s-au majorat cu 0,5 la sută. Majorare mai semnificativă a tarifelor medii a fost înregistrată la: asigurarea obligatorie a transportului – cu 32,3%, plata pentru chiria în cămine studentești – cu 9,4%, serviciile de turism peste hotarele țării – cu 7,8%, plata pentru studii medii și medii speciale – cu 14,1%, tarifele pentru încălzirea 1m³ de apă și încălzirea centralizată (Chișinău) – cu 8,2% și respectiv 7,1%, serviciile birourilor de avocați și repararea apartamentelor – cu cîte 6,2%, serviciile comunicării la distanță – cu 5,6%, întreținerea copiilor la creșe și grădinițe – cu 5,2%, serviciile taxi și alimentația publică – cu cîte 4,6%, serviciile transportului feroviar internațional – cu 2,8%.

Totodată, au scăzut prețurile la unele produse și servicii prestate populației: pomușoare de livadă – cu 26,8%, cartofi – cu 23,2%, legume proaspete – cu 7,0% (în special: ceapă uscată – cu 58,9%, varză – cu 41,8%, sfeclă roșie – cu 33,7%, morcovi – cu 29,8%, tomate – cu 17,2%, vinete – cu 9,6%), subproduse – cu 3,4%, carne de pasăre – cu 2,9%, carburanți pentru autoturisme – cu 4,2%, autoturisme – cu 3,8%, serviciile comunal-locative – cu 4,9% (în special: gazul din rețea – cu 10,1%, energia electrică – cu 9,9%), serviciile hoteliere – cu 4,7%, serviciile transportului aerian de pasageri – cu 2,8%.

Nivelul inflației în ianuarie – decembrie 2016

	Lunar, în % față de luna precedentă				În % față de luna decembrie 2015			
	total	produse alimentare	mărfuri nealimentare	servicii	total	produse alimentare	mărfuri nealimentare	servicii
Ianuarie	0,7	1,2	0,2	0,4	0,7	1,2	0,2	0,4
Februarie	-0,5	-0,4	-0,5	-0,8	0,1	0,8	-0,3	-0,4
Martie	0,0	-0,3	0,1	0,3	0,1	0,5	-0,2	-0,1
Aprilie	0,0	0,9	0,0	-1,5	0,1	1,4	-0,2	-1,6
Mai	0,2	0,0	0,4	0,1	0,3	1,4	0,3	-1,5
Iunie	-0,3	-1,1	0,3	0,0	0,0	0,3	0,6	-1,4
Iulie	-0,9	-2,2	-0,2	0,3	-0,9	-1,9	0,3	-1,1
August	-0,4	-1,2	0,1	0,2	-1,3	-3,0	0,5	-0,9
Septembrie	0,6	0,6	1,1	0,0	-0,7	-2,5	1,6	-0,9
Octombrie	1,3	2,4	0,6	0,5	0,6	-0,1	2,2	-0,4
Noiembrie	1,2	2,1	0,5	0,8	1,8	2,0	2,6	0,4
Decembrie	0,5	0,8	0,5	0,0	2,4	2,8	3,2	0,5

Prețurile producătorului în industrie în anul 2016, pe ansamblul activităților industriale, s-au majorat cu 4,5% față de anul 2015, urmare creșterii prețurilor de livrare pe piața internă cu 4,9% și pe piața externă – cu 3,6%.

În luna decembrie 2016 prețurile producătorului în industrie s-au majorat cu 0,5% față de noiembrie 2016 și cu 2,8% – față de decembrie 2015.

Evoluția indicilor prețurilor producției industriale pe principalele tipuri de activități și pe destinațiile de livrări se prezintă astfel:

	Decembrie 2016 în % față de:		2016 în % față de 2015
	noiembrie 2016	decembrie 2015	
Industrie, total	100,5	102,8	104,5
inclusiv livrat pe piața: internă	100,4	102,9	104,9
externă	100,7	102,5	103,6
Industria extractivă, total	99,6	101,8	102,8
inclusiv livrat pe piața: internă	99,5	101,8	102,7
externă	100,3	102,6	104,4
Industria prelucrătoare, total	100,6	102,9	104,3
inclusiv livrat pe piața: internă	100,5	103,1	104,7
externă	100,7	102,5	103,6
din care: industria alimentară	100,9	103,8	105,7
inclusiv livrat pe piața: internă	101,0	103,9	106,1
externă	100,7	103,6	104,4
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	100,1	101,8	106,2
din care:			
producția, transportul și distribuția energiei electrice	100,0	94,5	106,9
furnizarea de abur și aer condiționat	100,3	112,6	104,5

Industria extractivă în anul 2016 a marcat creșterea prețurilor față de anul 2015 cu 2,8%, înregistrând majorarea acestora pe piața internă – cu 2,7% și pe piața externă – cu 4,4%.

Industria prelucrătoare în ansamblu a marcat creșterea prețurilor cu 4,3%. În special, în industria alimentară prețurile s-au majorat cu 5,7%, iar în activitățile componente: fabricarea zahărului – cu 24,5%; fabricarea vinurilor din struguri – cu 7,3%; fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 5,7%; prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 4,4%; prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor – cu 3,3%; fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie – cu 2,5%; fabricarea produselor lactate – cu 2,1%; producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 1,7% etc.

S-au majorat prețurile în perioada vizată și în alte activități ale industriei prelucrătoare cum sunt: fabricarea cărămizilor, țiglelor și altor produse pentru construcții, din argilă arsă – cu 8,3%; fabricarea produselor de tutun – cu 6,5%; fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă – cu 5,8%; fabricarea echipamentelor electrice – cu 3,9%; fabricarea vopselelor, lacurilor, cernelii tipografice și masturilor – cu 3,6%; fabricarea hîrtiei și a produselor din hîrtie – cu 3,5%; fabricarea produselor farmaceutice de baza și a preparatelor farmaceutice – cu 3,4%; fabricarea de mobilă – cu 3,3%; fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice – cu 2,9%; fabricarea bijuteriilor, imitațiilor de bijuterii și articolelor similare – cu 2,8%; fabricarea încălțămintei – cu 2,7%; fabricarea produselor textile – cu 2,3%; prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite – cu 1,9%; fabricarea de articole de îmbrăcăminte – cu 1,7%; fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a – cu 1,7% etc.

În *sectorul energetic* pe parcursul perioadei de raport prețurile au crescut în medie cu 6,2%, inclusiv la producția, transportul și distribuția energiei electrice cu 6,9%, iar la furnizarea de abur și aer condiționat – cu 4,5%.

Pe *Principalele Grupe Industriale* (conform recomandărilor UE) prețurile au evoluat în felul următor: în luna decembrie comparativ cu luna noiembrie 2016 prețurile s-au majorat în industria bunurilor de uz curent cu 0,7%, în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) – cu 0,2% și la activități și bunuri legate de energie – cu 0,1%. Totodată, prețurile s-au micșorat în industria bunurilor de folosință îndelungată și în industria bunurilor de capital cu câte 0,2%.

Comparativ cu luna decembrie 2015 prețurile s-au majorat în industria bunurilor de folosință îndelungată cu 4,1%, în industria bunurilor de uz curent – cu 3,3%, în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) – cu 2,3%, la activități și bunuri legate de energie – cu 1,7%, în industria bunurilor de capital – cu 0,8%.

Indicii prețurilor producției industriale pe Principalele Grupe Industriale se prezintă în tabelul următor:

	Decembrie 2016 în % față de:	
	noiembrie 2016	decembrie 2015
Industrie – total	100,5	102,8
inclusiv livrat pe piața: internă	100,4	102,9
externă	100,7	102,5
Industria bunurilor intermediare (excepție energie)	100,2	102,3
inclusiv livrat pe piața: internă	100,2	102,4
externă	99,9	101,6
Industria bunurilor de capital	99,8	100,8
inclusiv livrat pe piața: internă	99,7	100,9
externă	100,0	100,5
Industria bunurilor de folosință îndelungată	99,8	104,1
inclusiv livrat pe piața: internă	100,0	105,0
externă	99,2	101,2
Industria bunurilor de uz curent	100,7	103,3
inclusiv livrat pe piața: internă	100,6	103,5
externă	100,9	102,9
Activități și bunuri legate de energie	100,1	101,7

Prețurile în construcții. În trimestrul IV 2016 indicele prețurilor la lucrările de construcții-montaj în total pe economie a constituit 108,9% față de perioada respectivă a anului 2015.

În profil pe sectoarele economiei naționale creșterea mai semnificativă a prețurilor în trimestrul de referință față de perioada respectivă a anului 2015 a fost marcată în următoarele domenii: construcția de locuințe (cu 14,0%), alte construcții (cu 13,7%), agricultura (cu 9,3%).

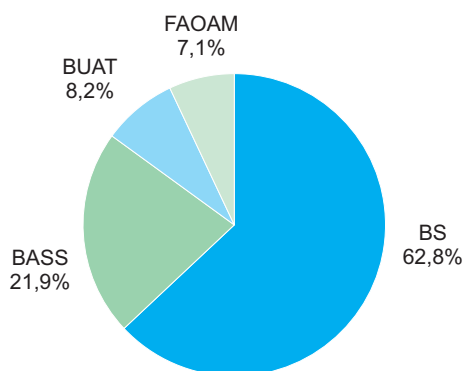
V. FINANȚE

5.1. Executarea bugetului public național¹

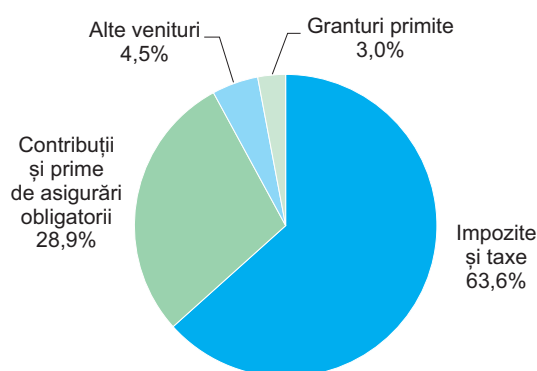
Conform datelor Ministerului Finanțelor, în anul 2016 la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de 45946,9 mil. lei, fiind cu 2265,8 mil. lei (cu 5,2%) superioare veniturilor acumulate în anul 2015. Din suma totală a veniturilor bugetului public național 62,8% revin veniturilor administrate de bugetul de stat (BS); 21,9% – veniturilor administrate de bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS); 8,2% - veniturilor administrate de bugetele locale (BL) și 7,1% – veniturilor administrate de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM).

Încasările din impozite și taxe au însumat 29231,0 mil. lei (63,6% din total venituri), urmate de contribuții și prime de asigurări obligatorii – 13271,1 mil. lei (28,9%), alte venituri – 2071,8 mil. lei (4,5%) și venituri din granturi primite – 1373,0 mil. lei (3,0%).

Structura veniturilor bugetului public național pe tipuri de bugete

Structura veniturilor bugetului public național pe tipuri de încasări conform clasificății economice

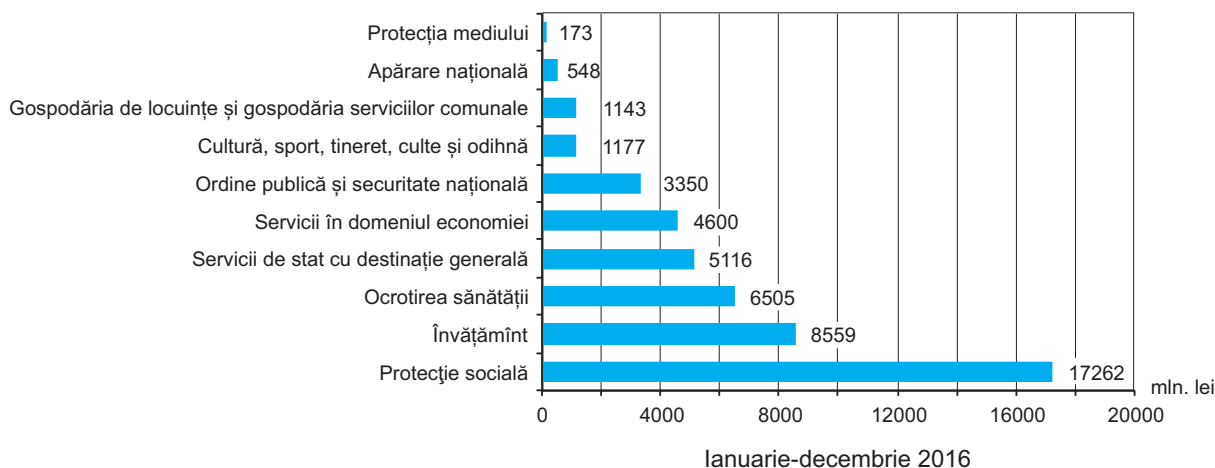

Ianuarie-decembrie 2016

Partea de cheltuieli a bugetului public național (inclusiv active nefinanciare) s-a executat în sumă de 48434,0 mil. lei. Din totalul cheltuielilor bugetului public național 16497,7 mil. lei (34,1%) revin cheltuielilor administrate de bugetul de stat; 14959,3 mil. lei (30,9%) – cheltuielilor administrate de bugetul asigurărilor sociale de stat; 11303,6 mil. lei (23,3%) – cheltuielilor administrate de bugetele locale și 5673,4 mil. lei (11,7%) – cheltuielilor administrate de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

În anul 2016 pentru realizarea acțiunilor de protecție socială au fost alocate 35,6% din mijloace, pentru învățământ – 17,7%, pentru ocrotirea sănătății – 13,4%, pentru serviciile de stat cu destinație generală - 10,6%, pentru servicii în domeniul economiei – 9,5%, pentru ordinea publică și securitatea națională – 6,9%, pentru cultură, sport, tineret, culte și odihnă – 2,4%, pentru gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale – 2,4%, pentru apărarea națională – 1,1% și pentru protecția mediului – 0,4%.

Cheltuielile Bugetului Public Național, pe domenii de utilizare conform clasificății funcționale în ianuarie-decembrie 2016

Ianuarie-decembrie 2016

Depășirea cheltuielilor asupra veniturilor s-a soldat, în anul 2016, cu formarea deficitului bugetar în sumă de 2487,1 mil. lei.

¹ Conform datelor Ministerului Finanțelor

5.2. Credite, depozite și rulajul de casă¹

Credite. Soldul total al creditelor în economie la 31 decembrie 2016 a însumat 39455 mil. lei, fiind în descreștere cu 7,6% față de soldul înregistrat la 31 decembrie 2015. Reducerea a fost condiționată de micșorarea atât a soldului creditelor pe termen scurt, cât și a soldului creditelor pe termen mediu și lung cu 12,4% și 7,3% respectiv.

Depozite. Soldul depozitelor persoanelor fizice la 31 decembrie 2016 a constituit 37550 mil. lei, depășind cu 7,7% soldul înregistrat la 31 decembrie 2015. Creșterea soldului total a fost generată de majorarea cu 22,8% a soldului depozitelor în monedă națională, în timp ce soldul depozitelor în valută străină a fost în descreștere cu 6,6%.

	Situația la 31 decembrie				
	milioane lei		structura, %		2016 în % față de 2015
	2015	2016	2015	2016	
Soldul creditelor – total	42 721	39 455	100,0	100,0	92,4
din care:					
credite pe termen scurt	3 149	2 759	7,4	7,0	87,6
credite pe termen mediu și lung	39 572	36 696	92,6	93,0	92,7
Soldul depozitelor persoanelor fizice – total	34 875	37 550	100,0	100,0	107,7
în monedă națională	16 964	20 824	48,6	55,5	122,8
în valută străină	17 911	16 726	51,4	44,5	93,4

Rulajul de casă. În anul 2016 încasările în numerar în instituțiile financiare au însumat 101520 mil. lei, fiind în creștere cu 2,6% față de încasările anului precedent. Încasările din impozite și taxe, încasări de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere și alte încasări s-au majorat cu 4,6%, 6,9% și 12,4% respectiv. Totodată, în mod deosebit s-au redus încasările de la vânzarea valutei străine persoanelor fizice (cu 31,5%), încasările de la întreprinderile care prestează servicii de transport (cu 26,4%) și încasările de la întreprinderile care prestează alte servicii (cu 5,8%).

În numerar s-au eliberat mijloace bănești în sumă de 103272 mil. lei, depășind cu 7,0% eliberările efectuate în ianuarie-decembrie 2015. Considerabil s-au majorat eliberările pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice (cu 9,4%) și pentru alte scopuri (cu 26,7%). Concomitent, eliberările pentru achiziționarea produselor agricole și eliberările din conturile curente și din conturile de depozit ale persoanelor fizice s-au redus cu 35,0% și 20,3%, respectiv.

	Ianuarie-decembrie				
	milioane lei		structura, %		2016 în % față de 2015
	2015	2016	2015	2016	
Încasări – total	98 905	101 520	100,0	100,0	102,6
de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere	53 076	56 763	53,7	55,9	106,9
din plățile pentru chirie și servicii comunale	4 823	4 775	4,9	4,7	99,0
de la întreprinderile care prestează servicii de transport	2 161	1 591	2,2	1,6	73,6
de la vânzarea valutei străine persoanelor fizice	8 802	6 027	8,9	5,9	68,5
din impozite și taxe	1 925	2 014	1,9	2,0	104,6
de la întreprinderile care prestează alte servicii	6 960	6 560	7,0	6,5	94,2
alte încasări	21 158	23 791	21,4	23,4	112,4
Eliberări – total	96 557	103 272	100,0	100,0	107,0
pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare	12 902	12 881	13,4	12,5	99,8
pentru achiziționarea produselor agricole	5 001	3 252	5,2	3,1	65,0
pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice	35 730	39 082	37,0	37,8	109,4
din conturile curente și din conturile de depozit ale persoanelor fizice (net)	13 442	10 709	13,9	10,4	79,7
pentru alte scopuri	29 482	37 348	30,5	36,2	126,7

¹ Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

5.3. Asigurări

În ianuarie-septembrie 2016 primele brute subscrise au constituit 1014,6 mil. lei, fiind în creștere cu 11,5% față de primele brute subscrise în perioada respectivă a anului precedent.

Despăgubirile și indemnizațiile de asigurare plătite au însumat 353,2 mil. lei, fiind în creștere cu 42,3% față de achitățile efectuate în perioada corespunzătoare ale anului 2015.

Prime brute subscrise, despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite în ianuarie-septembrie

	Prime brute subscrise					Despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite				
	mil. lei		structura, %		2016 în % față de 2015	mil. lei		structura, %		2016 în % față de 2015
	2015	2016	2015	2016		2015	2016	2015	2016	
Total	910,1	1014,6	100,0	100,0	111,5	248,3	353,2	100,0	100,0	142,3
inclusiv:										
Asigurări generale	851,6	955,5	93,6	94,2	112,2	241,5	344,2	97,3	97,4	142,5
din care:										
asigurări de vehicule terestre (altele decât feroviare) (CASCO)	171,5	190,9	18,8	18,8	111,3	95,0	112,1	38,3	31,7	117,9
asigurări de răspundere civilă auto	411,6	482,9	45,2	47,6	117,3	125,4	192,9	50,5	54,6	de 1,5 ori
alte asigurări generale	268,5	281,7	29,6	27,8	104,9	21,1	39,2	8,5	11,1	de 1,9 ori
Asigurări de viață	58,5	59,1	6,4	5,8	101,0	6,8	9,0	2,7	2,6	133,1
din care:										
asigurări de viață (fără asigurarea cu pensii și fără anuități)	55,5	56,1	6,1	5,5	101,0	6,5	7,6	2,6	2,2	117,2
alte asigurări de viață	3,0	3,0	0,3	0,3	102,3	0,3	1,4	0,1	0,4	de 4,7 ori

În ianuarie-septembrie 2016 veniturile societăților de asigurare s-au redus în raport cu perioada respectivă a anului 2015 cu 3,1%, iar cheltuielile acestora au crescut cu 3,1%. Profitul pînă la impozitare s-a redus cu 43,1%.

În perioada de referință 13 societăți de asigurare au acumulat profit în sumă de 136,9 mil. lei, iar 7 societăți de asigurare au suportat pierderi în sumă de 3,3 mil. lei.

Rezultatele financiare ale societăților de asigurare în ianuarie-septembrie

	Milioane lei		2016 în % față de 2015
	2015	2016	
Venituri – total	1 757,4	1 702,7	96,9
Venituri din activitatea operațională	1 185,3	1 462,3	123,4
din care, din activitatea de asigurare	1 163,5	1 401,4	120,4
Cheltuieli – total	1 522,5	1 569,1	103,1
Cheltuieli ale activității operaționale	1 187,6	1 445,4	121,7
din care, ale activității de asigurare	914,6	1 116,3	122,1
Profitul (+)/ Pierderea (-) pînă la impozitare	234,9	133,6	56,9

5.4. Piața valorilor mobiliare¹

În anul 2016 în Registrul de stat al valorilor mobiliare (RSVM) au fost înregistrate 5 emisiuni de constituire în volum de 32,3 mil. lei și 31 emisiuni suplimentare de acțiuni în volum de 409,7 mil. lei. Volumul total al emisiunilor de acțiuni a constituit 442,0 mil. lei și s-a majorat față de anul precedent cu 220,9 mil. lei (de 2 ori). Investițiile străine au constituit 105,5 mil. lei (23,9%) din volumul total al emisiunilor de valori mobiliare.

În aceeași perioadă din RSVM au fost excluse valorile mobiliare ale 30 societăți pe acțiuni.

Valorile mobiliare corporative înregistrate în RSVM

	Volumul total al emisiunilor, mil. lei		Modificări față de anul precedent (+)/(-)	
	2015	2016	mil. lei	%
Emisiuni de constituire	8,6	32,3	23,7	de 3,8 ori
Emisiuni suplimentare	212,5	409,7	197,2	de 1,9 ori
Total	221,1	442,0	220,9	de 2,0 ori

În ianuarie-decembrie 2016 pe piața reglementată (piața bursieră), în Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF) și în afara pieței reglementate sau MTF (piața extrabursieră) au fost efectuate tranzacții cu valori mobiliare corporative în sumă de 1137,3 mil. lei, fiind în creștere cu 488,8 mil. lei (de 1,8 ori) comparativ cu volumul tranzacțiilor efectuate în ianuarie-decembrie 2015. În perioada de referință cota tranzacțiilor pe piața reglementată a constituit 29,9% din volumul total al tranzacțiilor de valori mobiliare pe piața secundară.

Tranzacții cu valori mobiliare corporative

	Volumul total al valorilor mobiliare tranzacționate, mil. lei		Modificări față de anul precedent (+)/(-)	
	2015	2016	mil. lei	%
Piața reglementată (piața bursieră)	194,0	340,5	146,5	de 1,8 ori
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)	–	11,4	x	x
În afara pieței reglementate sau MTF (piața extrabursieră)	454,5	785,4	330,9	de 1,7 ori
Total	648,5	1 137,3	488,8	de 1,8 ori

¹ Conform datelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare

VI. SITUAȚIA SOCIALĂ

6.1. Nivelul de trai al populației

Veniturile disponibile ale populației. Conform datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice, veniturile disponibile ale populației în trimestrul III 2016 au constituit 2080,5 lei lunar în medie pe o persoană, fiind în creștere cu 5,2% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicii prețurilor de consum)¹ veniturile populației practic au rămas la nivelul anului precedent.

Veniturile disponibile ale populației, în trimestrul III

	2012	2013	2014	2015	2016
Venituri disponibile – total (medii lunare pe o persoană), lei	1 506,2	1 755,7	1 787,4	1 978,3	2 080,5
inclusiv în % pe surse de formare:					
Activitatea salariată	41,5	41,8	40,7	39,9	41,6
Activitatea individuală agricolă	9,1	8,8	9,0	8,5	7,6
Activitatea individuală non-agricolă	8,4	7,2	6,6	7,5	7,0
Venituri din proprietate	0,0	0,2	0,1	0,2	0,1
Prestații sociale	20,6	20,3	21,3	21,5	24,3
pensii	17,0	18,1	18,3	18,5	21,2
indemnizații pentru copii	0,9	0,7	1,1	0,9	0,9
ajutor social	0,8	0,4	0,3	0,4	0,6
Alte venituri	20,3	21,7	22,3	22,4	19,4
din care, transferuri din afara țării	15,7	17,5	18,0	18,3	16,1
Ponderea veniturilor în natură în total venituri disponibile	10,9	9,8	10,2	9,7	8,8

Plățile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit, 41,6% din veniturile totale disponibile, contribuția acestora fiind în creștere față de trimestrul III 2015 cu 1,7 puncte procentuale. Veniturile din prestațiile sociale sunt a doua sursă de venit după importanță și au contribuit la formarea veniturilor populației în proporție de 24,3% sau cu 2,8 puncte procentuale mai mult față de aceeași perioadă a anului precedent.

Veniturile din activitățile pe cont propriu reprezintă 14,6% din veniturile populației, inclusiv 7,6% sunt veniturile din activitatea agricolă, iar 7,0% – din activitatea individuală non-agricolă.

Transferurile bănești din afara țării rămân a fi o sursă semnificativă pentru bugetul gospodăriilor. În medie, acestea reprezintă 16,1% din total venituri sau cu 2,2 puncte procentuale mai puțin comparativ cu trimestrul III 2015.

Veniturile populației din mediul urban sunt în medie cu 579,1 lei sau de 1,3 ori mai mari decât veniturile populației rurale. Totodată, sursa principală de venit a populației din mediul urban este activitatea salariată, care reprezintă 55,3% din total venituri și prestațiile sociale – 23,1%. În mediul rural, cea mai importantă sursă de venit la fel este activitatea salariată (27,8%), dar contribuția acesteia este de 2,0 ori mai mică decât în mediul urban. Veniturile obținute din activitatea agricolă au asigurat 14,6% din totalul veniturilor disponibile.

În structura veniturilor disponibile predominante sunt *veniturile bănești*, cu o pondere de 91,2% față de 8,8% pentru *veniturile în natură*. În termeni absoluți, valoarea veniturilor bănești a însumat 1898,2 lei lunar în medie pe o persoană, iar cele în natură – 182,2 lei. Veniturile bănești constituie 96,6% din veniturile populației din mediul urban, iar în cazul mediului rural contribuția acestora este de 85,8%.

Cheltuielile de consum ale populației. Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în trimestrul III 2016 au constituit 2200,1 lei pe o persoană, fiind în creștere cu 3,2% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicii prețurilor de consum) populația a cheltuit în medie cu 1,3% mai puțin comparativ cu trimestrul III 2015.

Cheltuielile de consum ale populației, în trimestrul III

	2012	2013	2014	2015	2016
Cheltuieli de consum – total (medii lunare pe o persoană), lei	1 676,1	1 888,0	1 832,0	2 132,7	2 200,1
inclusiv în % pentru:					
Produse alimentare	42,0	40,9	43,6	41,6	41,3
Băuturi alcoolice, tutun	1,7	1,3	1,2	1,4	1,7
Îmbrăcăminte, încălțăminte	10,3	10,2	10,7	11,8	10,8
Întreținerea locuinței	19,0	20,2	19,9	18,9	18,0

¹ Indicii prețurilor de consum în trimestrul III 2016 față de trimestrul III 2015 a constituit 104,5%

	2012	2013	2014	2015	2016
Dotarea locuinței	4,1	3,8	3,8	4,1	4,1
Îngrijire medicală și sănătate	6,5	5,8	5,3	6,2	7,4
Transport	4,2	5,1	4,1	4,0	4,3
Comunicații	4,3	4,0	4,2	4,1	4,3
Agrement	1,9	1,9	1,2	1,6	1,7
Învățământ	1,0	0,8	0,7	0,7	0,7
Hoteluri, restaurante, cafenele etc.	1,3	1,7	1,5	1,4	1,6
Diverse	3,6	4,0	3,8	4,3	4,1

Cea mai mare parte a cheltuielilor a fost destinată acoperirii necesarului de consum alimentar – 41,3%. Pentru întreținerea locuinței o persoană în medie a alocat 18,0% din cheltuielile totale de consum (-0,9 p.p față de trimestrul III 2015), iar pentru îmbrăcăminte și încălțăminte – 10,8% (-1,0 p.p.). Celelalte cheltuieli au fost direcționate pentru serviciile de sănătate (7,4% față de 6,2% în trimestrul III 2015), transport (4,3% față de 4,0%), comunicații – 4,3%, dotarea locuinței – 4,1%, învățământ – 0,7% etc.

Remunerarea muncii. În anul 2016 *câștigul salarial nominal mediu brut* din economia națională (unitățile sectorului real cu numărul de 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați) a constituit 5084,0 lei și s-a mărit față de anul 2015 în valoare nominală cu 10,3%, iar în termeni reali (ajustat la indicele prețurilor de consum) – cu 3,7%.

În luna decembrie 2016, *câștigul salarial mediu* a fost de 6003,7 lei, înregistrând o creștere cu 14,8% față de luna decembrie 2015 și cu 15,4% față de luna precedentă (noiembrie 2016).

Indicele *câștigului salarial real* pentru luna decembrie 2016 față de luna decembrie 2015 (calculat ca raport între indicele *câștigului salarial nominal brut* și indicele prețurilor de consum) a fost de 112,1%, sau în creștere cu 12,1 %.

În sfera bugetară *câștigul salarial mediu* a constituit în luna decembrie a anului trecut 4492,6 lei (+8,0% față de decembrie 2015), în sectorul economic (real) – 6648,3 lei (+17,0% față de decembrie 2015).

Evoluția câștigului salarial mediu lunar

	Câștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	în % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
2014			
Trimestrul I	3 803,7	109,1	96,3
Trimestrul II	4 081,8	107,8	107,3
Semestrul I	3 944,2	108,4	x
Trimestrul III	4 291,2	111,9	105,1
Ianuarie-septembrie	4 060,4	109,6	x
Trimestrul IV	4 508,6	114,1	105,1
Anual	4 172,0	110,8	x
2015			
Trimestrul I	4 300,2	113,1	95,4
Trimestrul II	4 594,2	112,6	106,8
Semestrul I	4 448,3	112,8	x
Trimestrul III	4 749,2	110,7	103,4
Ianuarie-septembrie	4 548,3	112,0	x
Trimestrul IV	4 800,8	106,5	101,1
Anual	4 610,9	110,5	x
2016			
Ianuarie	4 665,8	109,5	89,3
Februarie	4 650,6	109,7	99,7
Martie	4 749,7	108,0	102,1
Trimestrul I	4 689,2	109,0	x
Aprilie	4 909,6	108,5	103,4
Mai	4 863,9	107,5	99,1
Iunie	5 169,7	109,2	106,3
Trimestrul II	4 980,7	108,4	106,2
Semestrul I	4 835,9	108,7	x
Iulie	5 274,0	108,0	102,0
August	5 242,8	112,3	99,4

	Câștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	în % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
Septembrie	5 170,6	110,1	98,6
Trimestrul III	5 229,2	110,1	105,0
Ianuarie-septembrie	4 967,1	109,2	x
Octombrie	5 109,2	111,9	98,8
Noiembrie	5 204,2	112,8	101,9
Decembrie	6 003,7	114,8	115,4
Trimestrul IV	5 437,4	113,3	104,0
Anual	5 084,0	110,3	x

Câștigul salarial mediu pe activități economice, în luna decembrie 2016

	Lei	În % față de:		În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2016
		decembrie 2015	noiembrie 2016	
Total economie	6 003,7	114,8	115,4	100,0
Agricultură, silvicultură și pescuit	4 154,0	111,9	113,1	69,2
Industria totală	6 446,6	109,6	117,9	107,4
Industria extractivă	4 559,9	98,8	94,9	76,0
Industria prelucrătoare	5 642,4	107,8	111,6	94,0
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	12 531,9	121,6	142,0	208,7
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	5 926,4	101,5	122,5	98,7
Construcții	5 762,3	112,0	106,4	96,0
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	5 209,7	117,0	112,1	86,8
Transport și depozitare	5 316,3	108,3	113,5	88,6
Activități de cazare și alimentație publică	3 657,5	111,1	106,0	60,9
Informații și comunicații	11 962,2	114,7	114,1	199,2
Activități financiare și de asigurări	16 536,4	154,8	160,0	275,4
Tranzacții imobiliare	5 599,0	113,7	113,8	93,3
Activități profesionale, științifice și tehnice	7 673,1	108,0	107,6	127,8
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	4 585,8	113,5	104,7	76,4
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	6 859,3	109,2	114,8	114,3
Învățământ	4 125,0	106,4	99,2	68,7
Sănătate și asistență socială	7 061,8	128,0	131,9	117,6
Artă, activități de recreare și de agrement	3 399,0	109,0	102,9	56,6
Alte activități de servicii	10 678,5	124,5	112,1	177,9

Câștigul salariului mediu în profil teritorial¹ în luna decembrie 2016

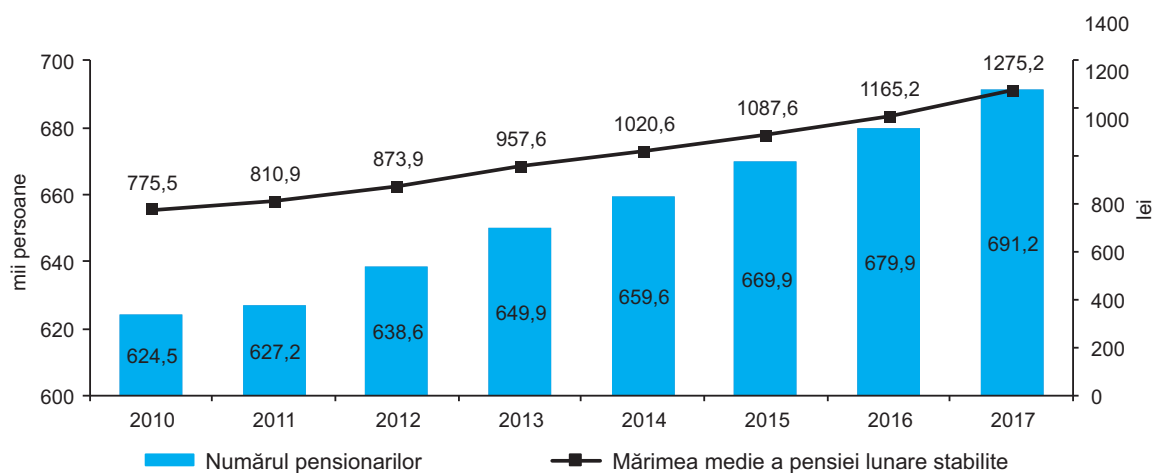
	Lei	În % față de:		În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2016
		decembrie 2015	noiembrie 2016	
Total	6 003,7	114,8	115,4	100,0
Regiuni de dezvoltare				
Mun. Chișinău	7 223,3	115,5	118,3	120,3
Nord	4 910,4	115,3	113,4	81,8
Mun. Bălți	5 878,9	115,0	110,8	97,9
Briceni	3 709,0	109,8	101,5	61,8
Dondușeni	5 378,7	118,4	131,4	89,6
Drochia	6 226,4	112,5	142,2	103,7
Edineț	4 031,8	115,1	101,6	67,2

¹ Repartizarea pe municipii și raioane se face conform amplasării sediului central al unității.

	Lei	În % față de:		În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2016
		decembrie 2015	noiembrie 2016	
Fălești	3 954,8	113,2	109,4	65,9
Florești	4 778,8	111,4	118,2	79,6
Glodeni	3 693,8	109,2	96,4	61,5
Ocnița	4 386,8	123,4	114,7	73,1
Rîșcani	4 233,5	116,4	112,5	70,5
Sîngerei	4 061,2	123,4	109,3	67,6
Soroca	4 382,2	110,9	111,8	73,0
Centru	4 501,8	110,6	108,6	75,0
Anenii Noi	3 923,3	110,2	98,3	65,3
Călărași	4 292,2	109,7	108,5	71,5
Criuleni	5 289,8	118,5	125,4	88,1
Dubăsari	4 366,4	96,0	98,3	72,7
Hîncești	4 136,4	110,2	102,2	68,9
Ialoveni	4 831,5	116,8	114,1	80,5
Nisporeni	4 091,9	105,6	106,8	68,2
Orhei	4 772,8	103,3	110,4	79,5
Rezina	5 100,7	118,1	106,7	85,0
Strășeni	4 561,8	114,9	117,7	76,0
Șoldănești	4 035,8	114,1	99,1	67,2
Telenești	3 876,9	110,3	103,3	64,6
Ungheni	4 672,2	107,6	108,5	77,8
Sud	4 189,4	112,5	105,5	69,8
Basarabeasca	4 118,0	121,5	106,2	68,6
Cahul	4 455,8	108,2	102,6	74,2
Cantemir	4 270,9	120,9	114,1	71,1
Căușeni	3 750,8	114,3	94,8	62,5
Cimișlia	4 546,1	110,0	123,5	75,7
Leova	3 707,3	114,5	102,7	61,8
Ștefan Vodă	3 764,9	107,1	98,5	62,7
Taraclia	4 512,8	115,4	112,5	75,2
UTA Găgăuzia	4 322,3	106,8	115,7	72,0

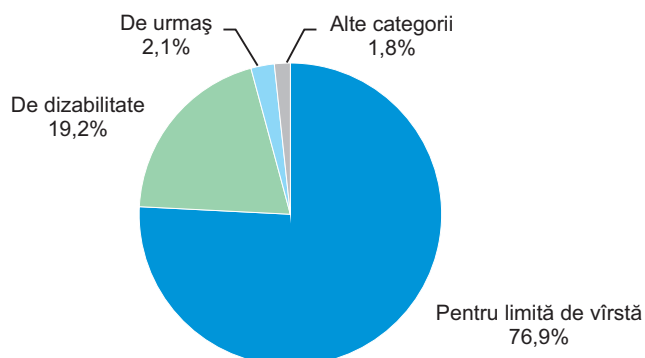
Pensii. Conform datelor preliminare a Casei Naționale de Asigurări Sociale numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 ianuarie 2017 a constituit 691,2 mii persoane sau cu 11,3 mii persoane mai mult comparativ cu 1 ianuarie 2016. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 ianuarie 2017 a constituit 1275,2 lei, fiind în creștere cu 9,4% față de 1 ianuarie 2016.

Evoluția numărului pensionarilor și a mării medii a pensiei lunare stabilite la 1 ianuarie

În structura pensionarilor cea mai mare pondere o dețin pensionarii pentru limita de vîrstă - 76,9%, urmată de categoria de pensionari cu dizabilități și de urmaș, respectiv cu 19,2% și 2,1%.

Structura pensionarilor, la 1 ianuarie 2017

Peste 56 mii persoane beneficiază de alocații sociale, cea mai mare categorie de beneficiari fiind persoanele cu dizabilități din copilărie (47,3%). La 1 ianuarie 2017, 79,3 mii persoane beneficiau de indemnizații pentru îngrijirea copiilor, din care 55,9% sunt persoane asigurate. Mărimea medie a indemnizației lunare pentru persoanele asigurate a constituit 1234,3 lei, iar în cazul celor neasigurate - 540 lei.

Piața forței de muncă. Conform datelor Anchetei Forței de Muncă, în trimestrul III 2016 populația economic activă a Republicii Moldova a constituit circa 1337 mii persoane.

Rata de activitate a populației de 15 ani și peste (proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală în vîrstă de 15 ani și peste) a constituit 44,8%, atingând valori mai înalte în rîndul populației masculine – 47,8%, în comparație cu rata pentru femei – 42,1%. Ratele de activitate pe medii au înregistrat următoarele valori: urban - 45,1%, rural - 44,5%. Cea mai înaltă rată de activitate (66,4%) s-a înregistrat în categoria de vîrstă 45-49 ani.

Populația ocupată a fost de peste 1298 mii persoane. Repartiția pe sexe relevă că ponderea bărbaților în total populație ocupată (50,0%) a fost egală cu cea a femeilor (50,0%). Mediului rural i-au revenit 55,9% și celui urban – 44,1%.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (proporția populației ocupate în populația de 15 ani și peste) a fost de 43,5%. La bărbați ea a fost mai înaltă decît la femei (respectiv 46,2% și 41,1%). Rata de ocupare în mediul rural (43,7%) a fost mare decît cea din mediul urban (43,2%). Cea mai înaltă rată de ocupare (64,9%) s-a înregistrat la persoanele de 45-49 ani.

Numărul șomerilor conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM) a fost circa 39 mii persoane.

Rata șomajului (proporția șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat la nivel de țară valoarea de 2,9%. La bărbați ea a atins valoarea de 3,4% și la femei – 2,4%. Continuă să se mențină disparități semnificative între rata șomajului în mediul urban (4,3%) și cel rural (1,8%).

Raportul de dependență economică, exprimat prin numărul persoanelor neocupate (inactive sau în șomaj) ce revin la 1000 persoane ocupate a fost de 1300^{0/00}.

Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe și medii

	Trimestrul I 2015	Trimestrul II 2015	Trimestrul III 2015	Trimestrul IV 2015	Trimestrul I 2016	Trimestrul II 2016	Trimestrul III 2016
procente							
Total							
Rata de activitate ¹	38,6	44,8	45,2	40,9	40,1	45,7	44,8
Rata de ocupare ²	35,3	43,0	43,7	39,2	37,6	43,8	43,5
Rata șomajului ³	8,5	4,1	3,3	4,2	6,2	4,0	2,9
Masculin							
Rata de activitate ¹	41,2	47,9	48,2	43,2	43,1	48,3	47,8
Rata de ocupare ²	36,6	45,4	46,4	41,1	39,5	45,6	46,2
Rata șomajului ³	11,2	5,2	3,9	4,8	8,3	5,6	3,4
Feminin							
Rata de activitate ¹	36,1	42,1	42,4	38,9	37,5	43,3	42,1
Rata de ocupare ²	34,1	40,8	41,3	37,5	35,9	42,2	41,1
Rata șomajului ³	5,7	3,0	2,6	3,6	4,0	2,5	2,4

	Trimestrul I 2015	Trimestrul II 2015	Trimestrul III 2015	Trimestrul IV 2015	Trimestrul I 2016	Trimestrul II 2016	Trimestrul III 2016
Urban							
Rata de activitate ¹	43,7	44,3	45,5	46,0	44,9	45,3	45,1
Rata de ocupare ²	39,7	41,6	43,2	43,4	41,1	42,2	43,2
Rata șomajului ³	9,2	6,2	5,0	5,6	8,4	6,8	4,3
Rural							
Rata de activitate ¹	34,5	45,2	44,9	36,9	36,3	46,0	44,5
Rata de ocupare ²	31,8	44,1	44,1	35,8	34,8	45,1	43,7
Rata șomajului ³	7,8	2,5	1,8	2,8	4,0	1,9	1,8

¹ Proportia populației active de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

² Proportia populației ocupate de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

³ Proportia șomerilor BIM în populația activă

Populația după situația economică, pe sexe, medii și grupe de vîrstă în trimestrul III 2016

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Total	1337,0	1298,3	38,7	44,8	43,5	2,9
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	8,0	7,5	24,6	21,9	20,0	8,9
25-34 ani	25,1	24,9	28,9	49,8	48,1	3,3
35-49 ani	35,2	35,4	27,4	64,2	62,7	2,3
50 ani și peste	31,8	32,1	19,1	38,9	38,2	1,7
Masculin	672,3	649,7	22,7	47,8	46,2	3,4
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	9,0	8,6	18,9	24,2	22,5	7,1
25-34 ani	26,7	26,8	22,7	50,6	49,1	2,9
35-49 ani	32,2	32,1	35,6	62,4	60,0	3,7
50 ani și peste	32,1	32,5	22,7	47,4	46,3	2,4
Feminin	664,7	648,6	16,0	42,1	41,1	2,4
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	7,0	6,4	32,6	19,5	17,3	11,2
25-34 ani	23,4	23,0	37,7	49,0	47,1	3,9
35-49 ani	38,2	38,8	15,7	65,8	65,2	1,0
50 ani și peste	31,4	31,8	13,9	32,8	32,4	1,1
Urban	598,7	573,0	25,7	45,1	43,2	4,3
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	8,0	7,5	19,5	25,2	22,5	10,5
25-34 ani	27,9	27,8	31,4	52,3	49,7	4,8
35-49 ani	35,8	36,1	29,4	67,5	65,1	3,5
50 ani și peste	28,3	28,6	19,7	33,9	32,9	3,0
Rural	738,3	725,3	13,0	44,5	43,7	1,8
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	8,0	7,5	34,8	19,8	18,3	7,6
25-34 ani	22,7	22,7	24,1	47,6	46,7	1,9
35-49 ani	34,7	34,9	23,3	61,7	60,9	1,2
50 ani și peste	34,6	34,9	17,7	43,1	42,7	0,9

Șomajul înregistrat. Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 ianuarie 2017 în căutarea unui loc de muncă se aflau 26,9 mii șomeri oficial înregistrați, fiecare al șaisprezecelea fiind disponibilizat de la unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 47 la sută o constituie femeile. Doar 8% din șomerii înregistrați beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna decembrie 2016 de 1356,8 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 4 șomeri.

6.2. Situația demografică

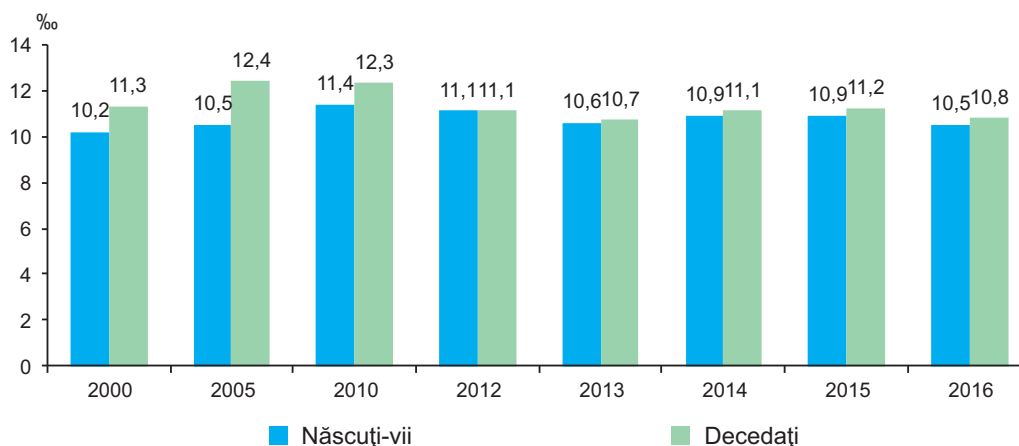
Evoluția proceselor demografice în ultimii ani se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației:

	2014	2015	2016	2016 în % față de 2015
Născuți-vii, persoane	38 616	38 610	37 390	96,8
Decedați, persoane	39 494	39 906	38 487	96,4
din care, copii sub 1 an	372	375	352	93,9
Scădere naturală	878	1296	1 097	84,6
Numărul căsătoriilor	25 624	24 709	21 916	88,7
Numărul divorțurilor	11 130	11 199	10 650	95,1

Conform datelor preliminare, în 2016 s-a înregistrat o scădere a numărului născuților-vii cu 3,2%, rata natalității constituind 10,5 născuți-vii la 1000 locuitori. Mortalitatea generală de asemenea s-a micșorat comparativ cu anul trecut cu 3,6%, rata mortalității constituind 10,8 decedați la 1000 locuitori.

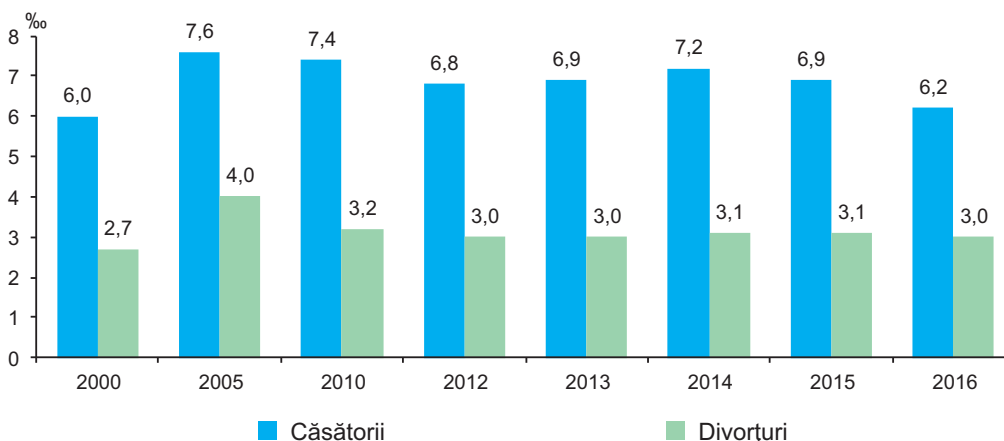
Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an a fost de 352, rata mortalității infantile constituind 9,4 decedați în vârstă sub un an la 1000 născuți-vii.

Născuți-vii și decedați la 1000 locuitori

Rata nupțialității în anul 2016 a constituit 6,2 căsătorii la 1000 locuitori, numărul căsătoriilor fiind în descreștere cu 11,3 %, iar rata divorțialității a alcătuit 3,0 divorțuri la 1000 locuitori, numărul divorțurilor de asemenea a fost în descreștere cu 4,9% față de anul 2015.

Căsătorii și divorțuri la 1000 locuitori

Structura mortalității pe clase ale cauzelor de deces relevă, că cele mai multe decese (57,0%) au drept cauză bolile aparatului circulator, tumorile maligne constituie 16,0%, bolile aparatului digestiv – 9,6%, accidentele, intoxicațiile și traumele – 7,0%, bolile aparatului respirator – 4,4%, alte clase – 6,0%.

Conform datelor preliminare evoluția proceselor demografice pe regiuni de dezvoltare¹ în 2016 se prezintă astfel:

	Mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud	UTA Găgăuzia
<i>Date absolute</i>					
Născuți-vii, persoane	10 243	9 617	10 710	5 081	1 739
Decedați, persoane	6 501	12 365	12 118	5 910	1 596
din care, copii sub 1 an	163	69	72	38	10
Sporul natural	3 742	-2 748	-1 408	-829	146
Numărul căsătoriilor	5 616	5 407	6 981	2 992	920
Numărul divorțurilor	2 817	2 606	3 442	1 435	350
<i>Rate la 1000 locuitori</i>					
Născuți-vii	12,5	9,8	10,1	9,6	10,7
Decedați	7,9	12,6	11,5	11,1	9,8
Sporul natural	4,6	-2,8	-1,4	-1,5	0,9
Căsătorii	6,9	5,5	6,6	5,6	5,7
Divorțuri	3,4	2,6	3,3	2,7	2,2

Migrațiunea populației. Potrivit informației prezentate de Ministerul Afacerilor Interne, în anul 2016 permis de ședere (permanentă și temporară) au primit 4 080 cetățeni străini și 573 repatriați.

Cetățeni străini, după țara de emigrare și scopul sosirii în anul 2016

	Numărul imigranților	inclusiv sosiți la:						Alte cauze	
		muncă		studii		imigrația de familie		persoane	%
		persoane	%	persoane	%	persoane	%		
Ucraina	734	138	18,8	38	5,2	463	63,1	95	12,9
Federația Rusă	705	44	6,2	9	1,3	444	63,0	208	29,5
Israel	594	8	1,3	572	96,3	11	1,9	3	0,5
România	464	250	53,9	18	3,9	134	28,9	62	13,3
Turcia	293	144	49,2	63	21,5	76	25,9	10	3,4
Italia	170	108	63,5	0	0,0	55	32,4	7	4,1
Statele Unite ale Americii	165	13	7,9	1	0,6	7	4,2	144	87,3
India	80	12	15,0	62	77,5	4	5,0	2	2,5
Azerbaidjan	61	35	57,4	9	14,7	15	24,6	2	3,3
Germania	47	18	38,3	1	2,1	7	14,9	21	44,7
Belarus	36	7	19,5	0	0,0	26	72,2	3	8,3
China	36	20	55,6	11	30,5	5	13,9	0	0,0
Armenia	33	5	15,2	0	0,0	24	72,7	4	12,1
Polonia	31	25	80,6	0	0,0	2	6,5	4	12,9
Alte țări	631	225	35,7	85	13,4	169	26,8	152	24,1
Total	4 080	1 052	25,8	869	21,3	1 442	35,3	717	17,6

Conform datelor Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, pe parcursul anului trecut din țară au plecat pentru a se stabili cu domiciliul permanent în străinătate 2 507 persoane. Cele mai active legături migraționale se mențin cu Rusia și SUA (corespunzător 857 și 623 emigranți). Numărul cetățenilor Republicii Moldova, ce și-au ales noul domiciliu în Ucraina a constituit 375 persoane, în Germania - 285 și în Israel - 181. Majoritatea emigranților, atât femei, cât și bărbați, fac parte din grupele de vârstă de la 15 pînă la 44 de ani.

Migrația internă. Pe parcursul anului 2016, și-au schimbat locul de trai în interiorul țării 33,3 mii persoane. Intensitatea migrației interne poate fi măsurată după numărul de sosiri și plecări la 1000 de locuitori. Indicele de mobilitate al populației, în anul 2016, a înregistrat o valoare de 9,4 persoane la 1000 de locuitori comparativ cu 10,9 în anul 2015.

Intensitatea de plecări este mai mare în 16 raioane față de media pe țară. Cel mai mare număr relativ de plecări s-a constatat în raioanele: Dondușeni, Drochia, Florești, Fălești, Ocnița, Rîșcani, Sîngerei, Soroca, Călărași, Dubăsari, Rezina, Ungheni, Căușeni, Cantemir, Cimișlia și Leova (10-14 plecați la 1000 locuitori), iar 15 - în raionul Telenești și Soldănești. Ca și în anul precedent un număr mai mic de plecări au fost în municipiul Bălți, raioanele Briceni, Edineț, Glodeni, Anenii Noi, Criuleni, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Strășeni, Basarabeasca, Cahul, Ștefan-Vodă, Taraclia și UTA Găgăuzia (mai puțin de 9 plecați la 1000 locuitori).

¹ Fără cazurile de înregistrare a actelor de stare civilă din partea stîngă a Nistrului și mun. Bender

Intensitatea de sosiri a fost mai mare în municipiul Chișinău (16 sosiți la 1000 locuitori). În termeni absoluți, cele mai multe sosiri au fost înregistrate în municipiul Chișinău (13 mii persoane), municipiul Bălți (1,2 mii persoane) și în raioanele Ialoveni, Orhei, Strășeni, Cahul și Ungheni (aproximativ 1,0 mii persoane). Soldul pozitiv al migrației interne este întâlnit în municipiile Chișinău și Bălți, și în raionul Ialoveni.

În mare parte, migranții interni (mai mult de 89%) sunt persoane în vârstă aptă de muncă, cu o predominanță a grupei de vârstă 20-49 ani. Fluxul de sosiri / plecări, privit prin prisma de gen, a constituit 57% femei și respectiv 43% bărbați. Aproximativ 2/3 din numărul total al populației care și-au schimbat locul de trai în anul 2016 provin din mediul rural.

6.3. Ocrotirea sănătății

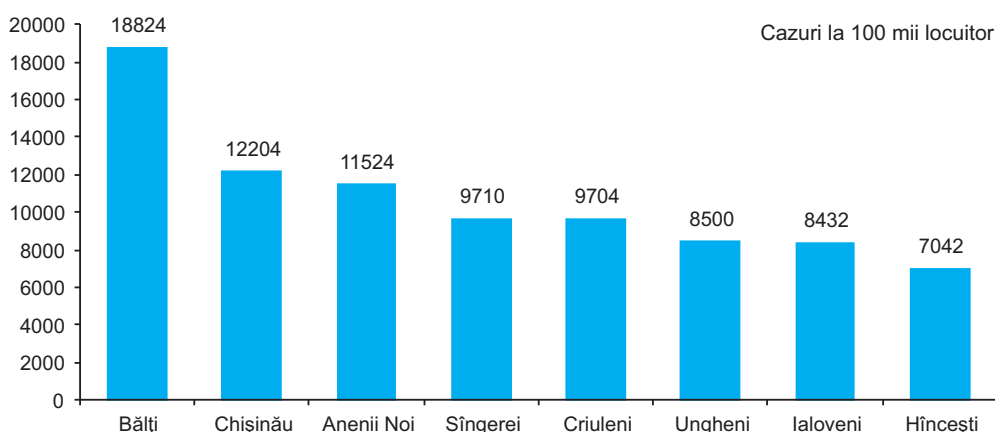
Conform informației preliminare a Ministerului Sănătății, morbiditatea populației pe unele boli infecțioase în anul 2016 se caracterizează prin majorarea cazurilor de morbiditate prin hepatite virale – de 2,2 ori, parotidită epidemică și varicelă. Totodată, pe parcursul anului 2016 au fost înregistrate mai puține cazuri de dizenterie bacteriană, tuberculoza organelor respiratorii, gripă, sifilis, pediculoză etc.

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecțioase

	2012	2013	2014	2015	2016	2016 în% față de 2015
Infecții intestinale						
Infecții intestinale acute	18606	15940	17270	16489	15095	91,5
inclusiv dizenterie bacteriană	464	355	184	111	81	72,9
Hepatite virale						
Hepatite virale – total	163	241	628	379	837	de 2,2 ori
din care:						
Hepatita A	5	107	490	278	746	de 2,7 ori
Hepatita C	67	49	61	48	46	95,8
Infecții imunodirijabile						
Varicela	9699	9285	8796	7987	10891	136,4
Hepatită virală B	57	58	46	32	22	68,7
Parotidită epidemică	120	54	55	66	105	159,1
Infecții respiratorii acute						
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple sau nedeterminate	199095	260870	239155	286960	281243	98,0
Gripă	209	2422	522	1965	1642	83,6
Boli infecțioase „social determinate”						
Tuberculoza organelor respiratorii	3159	3068	2726	2413	2325	96,3
Sifilis	2201	2103	1714	1809	1501	82,9
Infecție gonococică	1138	965	981	918	758	82,6
Pediculoză	3031	2719	3039	3148	2546	80,8

În structura bolilor infecțioase cele mai răspândite rămân a fi infecțiile respiratorii acute. În anul 2016 la 100 mii populație revin în medie 7,9 mii cazuri de morbidității prin infecții respiratorii acute, cel mai mare nivel al incidenței fiind înregistrat în mun. Bălți și Chișinău, respectiv 18,8 mii cazuri și 12,2 mii cazuri la 100 mii populație. În aspect teritorial, se evidențiază raioanele: Anenii Noi – 11,5 mii cazuri la 100 mii populație, Sîngerei și Criuleni câte – 9,7 mii cazuri etc.

Morbiditatea populației prin infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple în anul 2016

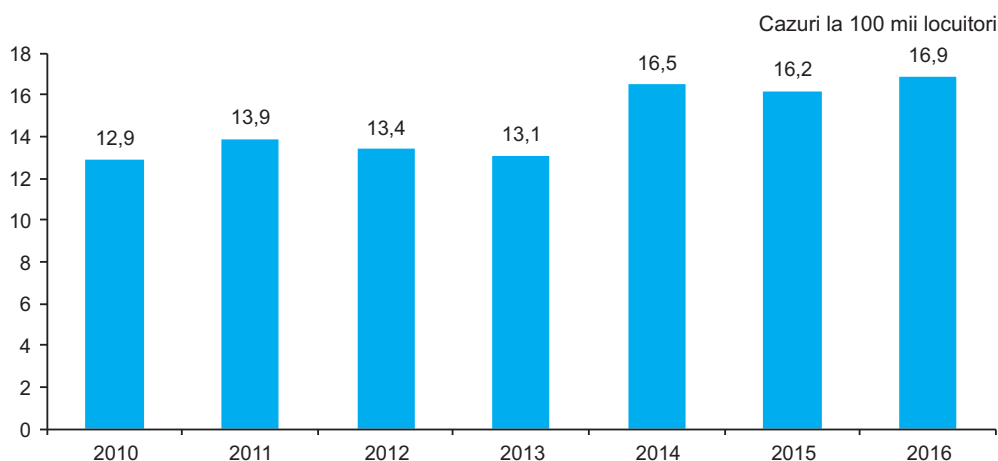

Aproape fiecare al doilea caz de infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple se înregistrează în cazul copiilor. Cele mai multe cazuri au fost înregistrate în mun. Chișinău – (64,4 mii sau 50,1 mii cazuri la 100 mii populație), mun. Bălți (21,1 mii sau 84,2 mii cazuri la 100 mii populație), raioanele Anenii Noi (6,9 mii sau 40,8 mii cazuri la 100 mii populație), Hîncești (6,1 mii sau 23,9 mii cazuri la 100 mii populație), Ialoveni (5,9 mii sau 26,9 mii cazuri la 100 mii populație), Ungheni (5,7 mii sau 22,0 mii cazuri la 100 mii populație) etc.

În cazul morbidității de boli „social determinate” se remarcă o diminuare, îndeosebi a cazurilor de pediculoză și cazurilor de infecții gonococice, respectiv cu 602 și 160 cazuri.

Numărul purtătorilor virusului imunodeficienței umane (HIV) în anul 2016 a constituit 603 persoane sau cu 29 cazuri mai mult comparativ cu anul 2015, iar la 100 mii populație revin în medie 16,9 cazuri de HIV. Totodată, au fost înregistrate 241 cazuri de boală SIDA.

Purtători ai virusului imunodeficienței umane (HIV)

6.4. Învățămînt

Învățămîntul primar și secundar general. Rețeaua instituțiilor de învățămînt primar și secundar general în anul de studii 2016/17 este formată din 1291 unități, inclusiv 122 școli primare, 788 gimnazii, 366 licee și 15 școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică. Comparativ cu anul de studii precedent numărul instituțiilor de învățămînt primar și secundar general s-a diminuat cu 32 unități.

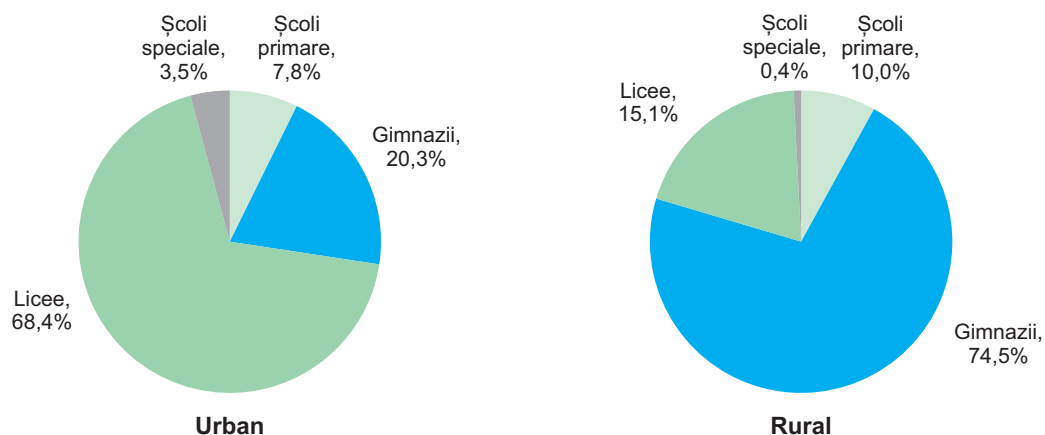
Instituții de învățămînt primar și secundar general

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2016/17 în % față de 2015/16
Total	1 397	1 374	1 347	1 323	1 291	97,6
școli primare	108	112	105	118	122	103,4
gimnazii	767	771	794	794	788	99,3
licee	494	468	426	394	366	92,9
școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	28	23	22	17	15	88,2

Sectorul public este reprezentat de 1275 instituții, iar numărul instituțiilor cu proprietate nestatală a înregistrat cifra de 16 unități.

Numărul instituțiilor din mediul urban s-a micșorat cu 6 unități față de anul de studii precedent și constituie 320 unități, iar 971 instituții funcționează în mediul rural (cu 26 unități mai puțin). Totodată, din total instituții din mediul urban cea mai mare pondere revine liceelor (68 la sută), iar în mediul rural prevalează gimnaziile cu o pondere de 74 la sută. În mediul rural și-au sistat activitatea 20 școli primare și 6 gimnazii. Deasemenea, pentru 23 licee a fost schimbat statutul în gimnaziu, iar 22 gimnazii au fost reorganizate în școli primare.

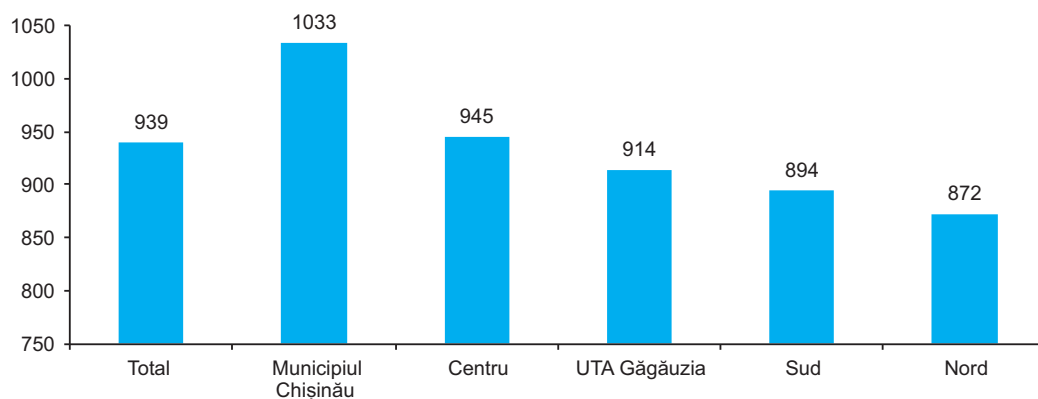
Structura instituțiilor de învățămînt primar și secundar general în anul de studii 2016/17 pe medii

Contingentul de elevi. La începutul anului de studii 2016/17, în învățămîntul primar și secundar general au fost cuprinși 333,7 mii elevi, fiind practic la nivelul anului de studii precedent. Majoritatea elevilor din învățămîntul primar și secundar general (98,6%) studiază în instituții publice, iar în instituțiile private sunt încadrați 4,8 mii persoane.

În medie la 10 mii locuitori revin 939 elevi din învățămîntul primar și secundar general, față de 941 în anul de studii 2015/16.

Numărul de elevi la 10 mii locuitori pe regiuni de dezvoltare, în anul de studii 2016/17

Pe parcursul ultimilor ani, în structura elevilor pe niveluri educaționale se atestă o creștere a ponderii elevilor cuprinși în învățământul primar, care în anul de studii curent constituie 41,8%. Ponderea elevilor care au urmat cursurile învățământului gimnazial reprezintă 47,8%, iar 10,4% elevi sînt cuprinși în învățământul liceal.

Învățământul special se desfășoară în 15 instituții. În anul de studii 2016/17 numărul elevilor din aceste instituții a constituit 860 persoane, reducîndu-se comparativ cu anul de studii 2015/16 cu 16,7%. Marea majoritate a copiilor din cadrul acestor instituții sînt elevi cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală – 64,2%.

În același timp, în școlile obișnuite au fost integrați 8,7 mii copii cu necesități speciale și 1,4 mii copii – cu dizabilități.

Elevi cu cerințe educaționale speciale și cu dizabilități, în anii de studii 2012/13-2016/17

mii persoane

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2016/17 în % față de 2015/16
Total	4,6	6,3	9,2	11,4	11,0	96,5
școli obișnuite	2,3	4,5	7,7	10,4	10,1	97,1
școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	2,3	1,8	1,5	1,0	0,9	90,0

Învățământul seral. La începutul anului de studii 2016/17, în învățământul seral erau cuprinși 1038 persoane sau 0,3% din numărul total al elevilor din învățământul primar și secundar general. Numărul absolvenților care au primit certificat de studii gimnaziale a constituit 19 persoane, iar numărul celor care au primit diploma de bacalaureat este de 453 persoane.

Învățământul profesional tehnic. În anul de studii 2016/17 numărul de instituții de învățămînt profesional tehnic constituie 86 unități, din care 11 centre de excelență, 32 colegii și 43 școli profesionale. În învățămîntul profesional tehnic sunt cuprinși 48,8 mii elevi, inclusiv 14,4 mii – în centre de excelență, iar cîte 17,2 mii – în colegii și școli profesionale.

Învățământul profesional tehnic secundar. La începutul anului de studii 2016/17, numărul de elevi în *învățămîntul profesional tehnic secundar* a constituit 19,0 mii persoane, prezentînd o creștere cu 18,0% față de anul de studii precedent. Creșterea numărului de elevi a fost determinată de majorarea duratei programului de instruire de un an – pînă la doi ani (în baza studiilor gimnaziale), ca urmare a reformei învățămîntului profesional tehnic.

Indicatorii principali din învățămîntul profesional tehnic secundar

mii persoane

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2016/17 în % față de 2015/16
Numărul de elevi	19,6	18,2	17,5	16,1	19,0	118,0
Înmatriculați	11,9	11,2	10,9	9,4	8,3	88,3
Absolvenți	10,4	10,4	9,7	9,2	3,6	39,1

În anul de studii 2016/17, în *învățămîntul profesional tehnic secundar* au fost înmatriculate 8,3 mii persoane, sau cu 11,7% mai puțin comparativ cu anul de studii precedent. Majoritatea elevilor au fost înmatriculați în baza certificatului de absolvire al gimnaziului (93,1%). Distribuția pe programe relevă că, 68,5% din total înmatriculați au optat pentru instruirea într-o meserie (cu 11 puncte procentuale mai mult comparativ cu anul de studii 2015/16), 23,7% – pentru instruirea în meserii conexe (pentru prima dată), 3,4% – pentru învățămîntul dual (cu 2,3 puncte procentuale mai mult) și 4,4% pentru instruirea într-o meserie în baza studiilor liceale sau a studiilor medii de cultură generală (cu 3,7 puncte procentuale mai puțin).

În anul de studii 2016/17, cele mai solicitate meserii sînt următoarele: bucătar (7,3% din total înmatriculați), mecanic auto (7,3%), operator pentru suport tehnic al calculatoarelor (5,4%), tencuitor (4,9%), electrogazosudor-montator (4,0%), cusător (3,1%), cusătoreasă în industria confecțiilor (2,8%), etc. Totodată, unele meserii dintre acestea se regăsesc și în meseriile conexe. Astfel, se remarcă preferințe pentru următoarele meserii conexe: electrogazosudor-montator – tăietor cu gaze (4,6%), croitor confecționar îmbrăcăminte după comandă – cusător (3,2%), electromontor utilaj electric – lăcătuș-electrician utilaj electric (3,1%), bucătar – chelner (2,4%), electrician-electronist auto – mecanic auto (2,1%), tencuitor – placator cu plăci (1,6%), etc.

În anul 2016 numărul de absolvenți a constituit 3,6 mii persoane, ce este cu peste 60 la sută mai puțin comparativ cu anul precedent.

Învățământul profesional tehnic postsecundar. La începutul anului de studii 2016/17, numărul total de elevi din *învățământul profesional tehnic postsecundar* a înregistrat 29,8 mii persoane, prezentînd o ușoară descreștere în comparație cu anul de studii precedent (cu 2,0%). Majoritatea elevilor își făc studiile în instituțiile de stat (94,1% din total elevi).

Indicatorii principali din învățământul profesional tehnic postsecundar

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	mii persoane
						2016/17 în % față de 2015/16
Numărul de elevi	30,7	29,3	29,8	30,4	29,8	98,0
Înmatriculați	8,8	8,2	9,0	8,9	8,2	92,1
Absolvenți	7,4	7,4	6,5	6,3	6,8	107,9

În anul de studii 2016/17, în *învățământul profesional tehnic postsecundar* au fost înmatriculate 8,2 mii persoane, fiind în scădere cu 7,9% comparativ cu anul de studii precedent. Din totalul elevilor înmatriculați, circa 90% au fost înmatriculați în baza certificatului de absolvire al gimnaziului. Numărul elevilor înmatriculați cu finanțare bugetară a constituit 3,9 mii elevi, fiind redus cu 8,0% comparativ cu anul de studii 2015/16.

În anul de studii 2016/17 se remarcă preferințe pentru următoarele specialități: îngrijirea bolnavilor (8,3% din total înmatriculați), contabilitate (7,4%), turism (3,9%), medicină (3,8%), asistență socială (3,6%), exploatarea tehnică a transportului auto (3,1%), frizerie și cosmetică (3,1%), calculatoare (3,0%), etc.

În anul 2016, numărul absolvenților a constituit 6,8 mii persoane, înregistrînd o creștere cu 8 la sută comparativ cu anul precedent.

Învățământul superior. În anul de studii 2016/17, rețeaua instituțiilor de învățămînt superior este formată din 30 unități, inclusiv 19 instituții de stat și 11 – nestatale¹. Numărul de studenți din învățămîntul superior a constituit 74,7 mii persoane, cu 7 mii persoane sau 8,6% mai puțin comparativ cu anul de studii 2015/16. În instituțiile de stat își făc studiile 83 la sută din totalul studenților.

Distribuția studenților pe programe se prezintă în felul următor: la începutul anului de studii 2016/17, la studii superioare de licență (Ciclul I) numărul de studenți a constituit 56,6 mii persoane, studii de master (Ciclul II) – 13,6 mii persoane, studii integrate² – 0,8 mii persoane și la studii superioare medicale și farmaceutice – 3,7 mii persoane.

Indicatorii principali din învățămîntul superior

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	mii persoane
						2016/17 în % față de 2015/16
Numărul de instituții	34	32	31	31	30	96,8
Numărul de studenți, mii persoane ³	102,5	97,3	89,5	81,7	74,7	91,4
Înmatriculați, mii persoane	28,1	26,4	24,4	24,6	22,1	89,8
Absolvenți, mii persoane	26,7	24,8	24,3	23,6	21,9	92,8

În anul de studii 2016/17, în învățămîntul superior au fost înmatriculate 15,4 mii persoane la Ciclul I⁴ (în scădere cu 12,8% față de anul de studii precedent) și 6,7 mii persoane la Ciclul II (în descreștere cu 2,9%). Numărul studenților înmatriculați la Ciclul I cu finanțare bugetară s-a redus cu 6,3% față de anul de studii 2015/16 constituind 5,4 mii persoane, iar numărul studenților înmatriculați la Ciclul II cu finanțare bugetară a constituit 3,7 mii, practic la nivelul anului de studii precedent. Peste trei pătrimi din numărul total al studenților înmatriculați la Ciclul I au fost admiși în baza studiilor liceale.

Cele mai solicitate domenii generale de studii la Ciclul I sînt: științe economice – 23,0% din total înmatriculați, educație – 14,7%, inginerie și activități ingineresti – 12,2%, drept – 11,3%. La Ciclul II pentru domeniul educație au optat 19,8% din total înmatriculați, fiind urmat de științele economice – 19,6%, drept – 18,4%, inginerie și activități ingineresti – 6,7%, etc.

În anul 2016, Ciclul I au absolvit 15,1 mii persoane, Ciclul II – 6,1 mii persoane și studiile superioare medicale și farmaceutice – 0,6 mii persoane.

¹ A fost sistată activitatea Institutului Nistreen de Economie și Drept din Bălți

² Specialitatea „Arhitectura” și domeniul „Medicina veterinară”

³ Exclusiv străini

⁴ Inclusiv studii medicale și farmaceutice

6.5. Infracțiuni

Conform informației Ministerului Afacerilor Interne, pe parcursul anului 2016 s-au înregistrat 41,9 mii infracțiuni sau cu 5 la sută mai mult comparativ cu anul 2015. Din numărul total de infracțiuni înregistrate 1398 cazuri sau 3,3% revin celor excepțional de grave și deosebit de grave, 6,9 mii cazuri (16,6%) – celor grave, iar cea mai mare parte revine infracțiunilor puțin grave - 23,1 mii cazuri (55,1%), numărul infracțiunilor ușoare a rămas aproape la nivelul anului precedent. Numărul infracțiunilor înregistrate la 10 mii locuitori a constituit 117 crime față de 111 crime în anul 2015. În municipiul Chișinău rata infracționalității a constituit 181 crime la 10 mii populație, ceea ce depășește nivelul mediu pe țară de 1,5 ori. Un nivel înalt al criminalității a fost înregistrat de asemenea și în municipiul Bălți –127 crime la 10 mii locuitori.

Numărul infracțiunilor înregistrate

	2012	2013	2014	2015	2016
Infracțiuni înregistrate – total	36615	38157	41786	39782	41921
din care:					
excepțional de grave	169	163	154	193	194
deosebit de grave	1035	1109	1222	1233	1204
grave	7141	6471	6714	6720	6950
puțin grave	19907	21185	22751	21357	23116
ușoare	8363	9229	10945	10279	10457

În anul 2016 u fost înregistrate tendințe de creștere a numărului de infracțiuni contra securității și a ordinii publice cu 11,5%, îndeosebi s-a majorat numărul cazurilor de huliganism cu 13,9%. De asemenea, a crescut numărul cazurilor de pungășii cu 58,1%, de șantaj - cu 37,3%, de escrocherii - cu 15,1%, de viol - cu 12,5%, de omor - cu 6,8%. Totodată, au fost înregistrate mai puține cazuri de infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale, contra familiei și minorilor, infracțiuni economice.

Numărul infracțiunilor înregistrate după tip

	2012	2013	2014	2015	2016	2016 în % față de 2015
Infracțiuni înregistrate – total	36615	38157	41786	39782	41921	105,4
din care:						
Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei	1755	1647	1542	1389	1505	108,4
din acestea:						
omor	223	215	172	177	189	106,8
vătămări intenționate grave	325	324	320	252	250	99,2
Infracțiuni privind viața sexuală	617	608	647	639	642	100,5
inclusiv violuri	360	349	352	303	341	112,5
Infracțiuni contra patrimoniului	18751	20391	21875	20588	22440	108,9
din acestea:						
furturi	14294	15378	16729	15363	16238	105,7
țilhării	167	146	125	113	128	113,3
jafuri	1175	1144	1127	994	1082	108,8
escrocherii	1651	2065	2068	2077	2390	115,1
pungășii	540	741	836	1011	1598	158,1
șantaj	64	88	77	67	92	137,3
Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale	1785	1305	1439	1362	1330	97,6
inclusiv infracțiuni legate de droguri	1575	1166	1288	1191	1153	96,8
Infracțiuni contra familiei și minorilor	953	1474	2423	2058	1836	89,2
din acestea, trafic de copii	20	20	24	38	28	73,7
violență în familie	815	1346	2283	1935	1693	87,5
Infracțiuni economice	1928	1002	1305	1429	1132	79,2
din acestea:						
contrabanda	163	151	216	229	240	104,8
fabricarea banilor falși	1156	344	286	433	216	49,9
Infracțiuni contra securității și a ordinii publice	1514	1625	1804	1752	1954	111,5
inclusiv huliganism	1284	1444	1614	1491	1699	113,9

Pe parcursul anului 2016, fiecare a patra infracțiune a fost săvârșită în locuri publice, iar cu aplicarea armelor de foc, explozivelor și grenadelor au fost înregistrate 91 de cazuri, inclusiv 31 cazuri de huliganism, 26 cazuri de vătămări intenționate, 9 cazuri de tâlhării și 8 cazuri de omor.

În urma infracțiunilor săvârșite pe parcursul anului 2016 au decedat 642 persoane sau cu 46 persoane mai mult comparativ cu anul 2015. Principale cauze de deces fiind accidentele rutiere (36,7%), omorurile (23,5%) și violența în familie (2,8%).

Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 16,2 sunt săvârșite de persoane în vârstă aptă de muncă, dar fără ocupație. Ponderea infracțiunilor săvârșite de către minori sau cu participarea acestora a constituit 2,1% în total infracțiuni. La 10 mii locuitori cu vârsta de până la 18 ani revin în medie 19 infractori.

În anul 2016 au fost înregistrate 2472 accidente rutiere, numărul acestora fiind în descreștere cu 3,4% față de anul precedent. În fiecare zi, în medie s-au produs circa 7 accidente rutiere, în urma cărora și-au pierdut viața 311 persoane, inclusiv 15 copii; totodată, 2924 persoane au fost traumatizate, din care 410 copii.

Numărul accidentelor rutiere

	2012	2013	2014	2015	2016	2016 în % față de 2015
Numărul accidentelor rutiere	2713	2605	2537	2559	2472	96,6
Persoane care au decedat în urma accidentelor rutiere	441	301	324	300	311	103,7
din care, copii	44	21	21	21	15	71,4
Persoane traumatizate în urma accidentelor rutiere	3510	3220	3401	3063	2924	95,5
din care, copii	610	545	339	384	410	106,8

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne, numărul incendiilor în anul 2016 s-a micșorat cu 8 la sută comparativ cu anul precedent, alcătuiind 1664 cazuri. În rezultatul incendiilor au fost înregistrate 111 cazuri de deces, traumatizate 57 persoane.

Numărul incendiilor și cazurilor de deces

	2012	2013	2014	2015	2016	2016 în % față de 2015
Numărul incendiilor	1984	1746	1890	1816	1664	91,6
Persoane care au decedat în urma incendiilor	150	120	118	105	111	105,7
din care, copii	6	11	-	4	8	de 2 ori
Persoane traumatizate	59	47	53	45	57	126,7

Director general

Vitalie VALCOV

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Datele privind principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în anul 2016 sînt preliminară și în edițiile ulterioare pot fi precizate.

PRODUSUL INTERN BRUT

Produsul intern brut (PIB) – principalul agregat macroeconomic al sistemului conturilor naționale care reprezintă rezultatul final al activității de producție din unitățile producătoare rezidente și care corespunde valorii bunurilor și serviciilor produse de către aceste unități pentru consumul final.

La etapa de producție PIB constituie suma valorii adăugate brute pe activități economice, iar la etapa de utilizare – valoarea bunurilor și serviciilor destinate pentru consumul final, formarea brută de capital și exportul net de bunuri și servicii.

Producția include toate produsele fabricate și serviciile prestate în cursul unei perioade contabile.

Consumul intermediar reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate ca intrări în cursul producției, excluzând consumul de capital fix, și care sînt fie transformate, fie consumate în totalitate în timpul procesului de producție.

Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM) se măsoară indirect convențional prin soldul dintre dobânzile încasate și cele plătite de instituțiile financiare, fiind rezultatul activității de intermediere financiară a acestora. Deoarece serviciile de intermediere financiară indirect măsurate nu pot fi repartizate pe tipuri de activități, prin convenție, acestea sunt alocate consumului intermediar al unei unități speciale, numită unitate fictivă. Unitatea fictivă are o producție nulă, un consum intermediar egal cu valoarea SIFIM și o valoare adăugată brută egală, dar de semn contrar.

Valoarea adăugată brută corespunde producției totale de bunuri și servicii, diminuată cu consumul intermediar.

Impozite pe produse – impozite prelevate proporțional cu cantitatea sau valoarea bunurilor și serviciilor produse, comercializate sau importate de rezidenți. Din ele fac parte taxa pe valoarea adăugată, accize, impozite pe bunurile și serviciile importate.

Subvenții pe produse – sumele vărsate pe unitatea de bun sau serviciu produsă sau importată.

Impozite nete pe produse – impozite pe produse minus subvenții pe produse.

Consumul final reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate pentru satisfacerea directă a necesităților umane, fie ele individuale sau colective. Consumul final acoperă consumul final al gospodăriilor, administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Consumul final al gospodăriilor populației însumează toate bunurile și serviciile utilizate pentru satisfacerea directă a nevoilor individuale ale gospodăriilor rezidente.

Consumul final al administrației publice cuprinde cheltuielile administrației publice pentru procurarea bunurilor și serviciilor în folosul colectivității sau al unor grupuri de gospodării.

Consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației reprezintă cheltuielile acestor unități pentru procurarea bunurilor și serviciilor în vederea furnizării lor gratis gospodăriilor populației cu titlu de transferuri sociale în natură.

Formarea brută de capital arată procurarea netă a bunurilor și serviciilor de către unitățile rezidente, produse în perioada considerată, dar nu și consumate. Cuprinde formarea brută de capital fix, variația stocurilor.

Formarea brută de capital fix reprezintă valoarea bunurilor durabile dobândite de unitățile rezidente în scopul de a fi utilizate ulterior în procesul de producție.

Variația stocurilor reprezintă diferența între stocul de la sfârșitul perioadei considerate și cel inițial. Stocurile reprezintă bunurile, altele decât cele de capital fix, deținute la un moment dat de unitățile de producție.

Exportul net de bunuri și servicii se determină ca diferența între exportul de bunuri și servicii și importul de bunuri și servicii.

Ajustări sezoniere. Pe lângă calculele brute ale Produsului intern brut trimestrial se efectuează și calcule ajustate sezonier. Ajustarea sezonieră are drept scop eliminarea efectelor sezoniere din cadrul seriei de date pentru a se evidenția evoluția economică reală din perioade consecutive, exprimată în rate de creștere/descrescere a trimestrului curent față de trimestrul precedent.

Produsul intern brut se calculează în prețuri de bază, de piață (PIB nominal) și prețuri comparabile (PIB real).

Prețul de bază reprezintă prețul primit de producător pentru o unitate de bun și serviciu, excluzând impozitele pe produse și incluzând subvențiile pe produse.

Prețul de piață include marjele comercială și de transport, impozitele pe produse și exclude subvențiile pe produse. Pentru excluderea influenței diferitelor taxe pe impozite și subvenții în diferite activități economice asupra structurii producției și a exploatării veniturilor, indicatorii de ramură se calculează în prețuri de bază.

Recalcularea în prețuri comparabile se efectuează atât pentru produsul intern brut pe resurse, cât și pe componentele de utilizări.

– deflatarea datelor în prețuri curente în perioada de raport cu utilizarea indicilor de preț respectivi;
– extrapolarea datelor în prețuri curente în anul de bază utilizând indicii volumului fizic sau indicatori cantitativi.

La recalcularea componentelor produsului intern brut pe utilizări se utilizează, atât indici de preț respectivi (indicii prețurilor de consum, indicele de preț pentru investiții ș.a.), cât și indicatori cantitativi.

Indicele-deflator al produsului intern brut – raportul produsului intern brut, calculat în prețuri curente de piață la volumul produsului intern brut calculat în prețuri comparabile. Spre deosebire de indicii de prețuri la bunuri și servicii, deflatorul produsului intern brut caracterizează schimbarea remunerării muncii, excedentului brut de exploatare/venitului mixt brut, consumului de capital fix în rezultatul modificării prețurilor, precum și a masei nominale a impozitelor nete.

Economia neobservată se definește ca ansamblul activităților „lipsă” în informația de bază utilizată la elaborarea conturilor naționale, fie din motivul că acestea sânt activități ascunse, ilegale, informale sau că reprezintă producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu, fie în rezultatul neajunsurilor în sistemul colectării datelor. Incluzerea acestora în conturile naționale se numește **măsurarea (estimarea) economiei neobservate**.

Producția în sectorul informal se determină ca activitate economică efectuată de întreprinderi necorporative neînregistrate ale gospodăriilor casnice și/sau talia cărora după numărul salariaților e sub censul stabilit și care produc producție destinată pieței.

Producția ascunsă în sectorul formal reprezintă producția legală neînregistrată de organele administrative și fiscale și neraportată lor de către agenții economici cu scopul evaziunii impozitelor, contribuțiilor de asigurări sociale, nerespectarea legii în privința salariului minim, a numărului de ore lucrate, necompletarea chestionarelor administrative, fiscale sau statistice etc.

Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu este determinată ca activitate economică, în rezultatul căreia gospodăriile casnice consumă sau acumulează bunurile și serviciile produse de ele înseși.

Producția ilegală reprezintă producția de bunuri și servicii a căror vânzare, distribuire sau posesie este interzisă de lege sau care în mod obișnuit este legală, dar devine ilegală când se realizează de persoane neautorizate.

INDUSTRIE

Cercetările statistice ale producției industriale cuprind activitățile încadrate în secțiunile B „Industria extractivă”, C „Industria prelucrătoare”, D „Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat” și E „Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare” conform Clasificatorului Activităților Economiei Moldovei CAEM, Rev.2.

Cercetările statistice cuprind:

- **lunar** – întreprinderile, în special, cu activitate principală de industrie, cu numărul personalului de la 20 persoane în sus - exhaustiv și cele cu numărul personalului de la 4 la 19 persoane – prin eșantion aleatoriu. Cu titlu de excepție în cercetările lunare mai sânt incluse unele unități industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale, care ocupă o pondere importantă în activitatea industrială corespunzătoare, cum ar fi sectoarele de producere a cărnii de pasăre a unor fabrici avicole, unitățile de producere a pâinii și produselor de patiserie proaspete, altor produse alimentare din cadrul întreprinderilor de comerț, etc.

- **anual** – întreprinderile cu activitate principală de industrie și unitățile industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale - exhaustiv.

Indicatorul **Valoarea producției fabricate** în prețuri curente este calculat pentru producția destinată vânzării (include și valoarea stocurilor evaluate la prețuri de vânzare). Pentru producția fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare.

Indicele producției industriale (exprimat în procente) este calculat prin metoda raportării valorii producției în luna de raport la media lunară a anului de bază 2012 (bază fixă). Este un indice valoric de tip Laspeyres. La calcularea indicelui valoarea producției include costul materiei prime a clientului. Pentru a obține un indice de volum al producției industriale, începând cu nivelul claselor CAEM (primele 4 semne ale codului CAEM) indicele valoric în prețuri curente este deflatat cu indicele de preț al producției industriale. Pentru agregarea indicilor de la nivelele inferioare la cele superioare ale clasificării sânt utilizate doua tipuri de ponderi: la nivelele inferioare ale clasificării (cod produs conform nomenclatorului PRODMOLD, cod grup de produse conform clasificatorului CSPM) se folosește valoarea producției fabricate în anul de bază pentru fiecare cod. La nivelele superioare: clase, grupe, diviziuni, secțiuni CAEM și Totalul general, este utilizată Valoarea adăugată brută a anului de bază, calculată în sistemul Conturilor Naționale.

Pentru colectarea datelor privind **producția fizică** a produselor industriale este utilizat Nomenclatorul de produse și servicii industriale PRODMOLD-2013, armonizat la standardul european PRODCOM, lista 2013.

AGRICULTURĂ

Producția agricolă în expresie valorică este evaluată în prețuri curente și include producția vegetală și animală, precum și valoarea serviciilor destinate pieței prestate de către întreprinderile de deservire a agriculturii și întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești producătoare de producție agricolă și servicii nedestinate pieței, prestate de către instituțiile și organizațiile bugetare. Pentru calcularea indicelui volumului fizic al producției agricole se utilizează prețurile comparabile, în care se estimează producția vegetală și animală. Până în anul 2012 în calitate de prețuri comparabile au fost utilizate prețurile anului 2005, iar începând cu anul 2013 la calcularea producției agricole în calitate de prețuri comparabile se utilizează prețurile medii ale anului precedent.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole. În expresie valorică, la valoarea recoltei globale se adaugă valoarea cheltuielilor pentru înființarea și întreținerea plantațiilor multianuale până la intrarea pe rod.

Volumul producției animaliere se determină prin mărimea masei vii a prăsilii obținute, a sporului la creșterea al vitelor și păsărilor tinere, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lână, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

INVESTIȚII ÎN CAPITAL FIX

Investițiile în active materiale pe termen lung reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altele în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social culturală.

Investițiile reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate **creării de noi active materiale pe termen lung**, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția, reparația capitală celor existente, precum și valoarea serviciilor legate de transferul de proprietate al activelor pe termen lung.

TRANSPORTURI

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri, adică deplasarea unei tone de marfă la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați exprimă numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuități de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri, adică deplasarea unui pasager la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.

Mărfuri și pasageri transportați, parcursul mărfurilor și pasagerilor se determină în baza datelor centralizate pe transportul feroviar și aerian și prezentate, respectiv de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, precum și datelor rapoartelor statistice centralizate pe transportul auto, fluvial și troleibuze.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul rutier** cuprinde datele centralizate ale cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transporturi rutiere de mărfuri, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transporturi rutiere de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

În **transportul feroviar** volumul mărfurilor transportate include transportul mărfurilor în trafic intern, mărfurile intrate (import) și ieșite (export) și cele în tranzit.

Pasagerii transportați și parcursul pasagerilor cu autobuze (inclusiv microbuze) – calculați în baza rapoartelor statistice primite de la persoane juridice și fizice care efectuează transporturi terestre de pasageri. cu transportul public, exceptând transportările urbane realizate de întreprinderile individuale în orașele-reședință și orașele UTA Găgăuzia.

TURISM

Datele privind **capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică** provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Prin **structură de primire turistică** cu funcțiuni de cazare turistică se înțelege orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Sosirea unui turist într-o structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se înregistrează când o persoană este înscrisă în registrul structurii respective, pentru a fi găzduită una sau mai multe nopți neîntrerupte. În fiecare structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se consideră o singură sosire pe turist, indiferent de numărul de înnoptări rezultate din șederea sa neîntreruptă.

Înnoptarea reprezintă intervalul de 24 de ore, începînd cu ora hotelieră, pentru care o persoană este înregistrată în evidența structurii de cazare turistică și beneficiază de găzduire în contul tarifului aferent spațiului ocupat, chiar dacă durata de ședere efectivă este inferioară intervalului menționat. Sunt incluse aici și înnoptările aferente paturilor instalate suplimentar (plătite de turiști).

Indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune exprimă relația între capacitatea de cazare în funcțiune și utilizarea efectivă a acesteia de către turiști, într-o perioadă determinată. Rezultă din calcul prin împărțirea numărului total de înnoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă.

Durata medie de înnoptări a unui turist se calculează prin împărțirea numărului de înnoptări realizate la numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare.

Datele pentru **activitatea turistică** provin din rapoartele statistice prezentate de către agenții economici (agențiile de turism și turoperatorii), titulari de licențe de turism.

Agențiile de turism sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializate în achiziționarea de pachete turistice de la turoperatorii și în comercializarea acestor pachete direct consumatorilor, precum și în comercializarea serviciilor proprii.

Turoperatorii sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializați în formarea de pachete turistice și în comercializarea acestora prin intermediul agențiilor de turism sau direct consumatorilor.

Turismul cuprinde activitățile desfășurate de persoane în cursul călătoriilor și șederilor lor în afara mediului lor obișnuit (reședinței obișnuite), pentru o perioadă consecutivă care să nu depășească un an, în scopuri de odihnă, pentru afaceri, vizitarea prietenilor și rudelor, tratament medical, religie, pelerinaj.

Turism organizat – formă de turism caracterizată prin înțelegeri prealabile în ce privește prestația, inclusiv serviciile legate de deplasarea și sejurul turistului, prin intermediul contractelor sau altor tipuri de aranjamente.

Formele de turism:

turismul intern: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic;

turismul receptor: primirea cetățenilor străini în țară;

turismul emițător: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate.

Turiștii/excursionisții participanți la turismul organizat sunt persoanele care beneficiază de serviciile oferite și vîndute de titularii de licență care organizează activitatea turistică.

Turiștii reprezintă persoanele care petrec cel puțin o noapte într-o structură turistică de găzduire colectivă sau privată.

Excursionisții (vizitatorii de o zi) reprezintă persoanele ce nu petrec cel puțin o noapte într-o structură turistică de găzduire colectivă sau privată.

Datele centralizatoare privind **numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii străini și cetățenii Republicii Moldova** sunt furnizate de către Departamentul Poliției de Frontieră și reflectă informația acumulată numai prin punctele de trecere a frontierei de stat, aflate sub controlul autorităților oficiale ale Republicii Moldova.

Țara de origine a cetățenilor internaționali se stabilește după cetățenia înscrisă în pașaportul acestora.

Numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii străini, reflectă numărul cetățenilor străini înregistrați la punctele de trecere ale frontierei la intrarea în Republica Moldova.

Numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii Republicii Moldova, reflectă numărul cetățenilor moldoveni, înregistrați la punctele de trecere ale frontierei la ieșirea din țară.

COMERȚ INTERIOR

Cifra de afaceri (venitul din vânzări) reprezintă suma veniturilor obținute din vânzarea produselor, mărfurilor, prestarea serviciilor și executarea lucrărilor, provenite atât din activitatea principală, cât și din activitățile secundare, exercitate de întreprindere în perioada de referință. Acest indicator constituie suma rulajului creditor al contului 611 „Venituri din vânzări”.

În cifra de afaceri (venitul din vânzări) **nu se includ:**

TVA și alte impozite deductibile similare legate de cifra de afaceri (venitul din vânzări);

venitul din vânzarea altor active curente (rulajul creditor al contului 612 „Alte venituri din activitatea operațională”);

venitul din vânzarea activelor pe termen lung și activități investiționale (rulajul creditor al contului 621 „Venituri din activitatea de investiții”);

alte venituri din activitatea financiară, venituri excepționale (622 „Venituri din activitatea financiară”, 623

„Venituri excepționale”);

valoarea ambalajelor restituite după livrare.

COMERȚ EXTERIOR

Datele din compartimentul "Comerțul exterior" sînt elaborate în baza declarațiilor vamale completate ulterior cu unele categorii de mărfuri (produse) transportate prin cablu, conducte (energie electrică, gaze naturale), evidența cărora se ține în baza rapoartelor statistice.

Volumul comerțului exterior reprezintă totalitatea bunurilor materiale care fac obiectul schimbului între țara noastră și alte țări, care măresc sau micșorează resursele materiale ale țării ca rezultat al intrării sau ieșirii lor din țară. În volumul comerțului exterior nu sînt incluse serviciile cu caracter material și nematerial.

Evaluarea exporturilor se efectuează în prețuri F.O.B. sau franco-frontiera țării exportatoare, a importurilor – în prețuri C.I.F. sau franco-frontiera țării importatoare. Exportul cuprinde și reexportul, adică mărfurile importate și apoi reexportate fără a fi supuse prelucrării.

Soldul balanței comerciale se calculează ca diferența dintre export și import.

Reexporturile Republicii Moldova includ în sine reexporturile de mărfuri clasice și reexporturile de mărfuri după prelucrare. **Reexporturile de mărfuri clasice** reprezintă exporturile de mărfuri străine, care anterior au fost importate în țară și nu au suferit transformări esențiale, țara de origine a acestora fiind neschimbată.

Reexporturile de mărfuri după prelucrare reprezintă mărfurile străine, care au fost importate în țară pentru perfecționare activă, sau în scopul producerii și în urma acestor proceduri și-au schimbat poziția tarifară, dar țara de origine a mărfurilor a rămas neschimbată, deoarece nu au fost îndeplinite criteriile de transformare esențială, pentru a fi modificată țara de origine a mărfii.

PREȚURI

Indicele prețurilor de consum este un instrument de măsură care caracterizează și furnizează o estimare a evoluției de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și tarifelor serviciilor utilizate de către populație pentru satisfacerea necesităților de trai într-o anumită perioadă (denumită perioadă curentă) față de perioada fixă (denumită perioadă de bază).

Calculul indicelui se efectuează în baza datelor privind structura (ponderea) cheltuielilor de consum conform cercetării gospodăriilor casnice în anul 2014 și prețurile înregistrate la 1200 de mărfuri și servicii reprezentative în 900 unități de comerț și prestări servicii amplasate în 8 orașe ale țării.

Rata lunară a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună față de luna precedentă.

Indicele prețurilor producătorului în industrie determină evoluția prețurilor produselor industriale în primul stadiu al comercializării (fără taxa pe valoarea adăugată). Indicii sînt calculați lunar în baza observării statistice a prețurilor la circa 866 de produse reprezentative în 221 întreprinderi industriale.

Indicele prețurilor la producția agricolă vîndută de gospodăriile agricole se calculează în baza prețurilor medii reale stabilite la producția vîndută în perioada de raport, în procente față de anul de bază.

Indicele prețurilor în construcții – raportul prețurilor curente la lucrările de construcții-montaj, înregistrate trimestrial în 100 organizații reprezentative, către prețurile de deviz ale anului 1991 (adoptate ca constante) și prețurile curente ale anului precedent.

FINANȚE

Bugetul public național reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor, formate ca elemente independente în sistemul bugetar.

Veniturile bugetului public național sînt impozitele și taxele, alte încasări, specificate de legislația în vigoare.

Cheltuielile bugetului public național sînt determinate de cheltuielile prevăzute de legea bugetară anuală în vederea satisfacerii necesităților societății, din care: acoperirea necesităților social-culturale și de cercetări științifice, întreținerea aparatului de stat, acoperirea necesităților militare, achitarea datoriei de stat, acordarea de subvenții, dezvoltarea sectorului economic al statului etc.

Deficitul bugetar reprezintă depășirea cheltuielilor asupra veniturilor.

Excedentul bugetar reprezintă depășirea veniturilor asupra cheltuielilor.

SITUAȚIA SOCIALĂ

Veniturile medii disponibile ale unui membru al gospodăriei reprezintă totalitatea veniturilor bănești și în natură (evaluate în lei) obținute din diverse tipuri de activități.

Cheltuielile de consum pe un membru al gospodăriei casnice reprezintă totalitatea cheltuielilor curente pentru produse alimentare, nealimentare și servicii.

Minimul de existență reprezintă volumul minimal de bunuri materiale și servicii, necesare pentru satisfacerea cerințelor primordiale, asigurarea menținerii sănătății și susținerea viabilității omului.

Cîștigul salarial nominal brut – plăți brute în bani sau în natură acordate salariaților de obicei peste intervale regulate de timp pentru timpul lucrat sau lucrul efectuat. În cîștigul salarial se includ de asemenea plățile pentru timpul nelucrat, premiile anuale, sezoniere sau alte premii acordate neregulat etc. Datele privind salariile caracterizează remunerațiile brute, adică sumele totale calculate pînă la careva rețineri, efectuate de angajator în numele salariatului.

Cîștigul salarial nominal mediu brut lunar al unui lucrător din economie (pe activități economice, raioane, municipii) – raportul dintre sumele brute calculate salariaților (fondul de remunerare) și numărul mediu de salariați.

Cîștigul salarial real – puterea de cumpărare a cîștigului salarial nominal.

Indicele cîștigului salarial real – raportul dintre indicele cîștigului salarial mediu nominal și indicele prețurilor de consum.

În numărul pensionarilor sînt incluse persoanele, cărora le-au fost stabilite pensiile conform Legii Republicii Moldova cu privire la asigurarea cu pensii.

Mărimea medie a pensiei se calculează ca raportul dintre suma pensiilor stabilite și numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială.

Populație activă din punct de vedere economic – persoane de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzînd populația ocupată și șomerii.

Populație ocupată – persoane de 15 ani și peste, care desfășoară o activitate economică sau socială producătoare de bunuri și servicii în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii sau alte beneficii.

Șomeri conform criteriului BIM – persoane de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc concomitent următoarele condiții:

– nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;

– sînt în căutarea unui loc de muncă, utilizînd în ultimele patru săptămîni diferite metode pentru a-l găsi;

– sînt disponibili să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă și-ar găsi imediat un loc de muncă.

Rata șomajului – raportul dintre numărul șomerilor și populația activă (șomeri plus populația ocupată).

Șomeri înregistrați – persoane apte de muncă, în vîrstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sînt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în muncă.

Numărul populației pentru anii intercenzitari se determină în baza rezultatelor ultimului recensămînt și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensămîntului și anul de referință. Totodată se ia în considerație și schimbarea numărului populației în rezultatul reorganizării teritorial-administrative.

Începînd cu 1 ianuarie 2015, Biroul Național de Statistică (BNS) a renunțat la buletinele statistice pe suport de hîrtie și produce statistici despre mișcarea naturală a populației utilizînd numai datele primite în format electronic de la ÎS CRIS „Registru” în conformitate și în condițiile Contractului de prestare a serviciilor informaționale nr.159-I din 24 noiembrie 2008, încheiat între Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și BNS.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sînt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți, decedați, căsătorii și divorțați pe parcursul anului și numărul mediu anual al populației stabile. Se calculează în promile.

Sursa datelor pentru **mișcarea migratorie a populației** este baza de date automatizată a Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor și a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Morbiditate – cazuri de îmbolnăviri ale populației, înregistrate în anul curent cu diagnosticul stabilit pentru prima dată.

Criminalitatea – fenomen social-juridic, care include infracțiunea săvîrșită pe un anumit teritoriu și pe parcursul unei perioade anumite de timp.

Infracțiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare